

מיצ"ב תש"ע

מדדי יעילות וצמיחה בית-ספרית

חלק א' - מבחני הישגים

חשוון תשע"א ▪ אוקטובר 2010

ראמ"ה: מדידה בשירות הלמידה

קריית הממשלה, דרך מנחם בגין 125, תל-אביב 67012 ▪ טל' 03-7632888, פקס. 03-7632889

אתר: <http://rama.education.gov.il>

דוא"ל: rama@education.gov.il

3	פתח דבר
5	הקדמה לדיווח על ההישגים במבחני המיצ"ב
8	המשתתפים במבחני המיצ"ב החיצוני
9	הישגים במבחני המיצ"ב תש"ע בכיתות ה' ובכיתות ח' והשוואתם לשנים קודמות
10	המבחנים במדע וטכנולוגיה
12	המבחנים באנגלית
14	המבחנים במתמטיקה
16	המבחנים בעברית
18	המבחנים בערבית
20	סיכום ההישגים במבחני המיצ"ב תש"ע בכיתות ה' ובכיתות ח'
21	פערים בהישגים במבחני המיצ"ב תש"ע בכיתות ה' ובכיתות ח' והשוואתם לנתוני שנים קודמות
22	פערים בהישגיהם של דוברי עברית ודוברי ערבית
24	פערים בהישגים לפי הרקע החברתי-כלכלי
33	פערים בהישגיהם של בנים ובנות
38	הישגים במבחני המיצ"ב תש"ע בשפת-אם בכיתות ב'
39	המבחן בעברית בכיתות ב'
40	המבחן בערבית בכיתות ב'
41	הליך "קביעת תקנים" במבחנים בשפת-אם בעברית ובערבית בכיתות ב'
45	פערים בהישגים בשפת-אם בכיתות ב' לפי הרקע החברתי-כלכלי
46	פערים בהישגי בנים ובנות במבחן בשפת-אם בכיתות ב'
47	נספחים
47	נספח 1: הישגים במבחני המיצ"ב תש"ע בסולם רב-שנתי - נתונים נוספים
54	נספח 2: פערים בהישגים במבחני המיצ"ב בשנים תשס"ז-תש"ע – לפי רקע חברתי-כלכלי ולפי מגדר
64	נספח 3: פירוט המעבר מציוני גלם לציונים בסולם רב-שנתי במבחני המיצ"ב תש"ע
65	נספח 4: תרשימים להמחשת המרת ציוני הגלם לסולם מיצ"ב רב-שנתי וכיול ציוני תשס"ז, תשס"ט ותש"ע לשנת הבסיס- תשס"ח

הרשות הארצית למדידה והערכה בחינוך (ראמ"ה) פועלת להטמעת תרבות של "מדידה בשירות הלמידה" - מדידה המיועדת לתמוך בשיפור מתמיד של הלמידה, תוך הלימה ליעדים הלימודיים ולחזון הבית-ספרי. התפיסה המובילה של ראמ"ה היא שמבחינים אינם מטרה לכשעצמה, אלא כלים בשירות הלמידה. כחלק מתפיסה זו, הרואה בבית הספר את מוקד העשייה החינוכית, עודכנה בשנת תשס"ז מתכונת ההערכה הארצית, והיא משלבת הערכה פנימית (מיצ"ב פנימי) לצד הערכה חיצונית (מיצ"ב חיצוני). פרטים נוספים על מתכונת ההערכה אפשר למצוא באתר ראמ"ה: <http://rama.education.gov.il>

מבחני הישגים במיצ"ב נועדו לבחון באיזו מידה תלמידי בית הספר היסודי וחטיבת הביניים עומדים ברמת הדרישות המצופה על פי תכנית הלימודים בארבעת מקצועות הליבה: **מדע וטכנולוגיה, אנגלית, שפת-אם (עברית/ערבית), ומתמטיקה**, בשתי דרגות כיתה: ה' ו-ח'. בשפות-אם נערכה בחינה גם בכיתה ב'.

החל משנת תשס"ז חולקו בתי הספר היסודיים וחטיבות הביניים לארבע קבוצות שקולות ומייצגות של בתי ספר, המכונות "אשכולות". כל אשכול בתי ספר נבחר כך שייצג את כלל בתי הספר בארץ. **בשנת תש"ע** הועברו מבחני המיצ"ב החיצוני בבתי הספר המשתייכים לאשכולות ב' ו-ד'. בתי ספר **באשכול ד'** נבחנו במיצ"ב החיצוני במקצועות **מדע וטכנולוגיה ואנגלית**, ובמיצ"ב הפנימי בשפת-אם (עברית/עברית) ובמתמטיקה. בתי ספר **באשכול ב'** נבחנו במיצ"ב החיצוני במקצועות **שפת-אם ומתמטיקה**, ובמיצ"ב הפנימי במקצועות מדע וטכנולוגיה ואנגלית. בתי ספר באשכולות א' ו-ג' נבחנו בכל ארבעת המקצועות במיצ"ב הפנימי. הבחינות התקיימו בחודשים אפריל-מאי 2010.

כדי לאפשר **השוואה רב-שנתית** של ציוני המיצ"ב, הנהיגה ראמ"ה, החל משנת תשס"ז, **מערך כיול** סטטיסטי של ציוני המבחנים, המתרגם את הציונים הגולמיים בכל שנה לסולם חדש - **סולם מיצ"ב רב-שנתי**. הסולם החדש נועד לאפשר השוואה תקפה של הישגים במבחני המיצ"ב לאורך השנים. **שנת הבסיס** להשוואה הרב-שנתית נקבעה להיות **תשס"ח**. סולם המיצ"ב הרב-שנתי נקבע כך שבשנת הבסיס (תשס"ח) הציון **הממוצע** של כל תחום דעת, בכל דרגת כיתה, היה **500**, ו**סטיית התקן** - **100**. הציונים בכל שנה מכוילים ומדווחים על סולם רב-שנתי זה.

ממצאי האקלים והסביבה הפדגוגית במיצ"ב נועדו לספק תמונת מצב המתקבלת מתשובות התלמידים לשאלונים ומהראיונות שנערכו עם המורים והמנהלים במהלך החודשים פברואר-אפריל 2010, בבתי ספר המשתייכים לאשכולות ב' ו-ד'.

בשנת תשס"ז עודכנו והורחבו השאלונים כדי שיהיה אפשר להפיק מהם מידע מקיף ורלוונטי על המימדים החשובים בתחום זה. מימדים אלו נקבעו בהתבסס על מספר מקורות: תובנות שעלו בקבוצות מיקוד עם מורים ומנהלים, דיונים עם הגורמים המוסמכים במטה משרד החינוך, היוועצות עם חוקרים מהאקדמיה, וסקירה של ספרות עדכנית.

בשנת תש"ע נבנה לראשונה שאלון אקלים וסביבה פדגוגית חדש שמיועד לחטיבה העליונה. שאלון זה הועבר בהעברה ארצית מדגמית, והתוצאות בנוגע אליו ידווחו בפעם הראשונה בדוח זה.

דוח מיצ"ב בית-ספרי - בימים אלו מופצים דוחות המיצ"ב למנהלי בתי הספר שתלמידיהם השתתפו במיצ"ב החיצוני לקראת סוף שנה"ל תש"ע. **דוח המיצ"ב הבית-ספרי** מספק למנהל ולצוות המורים מערכת מדדים המסייעים בקביעת יעדים בית-ספריים לשם בקרה, ניטור התהליך הלימודי והקצאת משאבים. הדוח הבית-ספרי מורכב משני חלקים: **מבחני הישגים; שאלוני אקלים וסביבה פדגוגית**. לצד דיווח הישגים הלימודיים של בית הספר, מוצגים בדוח הבית-ספרי נתוניהן של שלוש קבוצות השוואה רלוונטיות: **כלל התלמידים** שנבחנו בארץ; כלל התלמידים שנבחנו בבתי ספר **מרקע חברתי-כלכלי דומה**. בסוף הדוח הבית-ספרי מוצעים מספר נושאים המכוונים להעמקה בקריאת הנתונים ולדיון בבית הספר. המיצ"ב נועד לשרת בראש ובראשונה את בית הספר, וכדי שזה יוכל לקבל תמונה מקיפה על כל התחומים, רצוי כי המנהל יצרף לנתוני הדוח הבית-ספרי, המתמקד במיצ"ב החיצוני, גם את התובנות מניתוח ממצאי המיצ"ב הפנימי ומכלי הערכה פנים-בית-ספריים אחרים.

דוח מיצ"ב ארצי - בדוח שלהלן מוצגים נתונים ראשוניים מעיבוד מבחני המיצ"ב (חלק א') ושאלוני האקלים והסביבה הפדגוגית (חלק ב') לשנת תש"ע. נתוני הישגים במבחני תש"ע מוצגים לצד נתונים משנים קודמות, וזאת כדי לעמוד על מגמות שינוי בהישגיהם של תלמידי ישראל לאורך זמן. לשם כך, הנתונים מדווחים במונחי סולם המיצ"ב הרב-שנתי האמור. ההישגים במבחני המיצ"ב **לכיתות ה'** בתש"ע מושווים להישגים במבחנים אלו בשנים **תשס"ז-תשס"ט**. בכיתות **ח'**, הישגי התלמידים בתש"ע מושווים להישגים **בתשס"ח-תשס"ט בלבד**, זאת בשל שיעורי ההשתתפות הנמוכים במיצ"ב בשנת תשס"ז (עקב שביתות ועיצומים מצד ארגון המורים העל-יסודיים).

נוסף על השוואות רב-שנתיות, מוצגים בדוח ניתוחי פערים בהישגי תלמידים מקבוצות שונות, לפי חלוקות שונות המאפיינות את החברה בישראל: חלוקה לפי מגזר שפה (דוברי עברית ודוברי ערבית), חלוקה לפי רקע חברתי-כלכלי, וחלוקה לפי מגדר.

הנתונים מסקרי האקלים והסביבה הפדגוגית בשנת תש"ע מדווחים אף הם ברמה כלל-ארצית ובחלוקה לפי מגזר שפה. הנתונים שהתקבלו משאלוני התלמידים מוצגים בחלוקה לפי שכבות (כיתות ה' ו' וכיתות ז' ט'), והנתונים שהתקבלו משאלוני המורים מוצגים בחלוקה לפי שלב חינוך (יסודי וחט"ב). דיווח נתוני האקלים והסביבה הפדגוגית כולל אף הוא השוואה רב-שנתית. כמו כן מוצג כאן זו הפעם הראשונה דיווח על תוצאות שאלוני האקלים בחטיבה העליונה.

תודות - מערך המיצ"ב בכללותו, דוחות המיצ"ב הבית-ספריים, והדוחות המערכתיים הנלווים אליהם (דוח ארצי, דוחות המחוזיים ורשותיים, דוחות לפי תחום דעת, ניתוחי פערים ועוד) – כל אלה הם פרי עבודה מקצועית, מאומצת וקפדנית של **צוות ראמ"ה** ועמו שותפים רבים: **ועדות היגוי** בכל תחום דעת (שכללו את המפמ"ר או נציגו, אנשי אקדמיה, מפקחים, מדריכים ומורים); חברות זכייניות - **מטח** (פיתוח המבחנים), **טלדור** (תפעול המבחנים) ו**פילת** (עיבוד הנתונים); **יועצים** ממאגר המומחים של ראמ"ה וגורמים רבים **במטה המשרד ובמחוזותיו**.

אני מבקשת להודות באופן אישי לכל אחת ואחד מהעושים במלאכה.

לסיכום, אנו מקווים שהתבונות העולות מנתוני המיצ"ב, כמו מכלי המדידה וההערכה האחרים שראמ"ה אמונה עליהם, יסייעו למערכת החינוך לאפשר לכל ילדה וילד בישראל למצות את מיטב יכולתם ולהביא לידי צמצום פערים בחברה הישראלית.

ב ב ר כ ה ,

נ. גלר

פרופ' מיכל בלר

מנכ"לית ראמ"ה

חלק א' – מבחני ההישגים

הקדמה לדיווח על ההישגים במבחני המיצ"ב

על אודות מבחני ההישגים במיצ"ב תש"ע

מבחני המיצ"ב, בפיתוחה של הרשות הארצית למדידה והערכה בחינוך (ראמ"ה), נועדו לבדוק את מידת עמידתם של תלמידי בתי הספר היסודיים וחטיבות הביניים ברמת הדרישות המצופה על פי תכנית הלימודים בארבעת מקצועות הליבה: מדע וטכנולוגיה, אנגלית, מתמטיקה, ושפת-אם (עברית/ערבית). את פיתוח המבחנים בכל מקצוע ליוותה ועדת היגוי שכללה את המפמ"ר להוראת המקצוע או את נציגו, וכן אנשי אקדמיה, מפקחים, מדריכים ומורים להוראת המקצוע. המבחנים, המחוננים ומפריטי המבחנים מוצגים באתר האינטרנט של ראמ"ה: <http://rama.education.gov.il>, תחת הלשונית "מבחני מדף". המבחנים הועברו בכיתות ה' ו-ח', ובשפת-אם (עברית/ערבית) הועבר מבחן גם בכיתות ב'.

כדי לקבל בכל שנה מידע מייצג על אוכלוסיית היעד של המיצ"ב חולקו בתי הספר היסודיים וחטיבות הביניים לארבע קבוצות מייצגות ושקולות בגדלן, המכונות "אשכולות". כל אשכול הוא למעשה מדגם ארצי מייצג של האוכלוסייה (פירוט נוסף על החלוקה לאשכולות נמצא באתר האינטרנט של ראמ"ה). מדי שנה בשנה משתתפים בכל מבחן מיצ"ב חיצוני בתי ספר המשתייכים לאשכול אחר.

בשנת תש"ע נבחנו במבחני המיצ"ב החיצוני במדע וטכנולוגיה ובאנגלית תלמידי כיתות ה' ו-ח' הלומדים בבתי ספר הנכללים באשכול ד'. במבחנים במתמטיקה ושפת-אם (עברית/ערבית) נבחנו תלמידי כיתות ה' ו-ח' הלומדים בבתי ספר הנכללים באשכול ב'. במבחנים בשפת-אם (עברית/ערבית) נבחנו גם תלמידי כיתות ב' הלומדים בבתי הספר שבאשכול ב'. הבחינות נערכו בחודשים אפריל-מאי 2010.

במבחני המיצ"ב נבחנו גם תלמידים בעלי צרכים מיוחדים הלומדים בכיתות רגילות בחינוך הרגיל: עולים חדשים הנמצאים בארץ בין שנה לשלוש שנים ועדיין מתקשים בשפה העברית, תלמידים בעלי לקויות למידה ותלמידים המקבלים תמיכה מתכנית השילוב (להלן "משולבים"). תלמידים אלו נבחנו באותם נוסחי מבחן כמו עמיתיהם לכיתה, אך בתנאי היבחנות מותאמים (להוציא מבחנים בשפת-אם, שבהם התלמידים נבחנו ללא כל התאמות).

בתש"ע השתתפו במיצ"ב רק חלק קטן מאוד מבתי הספר החרדיים בישראל. בתי הספר החרדיים בחינוך שאינו רשמי נחלקים לשלוש קבוצות: בתי הספר של "מרכז החינוך העצמאי", בתי הספר של "מעין החינוך התורני", ובתי ספר חרדיים אחרים שאינם משתייכים לרשתות. בשנת תש"ע השתתפו במבחני המיצ"ב (בכיתה ה' ובעברית ובמתמטיקה בלבד) רק בתי הספר החרדיים שאינם משתייכים לרשתות (40 בתי ספר חרדים – ובהם נבחנו 1,157 תלמידים). רשת "מרכז החינוך העצמאי" ורשת "מעין החינוך התורני" סירבו להיבחן במיצ"ב. בשל שיעור ההשתתפות הנמוך והחלקי של התלמידים בבתי הספר החרדיים, אוכלוסיית הנבחנו בבתי ספר אלו אינה מהווה מדגם מייצג של כלל האוכלוסייה החרדית. מסיבות אלו נתוני התלמידים החרדיים שנבחנו במבחני המיצ"ב אינם מתפרסמים במסגרת דוח זה.

קבוצות האוכלוסייה שנתוניהן מדווחים

הממצאים מוצגים בדוח זה בנפרד לגבי כל תחום דעת בכל דרגת כיתה, ברמה כלל-ארצית ובחלוקה לפי מגזר שפה: בתי ספר דוברי עברית ובתי ספר דוברי ערבית. להלן פירוט של קבוצות הנבחנו המדווחות:

1. כלל התלמידים בבתי הספר בדרגת כיתה נתונה (להלן "כלל בתי הספר").
2. כלל התלמידים בבתי ספר דוברי עברית בדרגת כיתה נתונה (להלן "דוברי העברית").
3. כלל התלמידים בבתי ספר דוברי ערבית בדרגת כיתה נתונה (להלן "דוברי הערבית").

הממצאים מוצגים גם בחלוקה לפי משתני רקע המתייחסים למאפייני התלמידים: מגדר (בנים, בנות) ורקע חברתי-כלכלי של התלמידים (גבוה, בינוני ונמוך). יש לציין כי אין להסיק מניתוחים אלו על קשרי סיבה-תוצאה בין משתני הרקע לבין ההישגים.

נתוני הישגים של התלמידים בקבוצות הדיווח שלעיל כוללים את נתוניהם של כל התלמידים בקבוצות אלו שהשיבו על שאלה אחת לפחות מתוך כלל שאלות המבחן (להוציא תלמידי בתי הספר החרדיים, עולים הנמצאים בארץ בין שנה לשלוש שנים, ותלמידים משולבים).

סולמות הציונים

אחת השאלות המרכזיות המתעוררת בכל שנה ושנה, לנוכח נתוני המיצ"ב, היא האם חל שיפור בהישגים בהשוואה להישגים בשנים קודמות או שמא חלה נסיגה. כדי לענות על שאלה חשובה זו אי-אפשר להתבסס על **סולם ציוני הגלם**, ובמקומו פותח **סולם המיצ"ב הרב-שנתי**.

הציונים ב**סולם ציוני הגלם** של המיצ"ב מבטאים את סך הנקודות שצברו הנבחנים בתשובותיהם על שאלות המבחן, מתוך 100 הנקודות האפשריות בכל מבחן. סולם זה אינו מאפשר השוואה תקפה של הישגים במבחני המיצ"ב לאורך השנים, משום שייטכנו הבדלים מסוימים ברמת הקושי של המבחנים משנה לשנה, ואי-אפשר לקבוע אם שינוי בציון הגלם משקף שינוי אמיתי ברמת הישגים הלימודיים, או שמא הוא משקף הבדלים ברמות הקושי של המבחנים, או שניהם גם יחד.

כדי לאפשר השוואה רב-שנתית של ציוני המיצ"ב בכל תחום דעת ברמה בית-ספרית וברמה ארצית הנהיגה ראמ"ה, החל משנת תשס"ז, מערך **כיול סטטיסטי** של הציונים במבחנים השונים. מערך זה מאפשר לתרגם את **ציוני הגלם** בכל שנה לסולם אחיד - **סולם מיצ"ב רב-שנתי**. מערך הכיול מביא בחשבון, בעבור כל מבחן בכל דרגת כיתה, הבדלים ברמות הקושי של נוסחי המבחנים שנערכו בשנים שונות, והוא מאפשר "למקם" את הישגים שהתקבלו בשנים אלו על פני אותו סולם מדידה.

שנת הלימודים **תשס"ח** שימשה **שנת הבסיס** למדידת הישגים בסולם החדש, ונתוני תשס"ח שימשו לקביעת אמות המידה של סולם זה: בשנה זו נקבע **הממוצע הכלל-ארצי** של ציוני הנבחנים על **500 וסטיית התקן** שלהם נקבעה להיות **100**, וזאת בכל אחד ממקצועות המיצ"ב בנפרד ובכל אחת מדרגות הכיתה.

נתוני הישגים המוצגים בדוח זה הם נתוני הציון הכולל במבחן, ולגביהם מדווחים מדדים סטטיסטיים מקובלים: ממוצע, סטיית תקן וציוני אחוזונים¹. ממוצעי הישגים בשנת תש"ע (שכויילו והומרו לסולם הרב-שנתי) מדווחים להלן בהשוואה לממוצעי הישגים במבחני המיצ"ב בשנים תשס"ז, תשס"ח ותשס"ט (ממוצעי הישגים בסולם ציוני הגלם ופירוט המרתם לסולם הרב-שנתי מוצגים בנספח 3. בנספח 4 מוצג תרשים הממחיש את תהליך הכיול). דיווח הישגים במונחי הסולם הרב-שנתי מאפשר ללמוד על שינויים שחלו ברמות הישגים במיצ"ב בארבע השנים האחרונות, זאת במקביל לתמונת המצב המפורטת בדבר הישגים בשנת תש"ע עצמה. נציין כי בכיתות ח' התאפשרה השוואה בין הישגי התלמידים בתש"ע לבין הישגיהם בתשס"ח ותשס"ט בלבד, זאת משום שבשנת תשס"ז היו שיעורי ההשתתפות במיצ"ב לכיתות ח' נמוכים מאוד (עקב שביתות ועיצומים מצד ארגון המורים העל-יסודיים).

נדגיש כי מכל מקום אין לערוך השוואות ישירות בין הציונים הממוצעים **במקצועות השונים**, לא במונחי הציונים בסולם ציוני הגלם ולא במונחי הציונים בסולם הרב-שנתי, וזאת משום שמדובר בתכנים שונים, הגדרות שונות לציפיות בכל מקצוע, והעדר דרך להבטיח כי המבחנים הנם ברמת קושי זהה בכל המקצועות. לעומת זאת, אפשר לערוך השוואה בין מקצועות שונים ודרגות כיתה מבחינת המגמות לאורך השנים.

כמו כן, אין לערוך השוואה בין הציונים במבחנים בשפת האם עברית לבין הציונים במבחנים בשפת האם ערבית. פיתוחם של שני מבחנים אלה נעשה בנפרד, בידי צוותים מקצועיים נפרדים ומתוך הגדרה נפרדת של המצופה בכל אחת משפות-אם אלו. המבחנים אינם מתורגמים משפה אחת לאחרת, אלא בנויים מתוך התייחסות למיוחד את כל אחת משתי השפות (אוצר מילים, תחביר וכיוב') ולפי תוכנית הלימודים הייחודית לכל אחת מהשפות.

¹ חישוב המדדים כלל הליך התאמה של מדגם האשכולות לאוכלוסייה כולה, זאת בשל שינויים קלים בהרכב אוכלוסיית בתי הספר בכל אשכול. הליך התאמה זה בוצע הן על נתוני תש"ע והן על נתוני העבר בשנים תשס"ט, תשס"ח ותשס"ז. מסיבה זו, ובעקבות עדכונים מתודולוגיים נוספים, יתכנו הבדלים קלים בנתוני תשס"ז ותשס"ח המדווחים בדוח זה לעומת פרסומים קודמים של ראמ"ה לגבי שנים אלה (ר' נספח 3).

מבנה הדוח

בפתח הדיווח הנוכחי על נתוני ההישגים במבחני המיצ"ב תש"ע בכיתות ה' ובכיתות ח', מוצגים דפי מידע המוקדשים לכל אחד ואחד ממבחני המיצ"ב. בדפים אלו מובא תיאור קצר של המבחנים, ולאחריו דיווח על ממוצעים וסטיות תקן של הציון הכולל (במונחי הסולם הרב-שנתי). ההישגים במבחני המיצ"ב לכיתות ה' בתש"ע מושוים להישגים במבחנים אלו בשנים תשס"ז-תשס"ט, וההישגים במבחני המיצ"ב לכיתות ח' בתש"ע מושוים להישגים בשנת תשס"ח ותשס"ט בלבד.²

פרק מרכזי בדוח זה מוקדש לבחינת הפערים בהישגיהן של קבוצות אוכלוסייה שונות. במסגרת ניתוח זה מדווחים:

✓ פערים בהישגים לפי רקע חברתי-כלכלי: בעבור כלל בתי הספר ובעבור בתי ספר דוברי עברית ודוברי ערבית בנפרד

✓ פערים בהישגיהם של דוברי עברית ודוברי ערבית: בעבור כלל התלמידים ובנפרד בעבור שלוש רמות של רקע חברתי-כלכלי (גבוה, בינוני ונמוך)

✓ פערים בהישגיהם של בנים ובנות: בעבור כלל בתי הספר ובעבור דוברי עברית ודוברי ערבית בנפרד

פרק נוסף מוקדש לדיווח על ההישגים במבחנים בשפת-אם (עברית/ערבית) לכיתות ב'. הפרק כולל דיווח על ממוצע הציונים והתפלגותם, וכן על פערים לפי רקע חברתי-כלכלי ולפי מגדר. במבחנים אלו לא נערך הליך כיוול בין שנים, ועל כן הנתונים מדווחים במונחי סולם ציוני הגלם 0-100 ואינם כוללים השוואה רב-שנתית. כמו כן הפרק כולל תיאור של הליך "הצבת תקנים" בהבנת הנקרא במבחן בעברית לכיתות ב'. כאמור, אין לערוך השוואות בין הציונים במבחן בשפת-אם בעברית לבין הציונים במבחן בשפת-אם בערבית.

הדוח נחתם בפרק נספחים ובו נתונים משלימים הכוללים, בין היתר, פירוט של התפלגויות הציונים (דיאגרמות קופסה), פירוט נתוני עבר מהשנים תשס"ז, תשס"ח ותשס"ט, ציונים גולמיים, ופירוט המעבר מציוני גלם לציונים בסולם הרב-שנתי.

² בשל שיעורי ההשתתפות הנמוכים במבחנים לכיתות ח' בשנת תשס"ז (עקב שביתות ועיצומים מצד ארגון המורים העל-יסודיים) לא התאפשר לכלול את שנת תשס"ז בהשוואה בין השנים בשכבת גיל זו.

המשתתפים במבחני המיצ"ב החיצוני

מבחני המיצ"ב החיצוני נערכו באפריל-מאי 2010. השתתפו בהם בתי ספר מאשכולות ב' ו-ד' - סה"כ 1,105 בתי-ספר, 4,070 כיתות ו- 111,172 תלמידים. נוסף על כך, בתי הספר מאשכולות א' ו-ג' נבחנו במיצ"ב פנימי בכל תחומי הדעת, ונתוניהם משמשים לצרכים פנימיים של בתי הספר. נתונים אלו אינם נאספים מבתי הספר וממילא אינם מדווחים כאן.

בלוח 1 מוצגים מספר הנבחנים במבחני המיצ"ב ושיעורם מתוך כלל תלמידים בשכבות ב', ה' ו- ח' באחוזים בעבור כלל בתי הספר ובחלוקה לפי מגזר שפה (דוברי עברית ודוברי ערבית)³. נתוני שכבות ה' ו- ח' כוללים נבחנים משני אשכולות המיצ"ב ב' ו-ד', שהם כמחצית מאוכלוסיית בתי הספר בארץ. מבחני המיצ"ב בשפת-אם (עברית/ערבית) לכיתות ב' הועברו לבתי הספר שבאשכול ב' בלבד, ועל כן נתוני שכבת ב' כוללים כרבע מבתי הספר בארץ. שיעור התלמידים שנבחנו בפועל חושב מתוך כלל התלמידים הלומדים בשכבות אלו בבתי הספר שהשתתפו בפועל במיצ"ב⁴. כמשתתפים במבחנים נחשבים כל התלמידים שהשיבו על שאלה אחת לפחות מתוך כלל שאלות המבחן.

לוח 1: מספרי הנבחנים במבחני המיצ"ב תש"ע ושיעורם (באחוזים) בשכבות ב', ה' ו-ח' – לפי מגזר שפה

המגזר	שכבה	מספר בתי"ס שנבחנו	מספר הכיתות שנבחנו	מספר התלמידים שנבחנו	שיעור התלמידים שנבחנו
דוברי עברית	ב**	297	641	16,754	94%
	ה'	582	1,205	30,985	93%
	ח'	331	1,079	29,859	90%
	כלל השכבות	847	2,925	77,598	92%
דוברי ערבית	ב**	101	264	7,919	95%
	ה'	191	480	13,802	93%
	ח'	96	401	11,853	89%
	כלל השכבות	258	1,145	33,574	92%
כלל בתי"ס	ב**	398	905	24,673	94%
	ה'	773	1,685	44,787	93%
	ח'	427	1,480	41,712	89%
	כלל השכבות	1,105	4,070	111,172	92%

* מבחני המיצ"ב בשפת-אם (עברית/ערבית) לכיתות ב' הועברו רק בבתי הספר שבאשכול ב', ועל כן נתוני שכבת ב' כוללים רק כרבע מבתי הספר בארץ.

עיון בלוח 1 מעלה כי שיעור התלמידים שנבחנו במבחני המיצ"ב בכלל בתי הספר בשכבת ב' הוא 94%, בשכבת ה' - 93%, ובשכבת ח' - 89%. כמו כן חלה עלייה בשיעורי ההשתתפות בהשוואה לשנה הקודמת, בעיקר בשכבת ח' בבתי ספר דוברי ערבית (מ- 84% בתשס"ט ל-89% בתש"ע). לא נמצאו הבדלים של ממש בשיעורי ההשתתפות בין שני מגזרי השפה, דוברי עברית ודוברי הערבית.

בפרק הבא מובא דיווח על תוצאות מבחני הישגים בכל אחד ממבחני המיצ"ב בכיתות ה' ובכיתות ח' בשנים תשס"ז-תש"ע במונחי **סולם המיצ"ב הרב-שנתי**.

³ לצורך פישוט הדיווח על מספרי הנבחנים, נתוני ההשתתפות במבחנים המדווחים לעיל מבוססים על ההשתתפות במבחן במדע וטכנולוגיה באשכול ד' ועל ההשתתפות במבחן בשפת-אם באשכול ב'.

⁴ נתוני ההשתתפות בלוח 1 כוללים גם את התלמידים העולים והמשולבים.

**הישגים במבחני המיצ"ב תש"ע
בכיתות ה' ובכיתות ח'
והשוואתם לשנים קודמות**

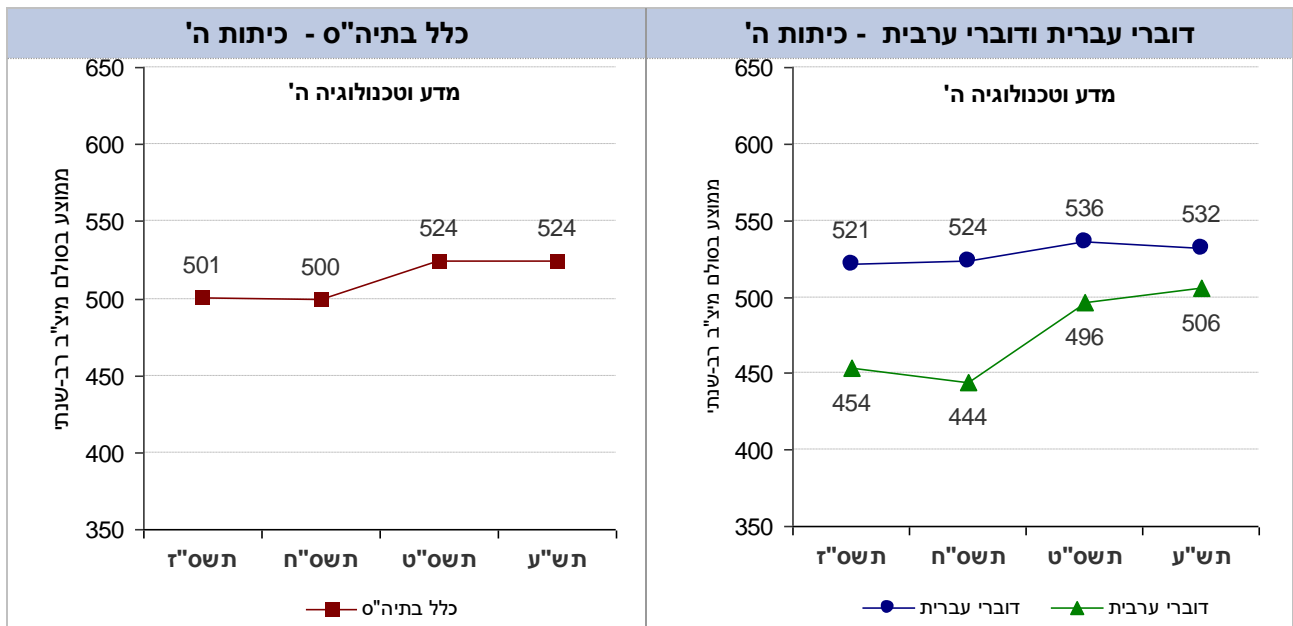
הישגים במבחני המיצ"ב תש"ע בכיתות ה' ובכיתות ח' המבחנים במדע וטכנולוגיה כיתות ה'

המבחן במדע וטכנולוגיה לכיתות ה' בדק ידע והבנה בנושאי לימוד הנלמדים בכיתות ג', ד' ו-ה', ומיומנויות של חשיבה מדעית וטכנולוגית. המבחן התבסס על תכנית הלימודים במדע וטכנולוגיה לבית הספר היסודי תשנ"ט, וכלל פריטים בנושאים הבאים: חומרים ואנרגיה; עולם מעשה ידי האדם; כדור הארץ והיקום; עולם היצורים החיים; האדם, התנהגותו, בריאותו ואיכות חייו ומערכות אקולוגיות ואיכות הסביבה. שאלות המבחן בדקו מיומנויות חשיבה ברמות שונות: מיומנויות חשיבה מסדר נמוך (ידע /איתור מידע); מיומנויות חשיבה מסדר בינוני (הבנה ויישום), ומיומנויות חשיבה מסדר גבוה (חקר בעיות ופתרון בעיות; ניתוח נתונים; בניית הנמקות והסקת מסקנות).

לוח 2 : ממוצעים וסטיות תקן במדע וטכנולוגיה לכיתות ה' בכלל בתי הספר ולפי מגזרי שפה

דוברי ערבית			דוברי עברית			כלל בתי הספר			מדע וטכנולוגיה ה'
ס"ת	ממוצע	N	ס"ת	ממוצע	N	ס"ת	ממוצע	N	
118	454	5,502	87	521	13,182	102	501	18,684	תשס"ז
111	444	6,941	84	524	14,466	100	500	21,407	תשס"ח
106	496	5,857	80	536	14,787	91	524	20,644	תשס"ט
101	506	5,786	77	532	13,379	86	524	19,165	תש"ע

תרשים 1: ממוצעי הציון הכולל במדע וטכנולוגיה לכיתות ה' בכלל בתי הספר ולפי מגזרי שפה

עיון בנתונים מעלה כי:

- הישגי התלמידים במבחן במדע וטכנולוגיה לכיתות ה' בכלל בתי"ס נותרו בתש"ע ללא שינוי, זאת לאחר עלייה ניכרת של 24 נקודות בסולם המיצ"ב הרב-שנתי בין השנים תשס"ח לתשס"ט.
- לא חל שינוי של ממש בהישגי התלמידים דוברי העברית בתש"ע בהשוואה לתשס"ט. הישגי התלמידים דוברי הערבית עלו בתש"ע ב-10 נקודות בסולם הרב-שנתי בהשוואה לתשס"ט, זאת לאחר עלייה חריגה בציונים בתשס"ט (52 נקודות בסולם הרב-שנתי).
- הישגי התלמידים דוברי העברית נותרו גבוהים מהישגי התלמידים דוברי הערבית גם בתש"ע, אך הפער לטובת דוברי העברית הצטמצם במידה רבה מאוד בשנים האחרונות, מ-67 נקודות בתשס"ז ל-26 נקודות בלבד בתש"ע.
- פיזור הציונים ירד בהשוואה לשנת הבסיס ועומד עתה על 86 נקודות. מגמה זו ניכרת בשני מגזרי השפה.

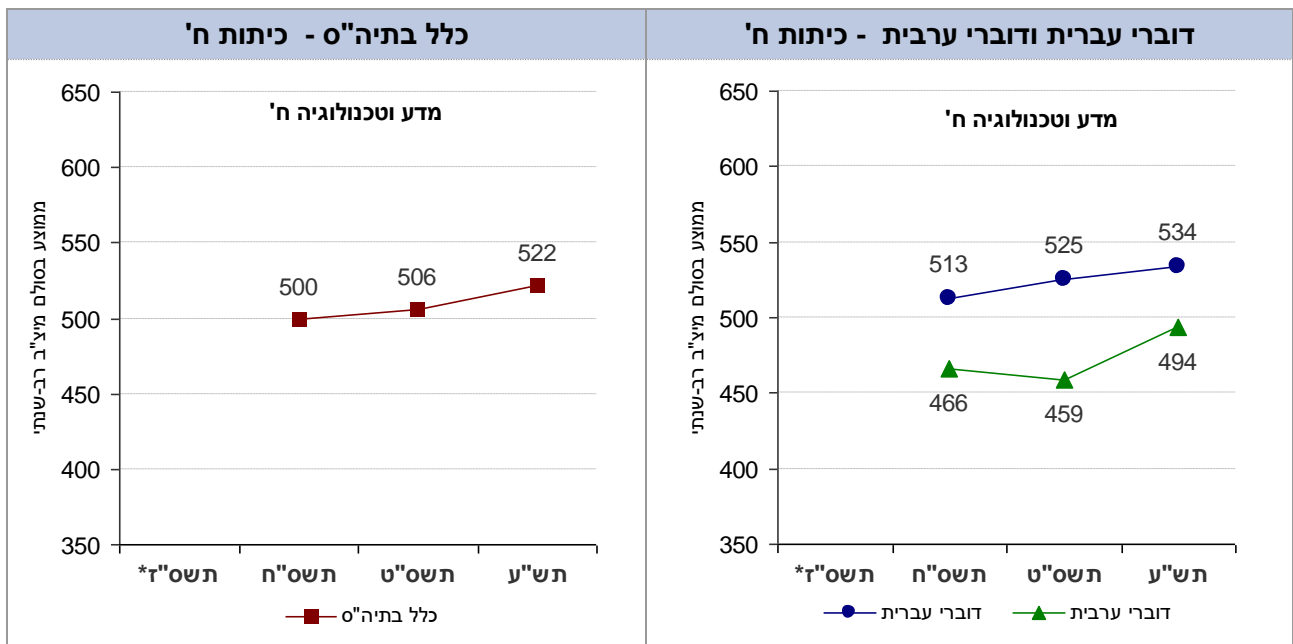
כיתות ח'

המבחן במדע וטכנולוגיה לכיתות ח' בדק ידע והבנה בנושאי לימוד הנלמדים בכיתות ז' ו-ח' ומיומנויות של חשיבה ואוריינות מדעית וטכנולוגית. המבחן התבסס על תכנית הלימודים במדע וטכנולוגיה לחטיבת הביניים תשנ"ו, וכלל פריטים **בנושאי החובה** הבאים: חומרים – מבנה, תכונות ותהליכים; אנרגיה ואינטראקציה; מערכות טכנולוגיות ומוצרים; כדור הארץ והיקום; מערכות אקולוגיות; תופעות, מבנים ותהליכים ביצורים חיים (ובכלל זה נושא התא ונושא בחירה אחד מתוך הנושאים "משק המים בגופם של יצורים חיים" ו"רבייה"). שאלות המבחן בדקו **מיומנויות חשיבה** ברמות שונות מיומנויות חשיבה מסדר נמוך (ידע/איתור מידע); מיומנויות חשיבה מסדר בינוני (הבנה ויישום), ומיומנויות חשיבה מסדר גבוה (חקר ופתרון בעיות; ניתוח נתונים; תכנון ניסוי ופתרון בעיות מורכבות).

לוח 3: ממוצעים וסטיות תקן במדע וטכנולוגיה לכיתות ח' בכלל בתי הספר ולפי מגזרי שפה

דוברי ערבית			דוברי עברית			כלל בתי הספר			מדע וטכנולוגיה ח'
ס"ת	ממוצע	N	ס"ת	ממוצע	N	ס"ת	ממוצע	N	
107	466	5,920	94	513	12,948	100	500	18,868	תשס"ח
106	459	5,087	99	525	13,501	106	506	18,588	תשס"ט
105	494	5,090	95	534	13,782	100	522	18,872	תש"ע

תרשים 2: ממוצעי הציון הכולל במדע וטכנולוגיה לכיתות ח' בכלל בתי הספר ולפי מגזרי שפה

*בשל שיעורי ההשתתפות הנמוכים במבחנים לכיתות ח' בשנת תשס"ז (עקב שביתות ועיצומים מצד ארגון המורים העל-יסודיים) לא התאפשר לכלול את שנת תשס"ז בהשוואה בין השנים בשכבת גיל זו.

עיון בנתונים מעלה כי:

- הישגי התלמידים במבחן במדע וטכנולוגיה לכיתות ח' **בכלל בתי"ס עלו** בתש"ע ב-16 נקודות בסולם הרב-שנתי בהשוואה לתשס"ט, זאת בהמשך **לעלייה קלה** של 6 נקודות בין השנים תשס"ח לתשס"ט.
- הישגי התלמידים **דוברי העברית עלו במעט** במהלך שלוש השנים - בתשס"ט עלו ההישגים ב-12 נקודות בסולם הרב-שנתי, ובתש"ע ב-9 נקודות נוספות. לעומת זאת, הישגי התלמידים **דוברי הערבית עלו** בתש"ע **במידה ניכרת** - 35 נקודות בסולם הרב-שנתי בהשוואה לתשס"ט, זאת לאחר **ירידה קלה** בשנת תשס"ט.
- הישגי התלמידים **דוברי העברית גבוהים** מהישגי התלמידים **דוברי הערבית**. הפער לטובת דוברי העברית **הצטמצם** בהשוואה לתשס"ט והוא עומד בתש"ע על 40 נקודות בסולם הרב-שנתי (בדומה לפער בשנת תשס"ח).
- בשני מגזרי השפה לא חלו שינויים של ממש בפיזור הציונים (ס"ת) של התלמידים לאורך השנים.

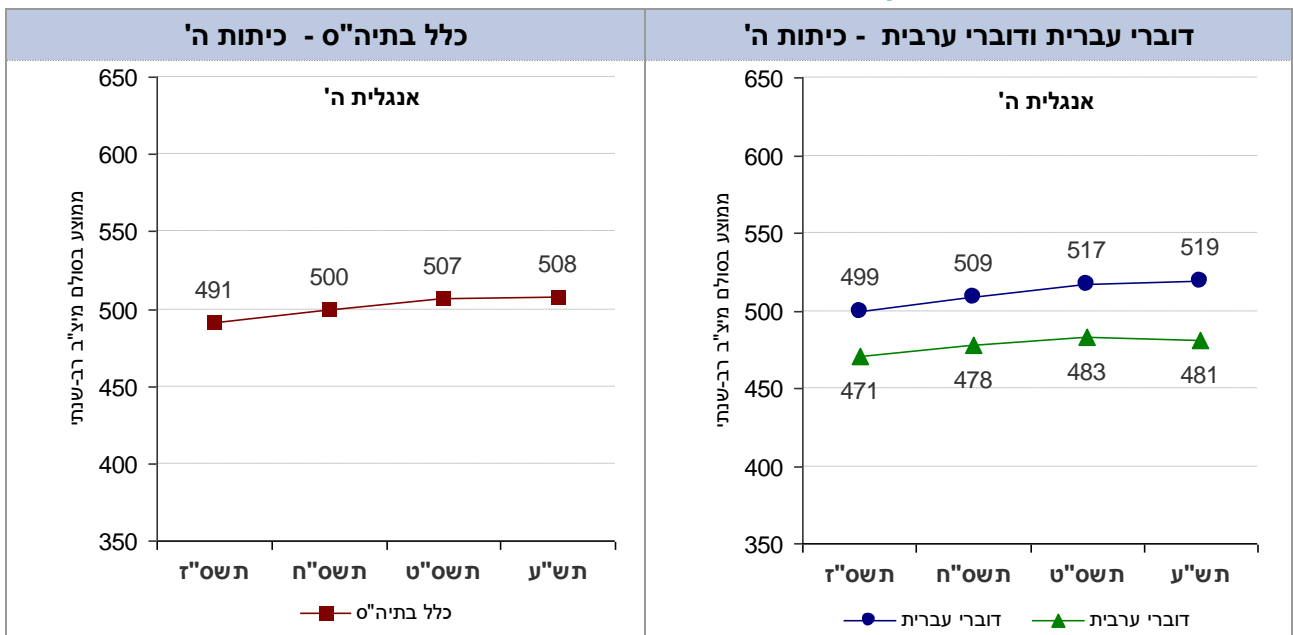
המבחנים באנגלית כיתות ה'

המבחן באנגלית לכיתות ה' בדק את מידת שליטתם של התלמידים בנושאים מרכזיים מתוך תכנית הלימודים באנגלית. הנושאים במבחן היו: הבנת הנשמע (Access to Information from Spoken Texts), הבנת הנקרא (Access to Information from Written Texts), והבעה בכתב (Written Presentation). שאלות ההבנה במבחן כללו שלוש רמות הבנה: הבנת המשמעות הגלויה (Literal Comprehension), אינטגרציה (Integration) והסקה (Inference).

לוח 4: ממוצעים וסטיות תקן באנגלית לכיתות ה' בכלל בתי הספר ולפי מגזרי שפה

אנגלית ה'	כלל בתי הספר			דוברי עברית			דוברי ערבית		
	ס"ת	ממוצע	N	ס"ת	ממוצע	N	ס"ת	ממוצע	N
תשס"ז	103	491	18,457	100	499	12,925	106	471	5,532
תשס"ח	100	500	21,334	96	509	14,408	107	478	6,926
תשס"ט	100	507	21,085	97	517	14,986	104	483	6,099
תש"ע	99	508	19,348	95	519	13,436	103	481	5,912

תרשים 3: ממוצעי הציון הכולל באנגלית לכיתות ה' בכלל בתי הספר ולפי מגזרי שפה

- עיון בנתונים מעלה כי:
- הישגי התלמידים במבחן באנגלית לכיתות ה' בכלל בתי"ס נותרו בתש"ע ללא שינוי של ממש בהשוואה לתשס"ט, זאת לאחר עליות קלות בשנים תשס"ח ותשס"ט.
 - התמונה הכללית נכונה גם בעבור שני מגזרי השפה בנפרד. הישגי התלמידים דוברי העברית והישגי התלמידים דוברי הערבית נותרו בתש"ע דומים להישגיהם בתשס"ט.
 - הישגי התלמידים דוברי העברית גבוהים מהישגי התלמידים דוברי הערבית. הפער לטובת דוברי העברית התרחב מעט לאורך השנים, מ-28 נקודות בסולם הרב-שנתי בתשס"ז ל-38 נקודות בתש"ע.
 - בשני מגזרי השפה לא חלו שינויים של ממש בפיזור הציונים (ס"ת) של התלמידים לאורך השנים.

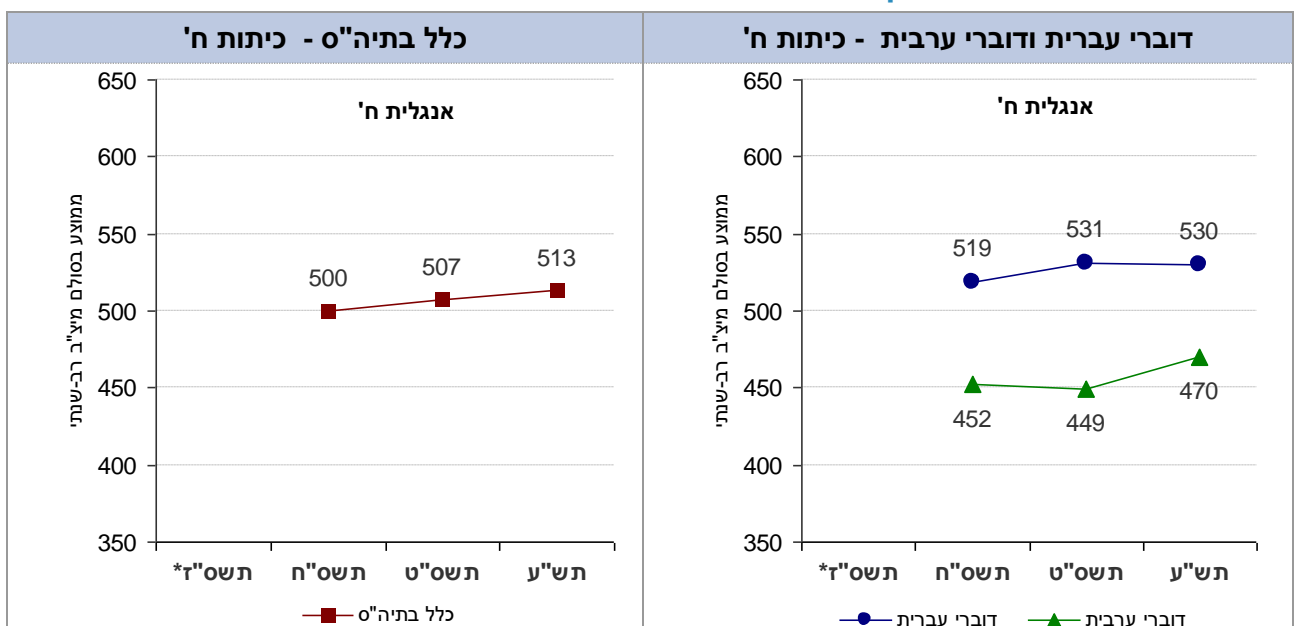
כיתות ח'

המבחן באנגלית לכיתות ח' בדק את מידת שליטתם של התלמידים בנושאים מרכזיים מתוך תכנית הלימודים באנגלית. הנושאים במבחן היו: הבנת הנשמע (Access to Information from Spoken Texts), הבנת הנקרא (Access to Information from Written Texts), והבעה בכתב (Written presentation). שאלות ההבנה במבחן כללו שלוש רמות הבנה: הבנת המשמעות הגלויה (Literal Comprehension), אינטגרציה (Integration) והסקה (Inference).

לוח 5: ממוצעים וסטיות תקן בהישגים באנגלית לכיתות ח' בכלל בתי הספר ולפי מגזרי שפה

אנגלית ח'	כלל בתי הספר			דוברי עברית			דוברי ערבית		
	ס"ת	ממוצע	N	ס"ת	ממוצע	N	ס"ת	ממוצע	N
תשס"ח	100	500	18,995	99	519	13,142	86	452	5,853
תשס"ט	100	507	19,083	95	531	13,754	87	449	5,329
תש"ע	97	513	19,269	92	530	14,089	95	470	5,180

תרשים 4: ממוצעי הציון הכולל באנגלית לכיתות ח' בכלל בתי הספר ולפי מגזרי שפה

* בשל שיעורי ההשתתפות הנמוכים במבחנים לכיתות ח' בשנת תשס"ז (עקב שביתות ועיצומים מצד ארגון המורים העל-יסודיים) לא התאפשר לכלול את שנת תשס"ז בהשוואה בין השנים בשכבת גיל זו.

- עיון בנתונים מעלה כי:
- הישגי התלמידים בכלל בתי"ס במבחן באנגלית לכיתות ח' עלו במעט בשלוש השנים. בתש"ע עלו הישגי התלמידים ב-6 נקודות בסולם הרב-שנתי בהשוואה לתשס"ט, ובתשס"ט הם עלו ב-7 נקודות בהשוואה לתשס"ח.
 - הישגי התלמידים דוברי העברית נותרו בתש"ע ללא שינוי של ממש בהשוואה להישגיהם בתשס"ט. לעומת זאת, בקרב דוברי הערבית חלה עלייה משמעותית של 21 נקודות בסולם הרב-שנתי.
 - הישגי התלמידים דוברי העברית גבוהים מהישגי התלמידים דוברי הערבית. הפער לטובת דוברי העברית הצטמצם בתש"ע ועומד על 60 נקודות בסולם הרב-שנתי.
 - בקרב דוברי העברית חלה ירידה הדרגתית בפיזור הציונים (ס"ת) בין השנים תשס"ח ותש"ע. לעומת זאת, בקרב דוברי הערבית גדל פיזור הציונים ב-9 נקודות בתש"ע בהשוואה לתשס"ח.

$$1 + \frac{3}{2} = 2$$

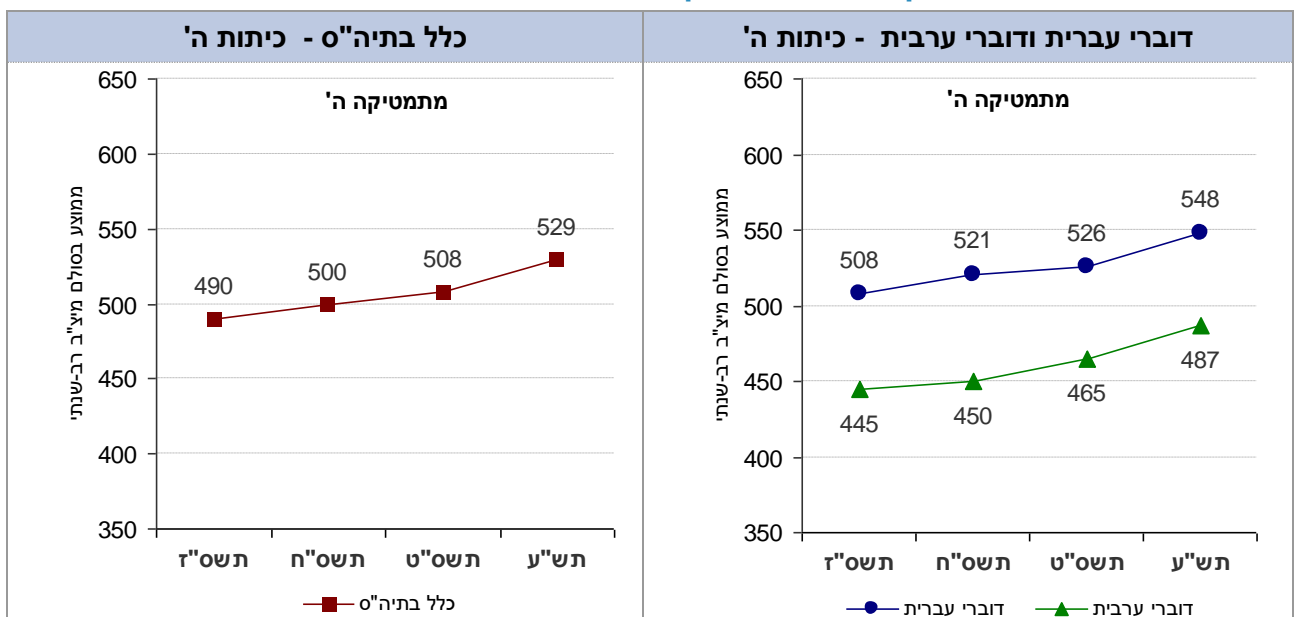
המבחנים במתמטיקה כיתות ה'

המבחן במתמטיקה לכיתות ה' בדק את מידת שליטתם של התלמידים בנושאים מתוך תכנית הלימודים החדשה במתמטיקה (שפורסמה ב-2006). המבחן כלל שאלות המשקפות את הנושאים והעקרונות המופיעים בתכנית הלימודים ואשר בדקו את ההבנה והשליטה במיומנויות מתמטיות הנלמדות בכיתות א'-ה'. **הנושאים במבחן היו:** מספרים שלמים, שברים, גיאומטריה ומדידות. שאלות המבחן בדקו **מיומנויות חשיבה** ברמות שונות: ידע וזיהוי, חשיבה אלגוריתמית, חשיבה תהליכית (יישום ותובנה חשבונית), חיפוש פתוח והנמקה.

לוח 6: ממוצעים וסטיות תקן במתמטיקה לכיתות ה' בכלל בתי הספר ולפי מגזרי שפה

דוברי ערבית			דוברי עברית			כלל בתי הספר			מתמטיקה ה'
ס"ת	ממוצע	N	ס"ת	ממוצע	N	ס"ת	ממוצע	N	
96	445	5,642	93	508	14,184	98	490	19,826	תשס"ז
97	450	5,941	93	521	13,884	100	500	19,825	תשס"ח
95	465	6,039	93	526	13,642	98	508	19,681	תשס"ט
99	487	6,876	84	548	14,164	93	529	21,040	תש"ע

תרשים 5: ממוצעי הציון הכולל במתמטיקה לכיתות ה' בכלל בתי הספר ולפי מגזרי שפה

עיון בנתונים מעלה כי:

- ניכרת מגמה של עלייה הדרגתית בהישגי התלמידים בכלל בתי"ס במבחן במתמטיקה לכיתות ה' על פני ארבע השנים. בתש"ע עלו הישגי התלמידים במידה ניכרת – עלייה של 21 נקודות בסולם הרב-שנתי.
- מגמת העלייה בהישגים לאורך ארבע השנים נצפתה הן בקרב דוברי העברית והן בקרב דוברי הערבית.
- הישגי התלמידים דוברי העברית גבוהים מהישגי התלמידים דוברי הערבית. הפער לטובת דוברי העברית עקבי לאורך השנים ועומד על כ- 60 נקודות בסולם הרב-שנתי.
- פיזור הציונים (ס"ת) של התלמידים דוברי העברית קטן בתש"ע ב- 9 נקודות בסולם הרב-שנתי בהשוואה לשנת תשס"ט, ואילו בקרב דוברי הערבית לא חל שינוי של ממש בפיזור הציונים.

$$1 + \frac{3}{2} = 2$$

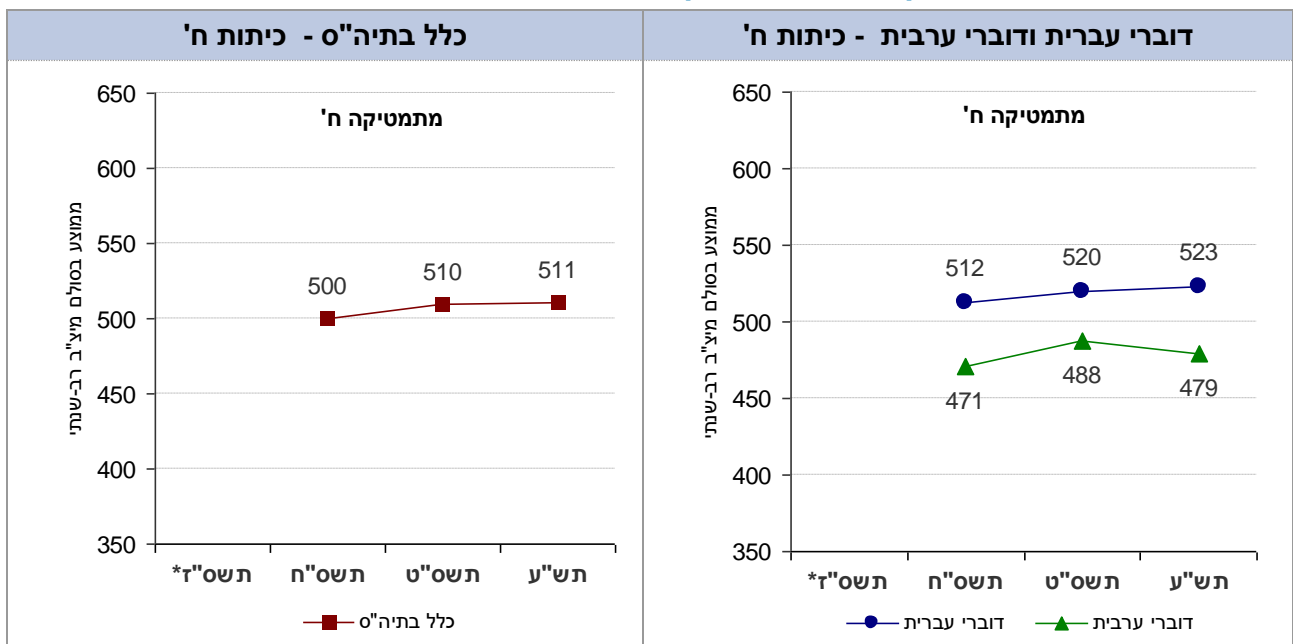
כיתות ח'

המבחן במתמטיקה לכיתות ח' בדק את מידת שליטתם של התלמידים בנושאים מתוך תכנית הלימודים הנוכחית במתמטיקה (שפורסמה בשנת תש"ן) תוך התמקדות בנושאים הנלמדים בכיתות ז'-ח' ומספר מצומצם של נושאים הנלמדים בכיתה ו'. המבחן כלל פריטים המשקפים את הנושאים העיקריים בתכנית הלימודים. **הנושאים במבחן היו:** חשיבה כמותית, חקר נתונים וסטטיסטיקה, אלגברה וגיאומטריה. שאלות המבחן בדקו **מיומנויות חשיבה** ברמות שונות: ידע וזיהוי, חשיבה אלגוריתמית, חשיבה תהליכית (יישום ותובנה חשבונית), חיפוש פתוח והנמקה.

לוח 7: ממוצעים וסטיות תקן במתמטיקה לכיתות ח' בכלל בתי הספר ולפי מגזרי שפה

מתמטיקה ח'	כלל בתי הספר			דוברי עברית			דוברי ערבית		
	ס"ת	ממוצע	N	ס"ת	ממוצע	N	ס"ת	ממוצע	N
תשס"ח	100	500	18,233	102	512	13,475	89	471	4,758
תשס"ט	99	510	18,345	100	520	13,221	94	488	5,124
תש"ע	101	511	19,304	101	523	13,399	92	479	5,905

תרשים 6: ממוצעי הציון הכולל במתמטיקה לכיתות ח' בכלל בתי הספר ולפי מגזרי שפה

*בשל שיעורי ההשתתפות הנמוכים במבחנים לכיתות ח' בשנת תשס"ז (עקב שביתות ועיצומים מצד ארגון המורים העל-יסודיים) לא התאפשר לכלול את שנת תשס"ז בהשוואה בין השנים בשכבת גיל זו.

עיון בנתונים מעלה כי:

- הישגי התלמידים **בכלל בתי"ס** במבחן במתמטיקה לכיתות ח' נותרו בתש"ע **ללא שינוי** של ממש בהשוואה לתשס"ט, זאת לאחר עלייה קלה בתשס"ט בהשוואה לתשס"ח.
- לא חל שינוי** של ממש בהישגי התלמידים **דוברי העברית** בתש"ע בהשוואה לתשס"ט. לעומת זאת, בהישגיהם של **דוברי הערבית** חלה בתש"ע **ירידה קלה** של 9 נקודות בסולם הרב-שנתי.
- הישגי התלמידים **דוברי העברית גבוהים** מהישגי התלמידים **דוברי הערבית**. פער זה בהישגים לטובת דוברי העברית **התרחב** בתש"ע לכדי 44 נקודות בסולם הרב-שנתי.
- בשני מגזרי השפה לא חל שינוי של ממש בפיזור הציונים (ס"ת) בשלוש השנים.

המבחנים בעברית

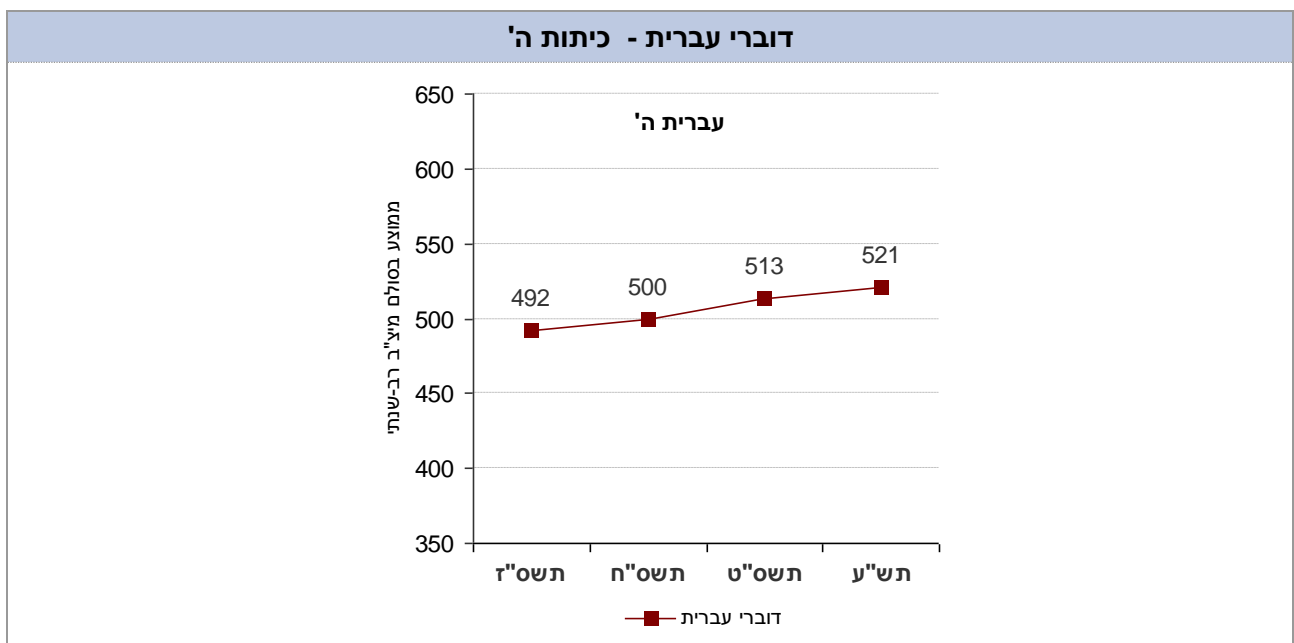
כיתות ה'

המבחן בעברית לכיתות ה' נועד להעריך את רמת השליטה של התלמידים בתחום החינוך הלשוני על סמך תכנית הלימודים בעברית לבית הספר היסודי. מבחן זה מועבר לדוברי עברית בלבד. **הנושאים במבחן היו:** הבנת הנקרא, הבעה בכתב ולשון ומטה-לשון. נושא הבנת הנקרא נבדק באמצעות שאלות המתייחסות לטקסטים משלוש סוגות: סיפור, טקסט מידע וטקסט שימושי. שאלות ההבנה במבחן בדקו שלושה **ממדי הבנה:** הבנת המשמעות הגלויה בטקסט; הבנת המשתמע מתוך הטקסט; יישום, הערכה וביקורת.

לוח 8: ממוצעים וסטיות תקן בהישגים בעברית לכיתות ה'

דוברי עברית			עברית ה'
ס"ת	ממוצע	N	
106	492	13,899	תשס"ז
100	500	13,904	תשס"ח
91	513	13,653	תשס"ט
82	521	14,138	תש"ע

תרשים 7: ממוצעי הציון הכולל בעברית לכיתות ה'

עיון בנתונים מעלה כי:

- ניכרת מגמה של עלייה מתונה בהישגי התלמידים במבחן בעברית לכיתות ה' על פני ארבע השנים. בתש"ע עלו הישגי התלמידים ב- 8 נקודות בסולם הרב-שנתי, זאת בהמשך לעליות שנצפו בשנים הקודמות.
- פיזור הציונים (ס"ת) במבחן זה הולך וקטן לאורך ארבע השנים. בתש"ע עמד פיזור הציונים על 82 נקודות בסולם הרב-שנתי, בהשוואה ל- 106 נקודות בתשס"ז.

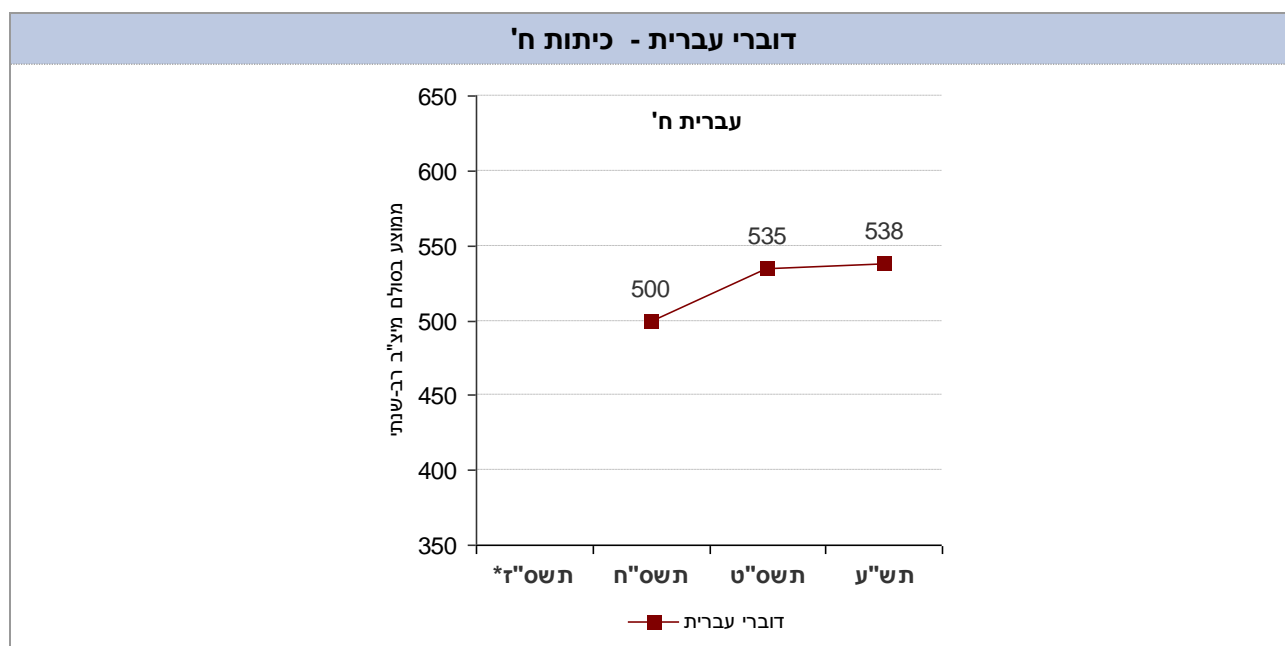
כיתות ח'

המבחן בעברית לכיתות ח' נועד להעריך את רמת השליטה של התלמידים בתחום החינוך הלשוני על סמך תכנית הלימודים לבית הספר העל-יסודי. מבחן זה מועבר לדוברי עברית בלבד. **הנושאים במבחן היו:** הבנת הנקרא, הבעה בכתב ולשון ומטה-לשון. נושא הבנת הנקרא נבדק באמצעות שאלות המתייחסות לטקסטים משלוש סוגות: טקסט טיעון/שכנוע, טקסט מידע וטקסט שימושי. שאלות ההבנה במבחן בדקו שלושה **ממדי הבנה:** איתור מידע וארגונו מחדש; פרשנות והיסק; הערכה וביקורת.

לוח 9: ממוצעים וסטיות תקן בהישגים בעברית לכיתות ח'

דוברי עברית			עברית ח'
ס"ת	ממוצע	N	
100	500	13,933	תשס"ח
98	535	13,376	תשס"ט
92	538	13,445	תש"ע

תרשים 8: ממוצעי הציון הכולל בעברית לכיתות ח'

*בשל שיעורי ההשתתפות הנמוכים במבחנים לכיתות ח' בשנת תשס"ז (עקב שביתות ועיצומים מצד ארגון המורים העל-יסודיים) לא התאפשר לכלול את שנת תשס"ז בהשוואה בין השנים בשכבת גיל זו.

עיון בנתונים מעלה כי:

- **לא חל שינוי של ממש בהישגי התלמידים במבחן בעברית לכיתות ח' בתש"ע בהשוואה לשנת תשס"ט,** זאת לאחר עלייה ניכרת של 35 נקודות בסולם הרב-שנתי בתשס"ט בהשוואה לתשס"ח.
- **פיזור הציונים (ס"ת) של התלמידים קטן במעט בתש"ע בהשוואה לתשס"ט - ירידה של 6 נקודות בסולם הרב-שנתי.**

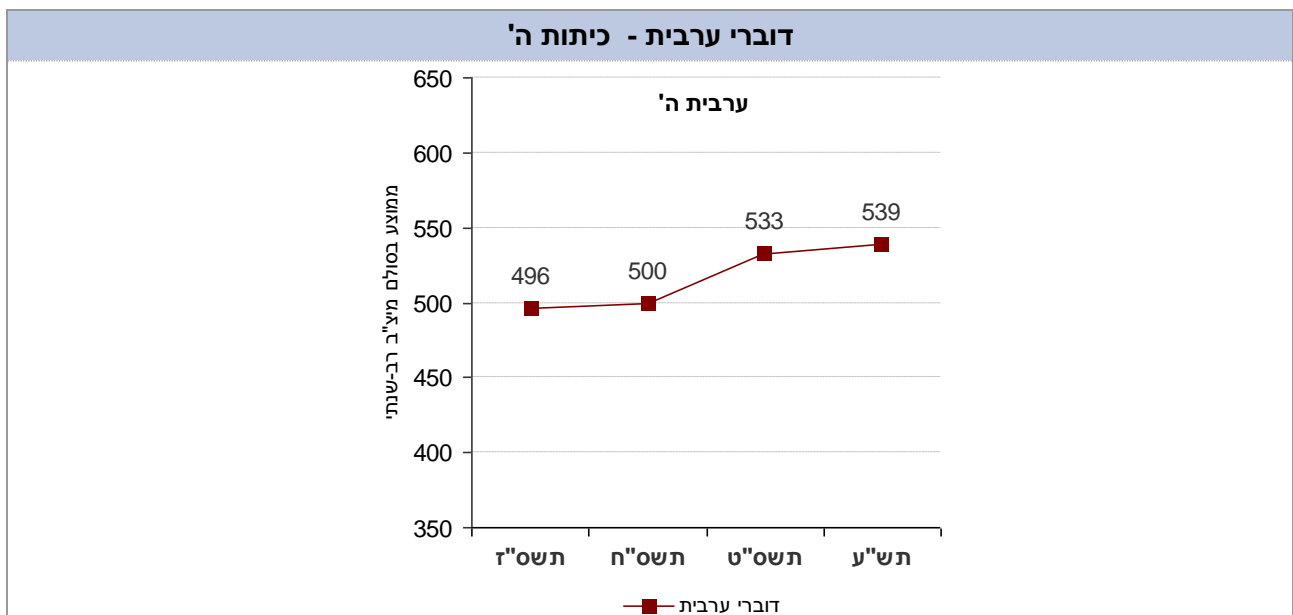
המבחנים בערבית כיתות ה'

המבחן בערבית לכיתות ה' נועד להעריך את רמת השליטה של התלמידים בתחום החינוך הלשוני על סמך תכנית הלימודים בערבית לביה"ס היסודי. מבחן זה מועבר לדוברי ערבית בלבד. **הנושאים במבחן היו:** הבנת הנקרא, הבעה בכתב וידע לשוני. נושא הבנת הנקרא נבדק באמצעות שאלות המתייחסות לטקסטים משלוש סוגות: טקסט נרטיבי, טקסט מידעי וטקסט שימושי. שאלות ההבנה במבחן מייצגות ארבעה **ממדי הבנה:** הבנת המשמעות הגלויה בטקסט; הבנת המשתמע מתוך הטקסט; פרשנות, מיזוג ויישום של רעיונות מידע; הערכה וזיהוי תפקידים של הרכיבים הלשוניים.

לוח 10: ממוצעים וסטיות תקן בערבית לכיתות ה'

דוברי ערבית			ערבית ה'
ס"ת	ממוצע	N	
103	496	5,597	תשס"ז
100	500	6,097	תשס"ח
95	533	6,058	תשס"ט
95	539	6,882	תש"ע

תרשים 9: ממוצעי הציון הכולל בערבית לכיתות ה'

עיון בנתונים מעלה כי:

- הישגי התלמידים דוברי הערבית **עלו במקצת** בתש"ע בהשוואה להישגיהם בתשס"ט - עלייה של 6 נקודות בסולם הרב-שנתי. זאת בהמשך לעלייה ניכרת של 33 נקודות בסולם הרב-שנתי בהישגים בשנת תשס"ט.
- פיזור הציונים (ס"ת) קטן במעט לאורך השנים - ירידה של 8 נקודות בסולם הרב-שנתי בתש"ע לעומת תשס"ז.

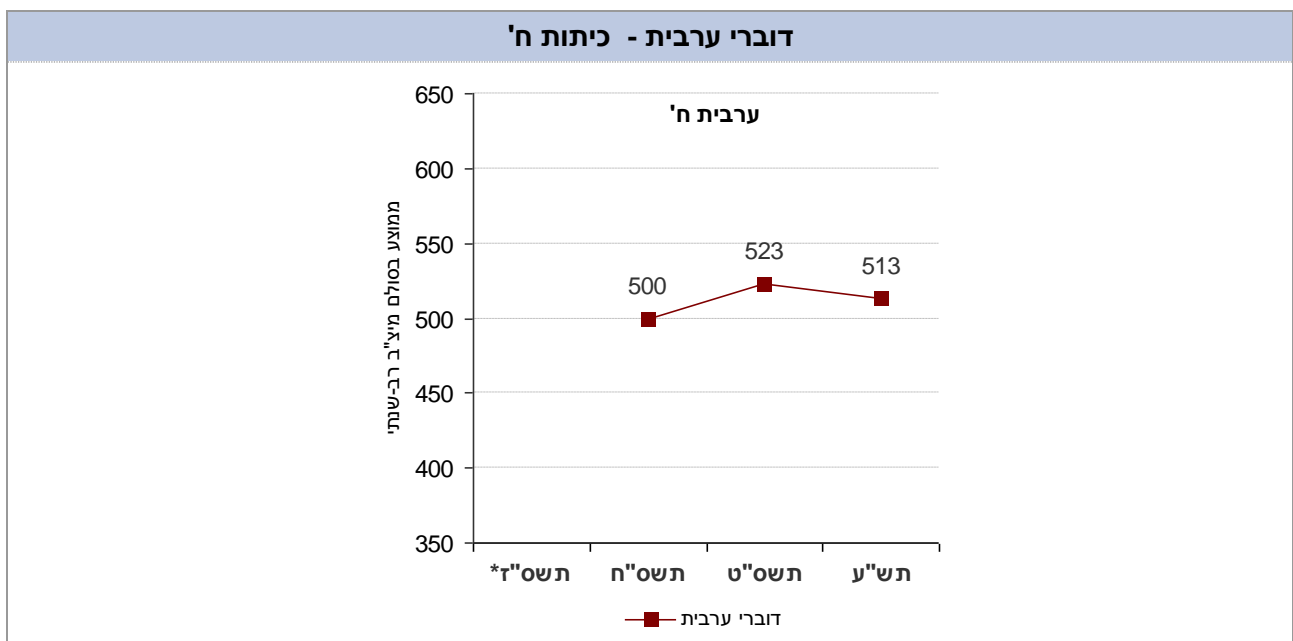
כיתות ח'

המבחן בערבית לכיתות ח' נועד להעריך את רמת השליטה של התלמידים בתחום החינוך הלשוני על סמך תכנית הלימודים בערבית לבית הספר העל-יסודי. מבחן זה מועבר לדוברי ערבית בלבד. **הנושאים במבחן היו:** הבנת הנקרא, הבעה בכתב וידע לשוני. נושא הבנת הנקרא נבדק באמצעות שאלות המתייחסות לטקסטים משלוש סוגות: טקסט נרטיבי, טקסט מידעי וטקסט שימושי. שאלות ההבנה במבחן בדקו **שלושה ממדי הבנה:** איתור מידע וארגונו מחדש; פרשנות והיסק; הערכה וביקורת.

לוח 11: ממוצעים וסטיות תקן בערבית לכיתות ח'

דוברי ערבית			ערבית ח'
ס"ת	ממוצע	N	
100	500	4,971	תשס"ח
80	523	5,374	תשס"ט
88	513	6,031	תש"ע

תרשים 10: ממוצעי הציון הכולל בערבית לכיתות ח'

* בשל שיעורי ההשתתפות הנמוכים במבחנים לכיתות ח' בשנת תשס"ז (עקב שביתות ועיצומים מצד ארגון המורים העל-יסודיים) לא התאפשר לכלול את שנת תשס"ז בהשוואה בין השנים בשכבת גיל זו.

עיון בנתונים מעלה כי:

- הישגי התלמידים במבחן בערבית לכיתות ח' ירדו בתש"ע ב- 10 נקודות בסולם המיצ"ב הרב-שנתי, זאת לאחר עלייה ניכרת של 23 נקודות בסולם הרב-שנתי בתשס"ט בהשוואה לתשס"ח.
- פיזור הציונים (ס"ת) עלה בתש"ע ב- 8 נקודות בסולם הרב-שנתי בהשוואה לתשס"ט, זאת לאחר ירידה של 20 נקודות בתשס"ט בהשוואה לתשס"ח.

סיכום ההישגים במבחני המיצ"ב תש"ע בכיתות ה' ובכיתות ח'

כיתות ה'

- הישגי התלמידים במבחני המיצ"ב תש"ע בכיתות ה' בכלל **בתי הספר** מצביעים על **עלייה או יציבות** בתחומים השונים בהשוואה לשנה הקודמת.
 - במבחנים **במתמטיקה ובשפת-אם (עברית וערבית) חלה עלייה** בהישגים בתש"ע בקרב כלל התלמידים, בהשוואה להישגים בתשס"ט (במתמטיקה - 21 נקודות, בעברית - 8 נקודות ובערבית - 6 נקודות).
 - במבחנים **במדע וטכנולוגיה ובאנגלית לא חל שינוי** של ממש בהישגי כלל התלמידים בתש"ע בהשוואה להישגים בתשס"ט.
- **אשר למגמה על פני ארבע שנים** (תשס"ז, תשס"ח, תשס"ט, תש"ע) בקרב **כלל התלמידים ובמגזרי השפה:**
 - מצטיירת מגמה של **עלייה הדרגתית** בהישגי כלל התלמידים **במתמטיקה** על פני ארבע שנות המבחנים תשס"ז-תש"ע (בסה"כ כ-40 נקודות). מגמה זו נרשמה בשני מגזרי השפה.
 - מצטיירת מגמה של **עלייה מתונה** בהישגי התלמידים שנבחנו **בשפת-אם עברית** על פני ארבע השנים המדווחות (בסה"כ כ-30 נקודות).
 - הישגי התלמידים שנבחנו **בשפת-אם ערבית** מצביעים על **עלייה ניכרת** בין תשס"ז לתש"ע (בסה"כ 43 נקודות). בתש"ע חלה עלייה קלה בהישגי התלמידים (6 נקודות), זאת לאחר עלייה ניכרת שחלה בין השנים תשס"ח לתשס"ט (33 נקודות).
 - בין השנים תשס"ז ותש"ע חלה **עלייה מתונה** בהישגים של כלל התלמידים **במדע וטכנולוגיה** (בסה"כ 23 נקודות). עלייה זו התרחשה ברובה בתשס"ט ובלטה בעיקר בקרב דוברי הערבית, שהישגיהם המשיכו לעלות במידה קלה גם בתש"ע. הישגי התלמידים דוברי העברית בתש"ע נותרו יציבים (נופלים במקצת מהישגיהם בתשס"ט).
 - לאחר עליות קלות בהישגי כלל התלמידים **באנגלית** בשנים תשס"ח ותשס"ט (9 נקודות ו-7 נקודות, בהתאמה) נותרו ההישגים בתש"ע ללא שינוי. בין השנים תשס"ז לתש"ע חלה **עלייה קלה** בהישגי התלמידים (בסה"כ 17 נקודות). אין הבדל בין מגזרי השפה בדפוס השינויים על פני השנים.

כיתות ח'

- הישגי התלמידים במבחני המיצ"ב תש"ע בכיתות ח' בכלל **בתי הספר** מצביעים על **עלייה קלה או יציבות** בתחומים השונים בהשוואה לשנה הקודמת (למעט **ירידה קלה** בשפת-אם ערבית):
 - במבחנים **במדע וטכנולוגיה ובאנגלית חלה עלייה קלה** בהישגים בתש"ע בקרב כלל התלמידים, בהשוואה להישגים שנרשמו בתשס"ט (במדע וטכנולוגיה -16 נקודות, באנגלית - 6 נקודות).
 - במבחנים **במתמטיקה ובשפת-אם עברית לא חל שינוי** של ממש בהישגי כלל התלמידים בתש"ע בהשוואה להישגים בתשס"ט.
 - במבחן **בשפת-אם ערבית חלה ירידה קלה** בהישגי כלל התלמידים בתש"ע בהשוואה להישגים בתשס"ט (10 נקודות).
- **אשר למגמה על פני שלוש שנים** (תשס"ח, תשס"ט, תש"ע) בקרב **כלל התלמידים ובמגזרי השפה:**
 - מסתמנת **עלייה הדרגתית** בהישגים **במדע וטכנולוגיה** בין תשס"ח לתש"ע בקרב כלל התלמידים (בסה"כ 22 נקודות). דוברי העברית **עלו** באורח עקבי מתשס"ח לתש"ע (בסה"כ 21 נקודות), ואילו בקרב דוברי הערבית המגמה אינה עקבית (בתשס"ט - ירידה של 7 נקודות, ובתש"ע עליה של 35 נקודות; בסה"כ עליה של 28 נקודות).
 - **באנגלית** מצטיירת מגמה של **עלייה קלה** בקרב כלל התלמידים (בסה"כ 13 נקודות), כאשר בקרב דוברי העברית העלייה חלה בין תשס"ח לתשס"ט (12 נקודות), ובקרב דוברי הערבית **העלייה** חלה בין תשס"ט לתש"ע (21 נקודות).
 - **במתמטיקה** מצטיירת מגמה של **עלייה קלה** בין השנים תשס"ח לתש"ע בקרב כלל הנבחנים (בסה"כ 11 נקודות). בקרב דוברי עברית העלייה עקבית לאורך שלוש השנים (בסה"כ 11 נקודות). בקרב דוברי ערבית המגמה אינה יציבה (בתשס"ט - עלייה של 17 נקודות, ובתש"ע - ירידה של 9 נקודות; בסה"כ עלייה של 8 נקודות).
 - **בשפת-אם ערבית** בין השנים תשס"ח לתש"ע חלה **עלייה ניכרת** בהישגים (בסה"כ 38 נקודות), אשר נובעת בעיקרה מעלייה בין השנים תשס"ח לתשס"ט.
 - **בשפת-אם ערבית חלה עלייה קלה** בהישגים בין השנים תשס"ח לתש"ע, אך המגמה אינה יציבה (בתשס"ט - של 23 נקודות, ובתש"ע - ירידה של 10 נקודות; סה"כ עלייה של 13 נקודות).

**פערים בהישגים במבחני המיצ"ב תש"ע
בכיתות ה' ובכיתות ח'
והשוואתם לנתוני שנים קודמות**

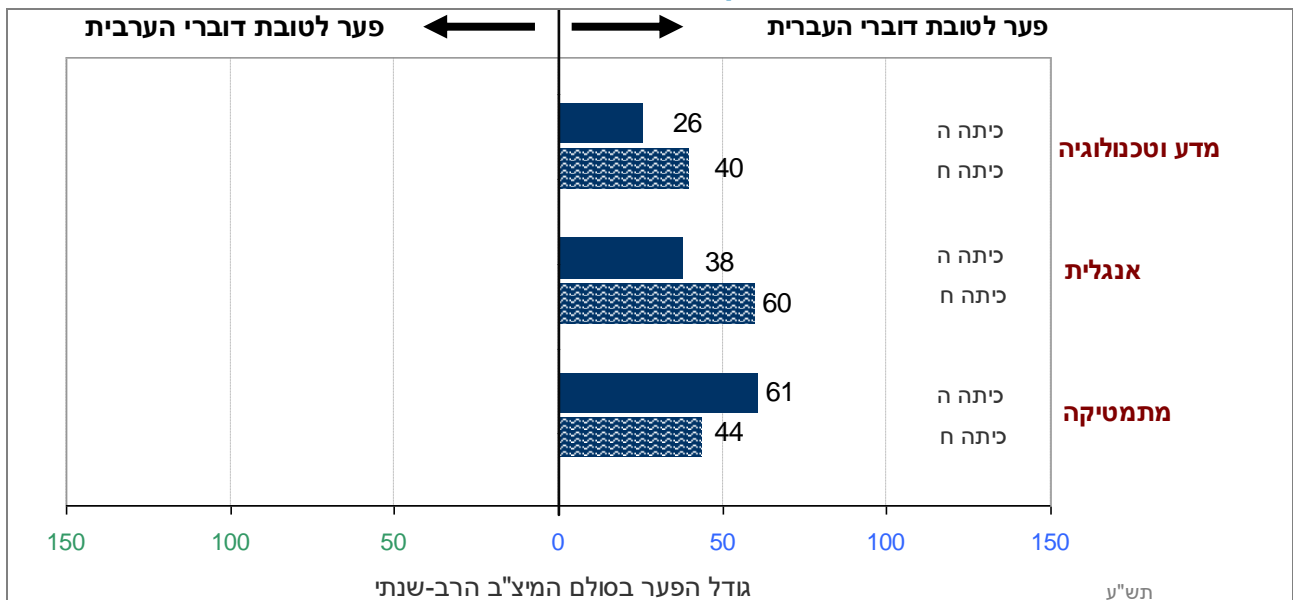
פערים בהישגים במבחני המיצ"ב בכיתות ה' ובכיתות ח'

פערים בהישגיהם של דוברי עברית ודוברי ערבית

נקדים ונאמר כי מבחני המיצ"ב במתמטיקה ובמדע וטכנולוגיה מתורגמים ומותאמים מעברית לערבית בהליך מקצועי ומבוקר. במבחנים באנגלית, הגרסאות לדוברי עברית ולדוברי ערבית זהות, למעט ההוראות וההנחיות לאורך המבחן, הניתנות בעברית ובערבית, בהתאמה. הליך זה מאפשר להתייחס למבחנים הניתנים לתלמידים משני מגזרי השפה כאל מבחנים מקבילים, ולערוך השוואה תקפה של הישגים בשלושת המקצועות האלה בין דוברי העברית לעמיתיהם דוברי הערבית. בניגוד לכך, אי-אפשר לערוך השוואה בין תוצאות המבחנים בשפת-אם עברית לבין התוצאות המקבילות בערבית, שכן כל מגזר שפה נבחן במבחן אחר, שפותח בידי צוותים נפרדים, וועדות היגוי אחרות, ומושתת על תוכניות לימודים שונות.

בלוחות 11-2 שבפרק הקודם הוצגו נתוני הישגים (ממוצעים וסטיות תקן) של תלמידים דוברי עברית ודוברי ערבית במבחני המיצ"ב לכיתות ה' ו-ח' בשנים תשס"ז-תש"ע. בתרשים הבא מוצגים באופן גרפי נתוני הפערים בין הישגיהם של תלמידים דוברי עברית ודוברי ערבית במבחני המיצ"ב לכיתות ה' ו-ח' תש"ע במדע וטכנולוגיה, אנגלית ומתמטיקה. בלוח שלאחריו מוצגים הפערים בין הישגיהם של תלמידים דוברי עברית ודוברי ערבית במקצועות מדע וטכנולוגיה, אנגלית ומתמטיקה על פני ארבע השנים. הפערים המדווחים מחושבים על פי הפרש שבין ממוצעי דוברי העברית ודוברי הערבית, במונחי סולם המיצ"ב הרב-שנתי.

תרשים 11: פערים בהישגים בין דוברי עברית לדוברי ערבית במיצ"ב תש"ע

לוח 12: פערים בהישגים בין דוברי עברית לדוברי ערבית בשנים תשס"ז-תש"ע

פערים בין דוברי עברית ודוברי ערבית*				
תש"ע	תשס"ט	תשס"ח	תשס"ז	
מדע וטכנולוגיה				
26	40	80	67	ה'
40	66	47	**	ח'
אנגלית				
38	34	31	28	ה'
60	82	67	**	ח'
מתמטיקה				
61	61	71	63	ה'
44	32	41	**	ח'

* לצורך חישוב הפערים הופחתו נתוניהם של דוברי הערבית מנתוניהם של דוברי העברית.
 ** בשל שיעורי ההשתתפות הנמוכים במבחנים לכיתות ח' בשנת תשס"ז (עקב שביתות ועיצומים מצד ארגון המורים העל-יסודיים) לא התאפשר לכלול את נתוני שנת תשס"ז בהשוואה בין השנים בשכבת גיל זו.

עיון בנתונים שלעיל מעלה:

פערים בהישגים בין דוברי עברית לדוברי ערבית בשנה"ל תש"ע:

- בשתי דרגות הכיתה (ה' ו-ח') קיים באופן עקבי פער בהישגים לטובת התלמידים דוברי העברית בהשוואה לעמיתיהם דוברי הערבית, וזאת בכל שלושת תחומי הדעת.
- בכיתות ה' הפער הגדול ביותר בהישגים לטובת דוברי העברית התקבל במתמטיקה - 61 נקודות בסולם הרב-שנתי. באנגלית נמצא פער של 38 נקודות, ובמדע וטכנולוגיה נמצא הפער הקטן ביותר לטובת דוברי העברית - 26 נקודות.
- בכיתות ח' הפער הגדול ביותר בהישגים לטובת דוברי העברית התקבל באנגלית - 60 נקודות בסולם הרב-שנתי. במדע וטכנולוגיה ובמתמטיקה נמצאו פערים דומים: 40 ו-44 נקודות, בהתאמה.
- במקצועות מדע וטכנולוגיה ואנגלית, הפער בהישגים לטובת דוברי העברית גדול יותר בכיתות ח' בהשוואה לכיתות ה'. לעומת זאת נמצא כי במתמטיקה הפער לטובת דוברי העברית גדול יותר בכיתות ה' בהשוואה לכיתות ח'.

השוואת פערים בהישגים בין מגזרי השפה לאורך השנים (כמפורט בלוח 12):

- בכל ארבע השנים תשס"ז-תש"ע נמצאו באופן עקבי פערים בהישגים, המראים כי הישגיהם של תלמידים דוברי עברית גבוהים מהישגי עמיתיהם דוברי הערבית, וזאת בכל שלושת תחומי הדעת מדע וטכנולוגיה, אנגלית ומתמטיקה.
- גודל הפערים, בתחומי הדעת השונים ובדרגות הכיתה השונות משתנה משנה לשנה ואי-אפשר להצביע על מגמה אחידה של שינוי בפערים, למעט ההישגים במבחן במדע וטכנולוגיה לכיתות ה': בתחום זה מצטיירת מגמה עקבית של צמצום הפער בין דוברי העברית לדוברי הערבית לאורך השנים (כאמור לעיל, בעקבות שיפור בהישגיהם של תלמידים דוברי ערבית).

פערים בהישגים לפי הרקע החברתי-כלכלי

לצורך ניתוח הפערים בין הישגי נבחנים מרמות שונות של רקע חברתי-כלכלי חולקו הנבחנים לשלוש קבוצות, לפי הרקע החברתי-כלכלי של כל אחד מהם - נמוך, בינוני, וגבוה (הסבר על חישוב המדד ר' במסגרת שלהלן). הניתוח בפרק זה נעשה בנפרד בעבור בתי הספר דוברי עברית ובעבור בתי הספר דוברי ערבית, זאת בכל אחד ממקצועות המיצ"ב ובכל אחת מדרגות הכיתה (ה' ו-ח').

חישוב מדד חברתי-כלכלי כראת התלמיד

לכל אחד מתלמידי בתי הספר בארץ חושב מדד המשקף את הרקע החברתי-כלכלי שלו. במדד זה משוקלים המאפיינים הבאים: השכלת אם ואב, הכנסה, פריפריאליות - מרחק מריכוזי אוכלוסייה גדולים, ועלייה מארצות מצוקה. ערכי המדד נמצאים בטווח {1,2,...,10} ומייצגים את עשירון התלמידים בהתפלגות כלל התלמידים בבתי הספר בארץ.

על בסיס מדד זה חולקו ערכי המדד החברתי-כלכלי של כלל הנבחנים לשלוש קבוצות המייצגות רמות שונות של הרקע החברתי-כלכלי האישי: רמה נמוכה - עשירונים 8-10; רמה בינונית- עשירונים 4-7; רמה גבוהה - עשירונים 1-3. כל תלמיד סווג בהתאם לאחת משלוש רמות אלו.

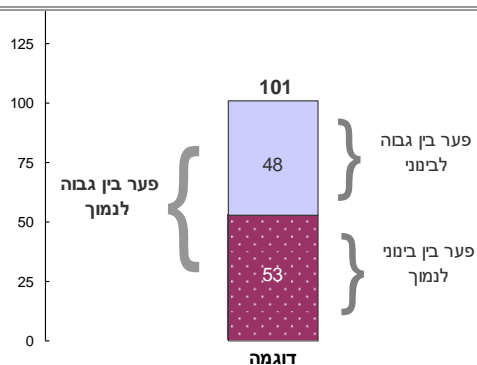
הניתוח בפרק זה נועד לבחון את סוגיית הפערים ולבדוק אם חל שינוי בפערים בין הישגי תלמידים מרקע חברתי-כלכלי שונה לאורך ארבע השנים תשס"ז-תש"ע. תרשימים 12 ו-13 מסכמים את **גודל הפערים** בין הישגי תלמידים מרמות שונות של רקע חברתי-כלכלי במבחני המיצ"ב תשס"ז-תש"ע, ובתרשימים 14-17 מוצגים **נתוני ההישגים** בכל אחת מקבוצות הרקע החברתי-כלכלי (נמוך, בינוני וגבוה) בנפרד. בחינה משולבת של **גודל הפערים** שבין קבוצות חברתיות-כלכליות ושל השינויים **בהישגים** של קבוצות אלו לאורך השנים, מספקת תמונת ממצאים שלמה יותר בנוגע לשאלה האם חלו שינויים בדפוסי הפערים בהישגים הלימודיים בין קבוצות חברתיות-כלכליות שונות, והאם שינויים אלו קשורים לשיפור בהישגיה של קבוצה חברתית-כלכלית זו או אחרת.

מזכיר כי אין להסיק מניתוחים אלו על קשרי סיבה-תוצאה בין משתנה הרקע החברתי-כלכלי ובין ההישגים.

בנספח 2 מוצגים לוחות ובהם מפורטים מספרי הנבחנים, ממוצעי הציונים וסטיות התקן בעבור השנים תשס"ז-תש"ע בסולם הרב-שנתי, בחלוקה לפי הרקע החברתי-כלכלי.

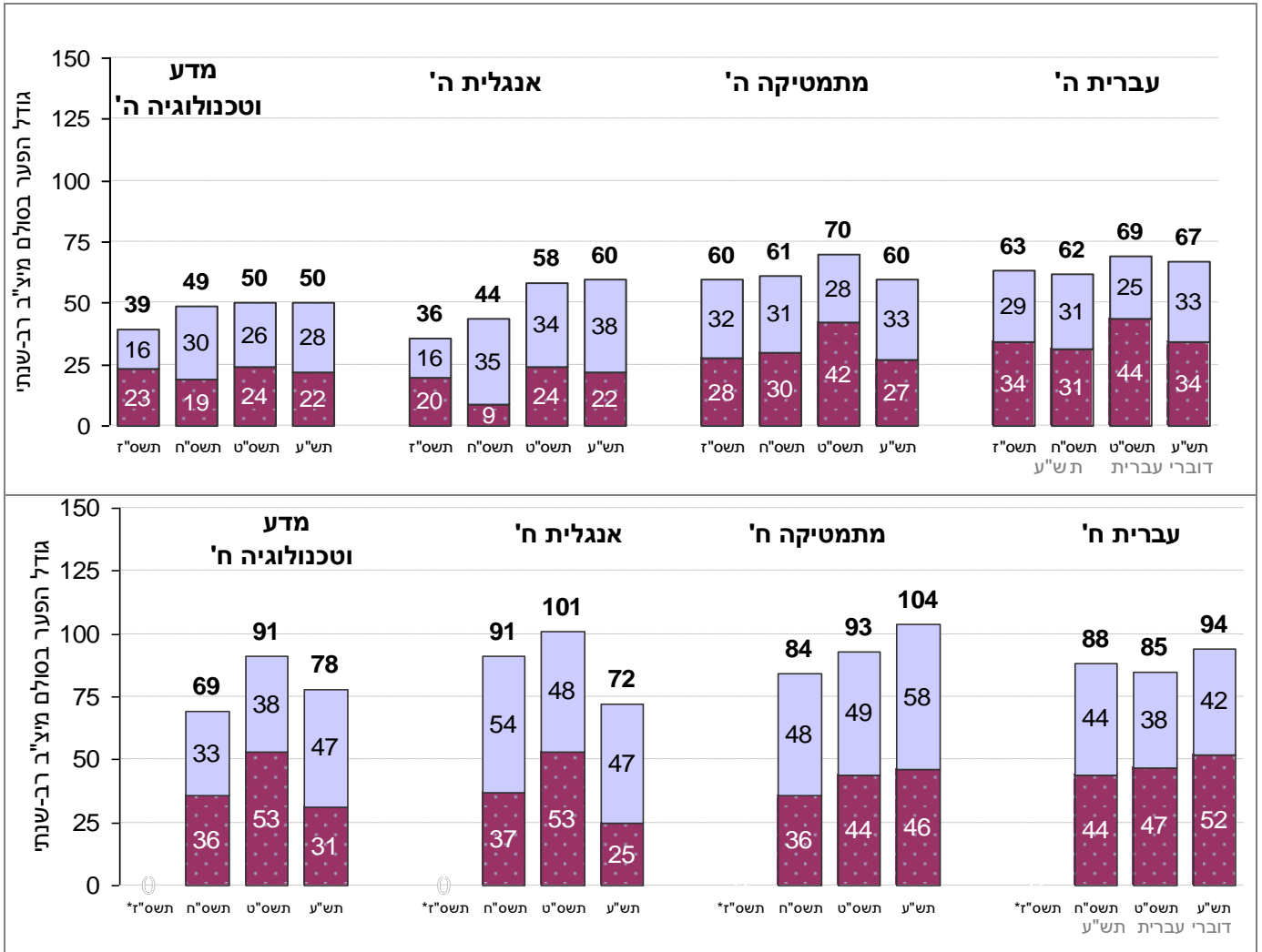
בתרשימים 12 ו-13 שלהלן מוצגים נתונים על גודל הפערים בין הישגי תלמידים הבאים מרמות שונות של רקע חברתי-כלכלי (נמוך, בינוני וגבוה) בשנים אלו. בעבור כל אחד ממגזרי השפה וכל אחת מהשנים מוצגים בתרשימים הפערים בין הישגי תלמידים ברמות שונות של רקע חברתי-כלכלי: פערים בין הישגי תלמידים מרקע נמוך להישגי תלמידים מרקע בינוני; בין הישגי תלמידים מרקע בינוני להישגי תלמידים מרקע גבוה; וכן הפער המצטבר בין הישגי תלמידים מרקע נמוך להישגי תלמידים מרקע גבוה. תרשימים אלו מספקים תמונה אינטגרטיבית של גודל הפערים ושל השינויים שחלו בהם לאורך השנים.

כיצד לקרוא את התרשימים שלהלן?

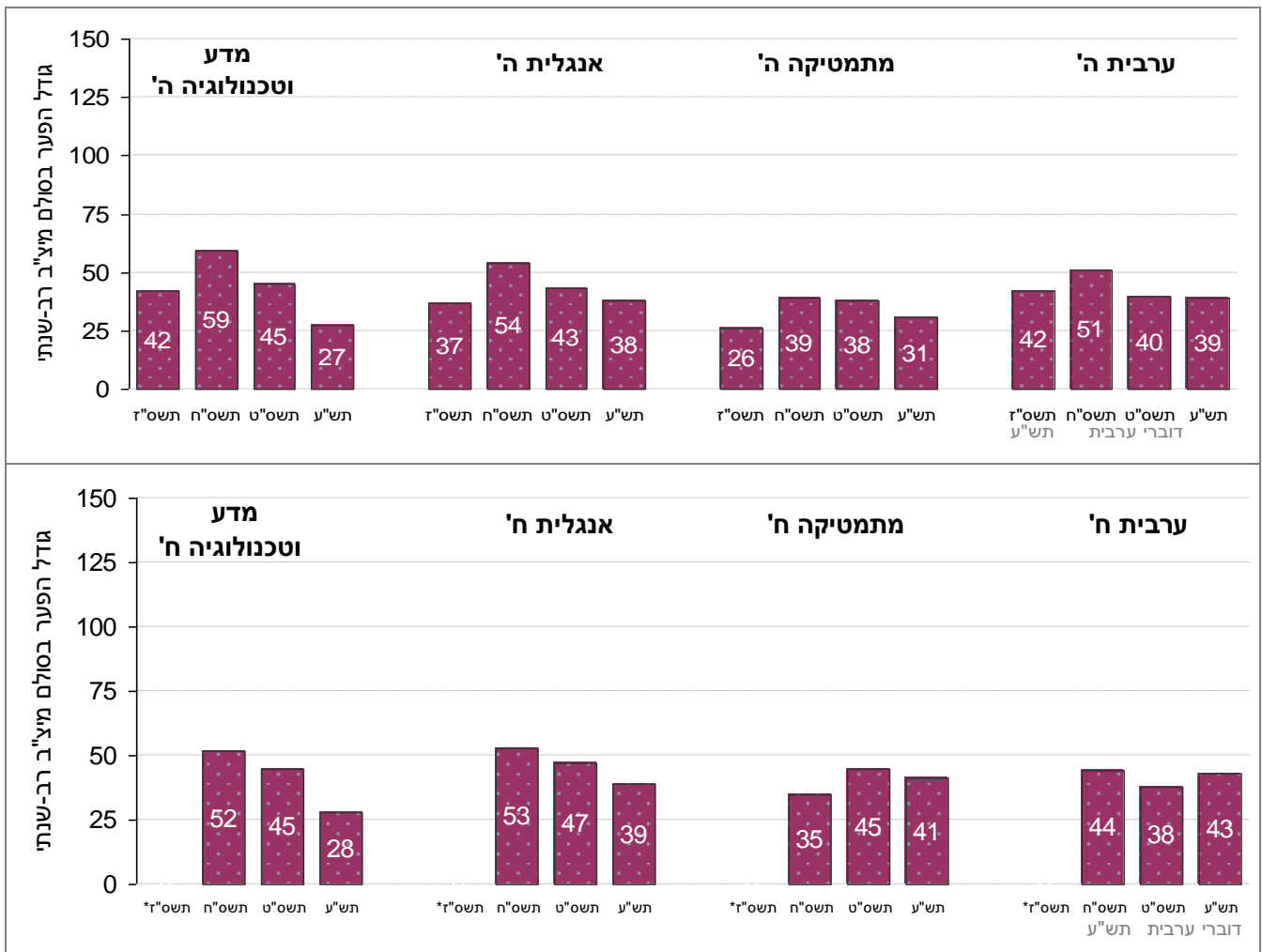
בדוגמה הבאה, אפשר לראות כי במבחן נמצא פער של 48 נקודות בהישגים בין הנבחנים מרקע חברתי-כלכלי **גבוה** לנבחנים מרקע חברתי-כלכלי **בינוני**. הפער בין הנבחנים מרקע חברתי-כלכלי **בינוני** לאלו מרקע חברתי-כלכלי **נמוך** עמד על 53 נקודות. הפער הכולל בין הנבחנים מרקע חברתי-כלכלי **גבוה** לנבחנים מרקע חברתי-כלכלי **נמוך** עומד על 101 נקודות (48+53).

תרשים 12: פערים בהישגי נבחנים מרמות שונות של רקע חברתי-כלכלי במבחני המיצ"ב - בקרב דוברי עברית

*בשל שיעורי ההשתתפות הנמוכים במבחנים לכיתות ח' בשנת תשס"ז (עקב שביתות ועיצומים מצד ארגון המורים העל-יסודיים) לא התאפשר לכלול את שנת תשס"ז בהשוואה בין השנים בשכבת גיל זו.

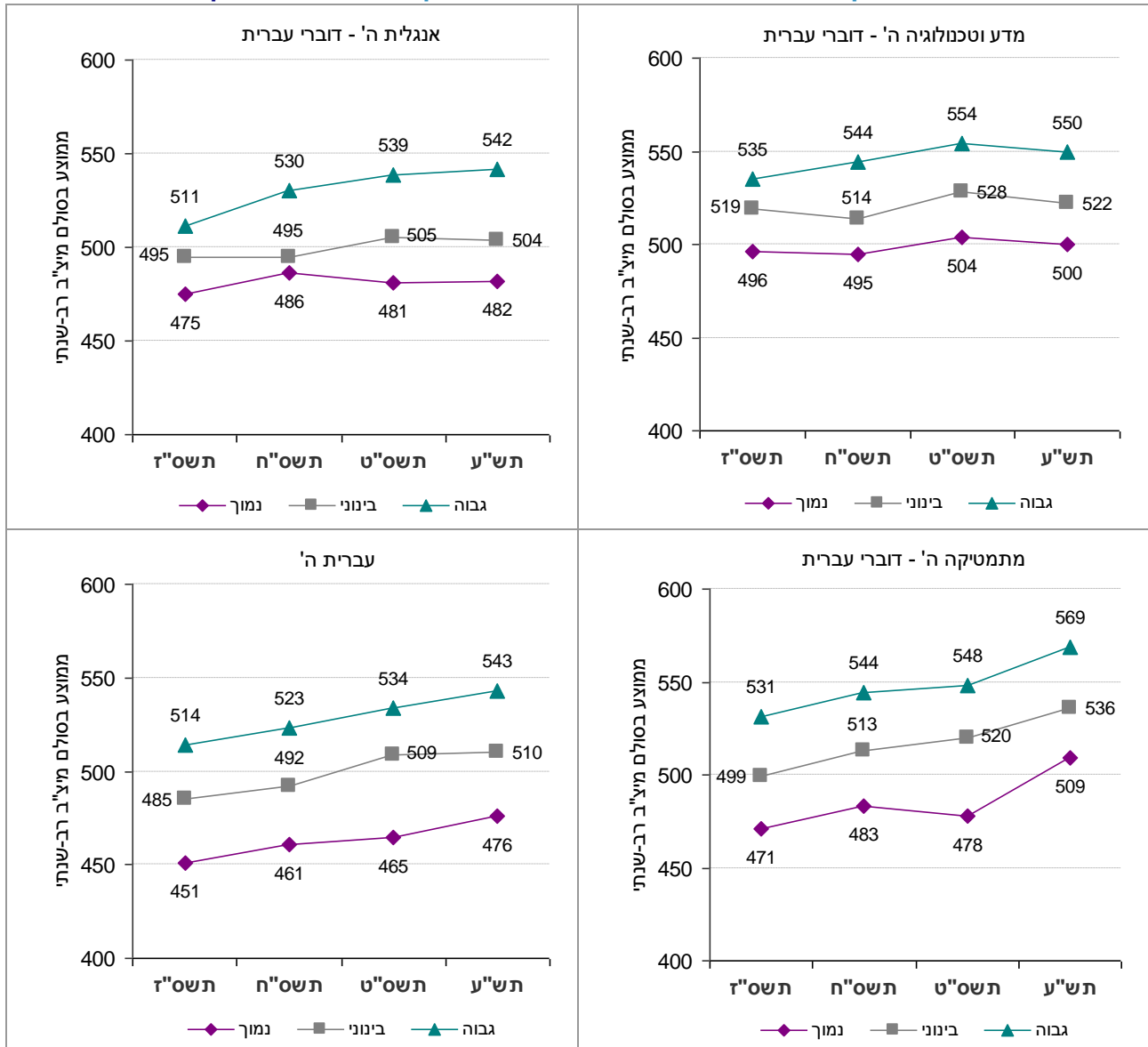
תרשים 13: פערים בהישגי נבחנים מרמות שונות של רקע חברתי-כלכלי במבחני המיצ"ב - בקרב דוברי ערבית

הערה: בשל מספרם הקטן של תלמידים מרקע חברתי-כלכלי גבוה במגזר דוברי הערבית, נתוניהם אינם מוצגים בתרשים.
 *בשל שיעורי ההשתתפות הנמוכים במבחנים לכיתות ח' בשנת תשס"ז (עקב שביתות ועיצומים מצד ארגון המורים העל-יסודיים) לא התאפשר לכלול את שנת תשס"ז בהשוואה בין השנים בשכבת גיל זו.

בתרשימים שלעיל הוצגו נתוני ההישגים לאורך השנים תשס"ז-תש"ע בכל אחת מקבוצות הרקע החברתי-כלכלי. כדי לקבל תמונה מפורטת יותר של מגמות שינוי בפערים בהישגיהם של תלמידים מקבוצות חברתיות-כלכליות שונות, מוצגים בתרשימים 14-17 שלהלן נתוני ההישגים במבחני המיצ"ב לאורך השנים תשס"ז-תש"ע בכל אחת מקבוצות הרקע החברתי-כלכלי (נמוך, בינוני וגבוה) בנפרד, בעבור כל אחד ממגזרי השפה. לאחר כל תרשים מובא סיכום קצר של עיקרי הממצאים מבחינת נתוני ההישגים ומבחינת נתוני הפערים שהוצגו קודם לכן.

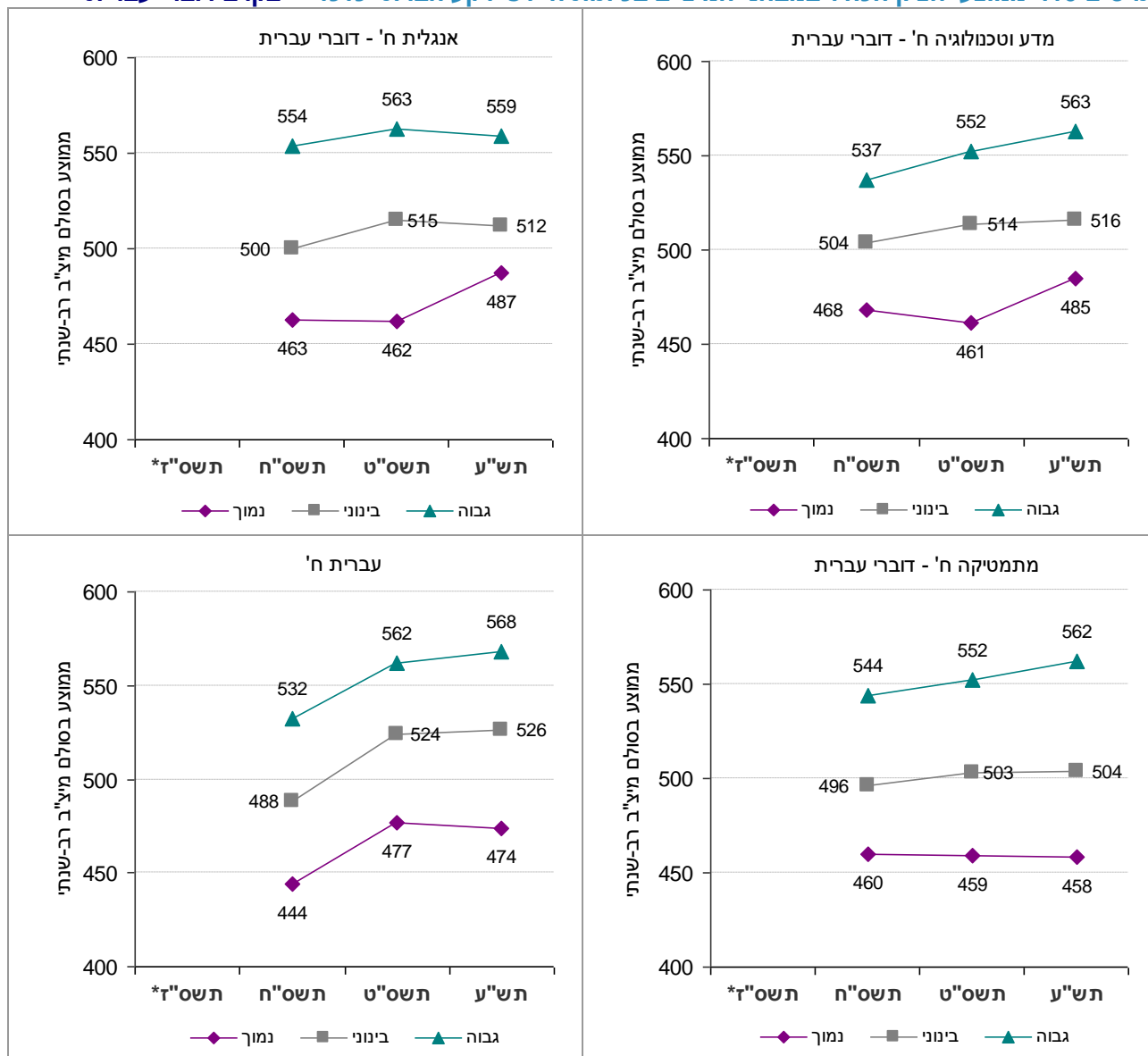
תרשים 14: ממוצעי הציון הכולל במבחני המיצ"ב בכיתות ה' לפי רקע חברתי-כלכלי – בקרב דוברי עברית

עיון בנתונים שבתרשים שלעיל ובתרשים 12 מעלה כי:

- הישיגי התלמידים במבחני המיצ"ב לכיתות ה' בבתי ספר **דוברי עברית** מצביעים על **פערים עקביים** וניכרים בהישגיהם של תלמידים מרמות שונות של רקע חברתי-כלכלי, ומראים שככל שהרקע החברתי-כלכלי גבוה יותר, כך הישיגי התלמידים גבוהים יותר.
- בשנה"ל תש"ע הפערים בהישגי תלמידים מרקע חברתי-כלכלי גבוה לעומת הישיגי תלמידים מרקע חברתי-כלכלי נמוך הם 50 נקודות במדע וטכנולוגיה, 60 באנגלית, 60 במתמטיקה, ו- 67 נקודות בעברית.
- במבחנים **במדע וטכנולוגיה, במתמטיקה ובעברית אין שינויים של ממש** על פני השנים תש"ז-תש"ע בגודל הפערים בין הישיגי תלמידים מרמות שונות של רקע חברתי-כלכלי. במבחן במתמטיקה, הפער בין הישיגי תלמידים מרקע חברתי-כלכלי נמוך לבין הישיגי תלמידים מרקע חברתי-כלכלי גבוה חזר בתש"ע לגודלו בשנים תש"ז ותש"ח, זאת לאחר התרחבות הפער בתש"ט.
- במבחן **באנגלית ניכרת התרחבות** של הפער בין הישיגי תלמידים מרקע חברתי-כלכלי גבוה לבין הישיגיהם של שאר התלמידים. בהשוואה בין תלמידים מרקע חברתי-כלכלי גבוה לתלמידים מרקע חברתי-כלכלי נמוך מתרחב הפער מ-36 נקודות בתש"ז ל-60 נקודות בתש"ע. התרחבות זו נובעת בעיקר מעלייה בהישגי תלמידים מרקע חברתי-כלכלי גבוה בתש"ח.

תרשים 15: ממוצעי הציין הכולל במבחני המיצ"ב בכיתות ח' לפי רקע חברתי-כלכלי – בקרב דוברי עברית

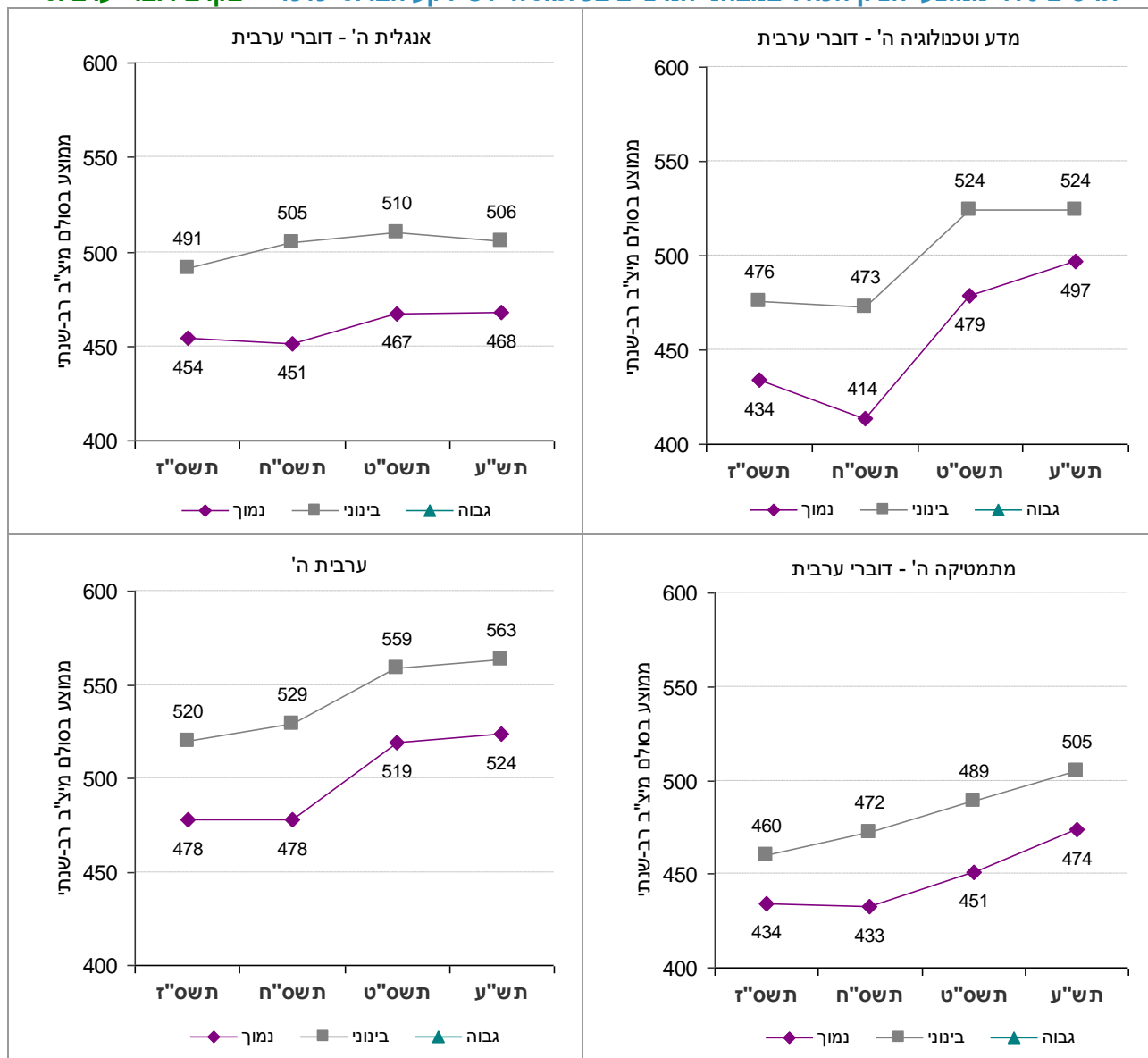

*בשל שיעורי ההשתתפות הנמוכים במבחנים לכיתות ח' בשנת תשס"ז (עקב שביתות ועיצומים מצד ארגון המורים העל-יסודיים) לא התאפשר לכלול את שנת תשס"ז בהשוואה בין השנים בשכבת גיל זו.

עיון בנתונים שבתרשים שלעיל ובתרשים 12 מעלה כי:

- הישגי התלמידים במבחני המיצ"ב לכיתות ח' בבתי ספר דוברי עברית מצביעים בשלוש השנים על פערים ניכרים בציוניהם של תלמידים מרמות שונות של רקע חברתי-כלכלי, כך שתלמידים מרקע חברתי-כלכלי גבוה יותר מגיעים להישגים טובים יותר.
- בכיתות ח' מתרחבים הפערים בהשוואה לכיתות ה'. בשנה"ל תש"ע הפערים בין הישגי תלמידים מרקע חברתי-כלכלי גבוה לבין הישגי תלמידים מרקע חברתי-כלכלי נמוך הם 72 נקודות באנגלית, 78 נקודות במדע וטכנולוגיה, 94 נקודות בעברית ו-104 נקודות במתמטיקה.
- במבחנים במדע וטכנולוגיה ובאנגלית הפערים בין הישגי תלמידים מרקע חברתי-כלכלי נמוך לבין הישגי תלמידים מרקע חברתי-כלכלי בינוני חזרו בתש"ע לרמתם בתשס"ח, ובאנגלית אף הצטמצמו מעט, זאת לאחר התרחבות הפערים בתשס"ט.
- במבחן בעברית ניכרת יציבות על פני השנים בפערים בין הישגי תלמידים מרמות שונות של רקע חברתי-כלכלי.
- במבחן במתמטיקה נרשמה בתש"ע התרחבות של הפער בין הישגי תלמידים מרקע חברתי-כלכלי גבוה לבין הישגיהם של שאר התלמידים, זאת בעקבות עלייה בהישגי התלמידים מרקע חברתי-כלכלי גבוה לעומת יציבות בהישגיהם של שאר התלמידים.

תרשים 16: ממוצעי הציון הכולל במבחני המיצ"ב בכיתות ה' לפי רקע חברתי-כלכלי – בקרב דוברי ערבית

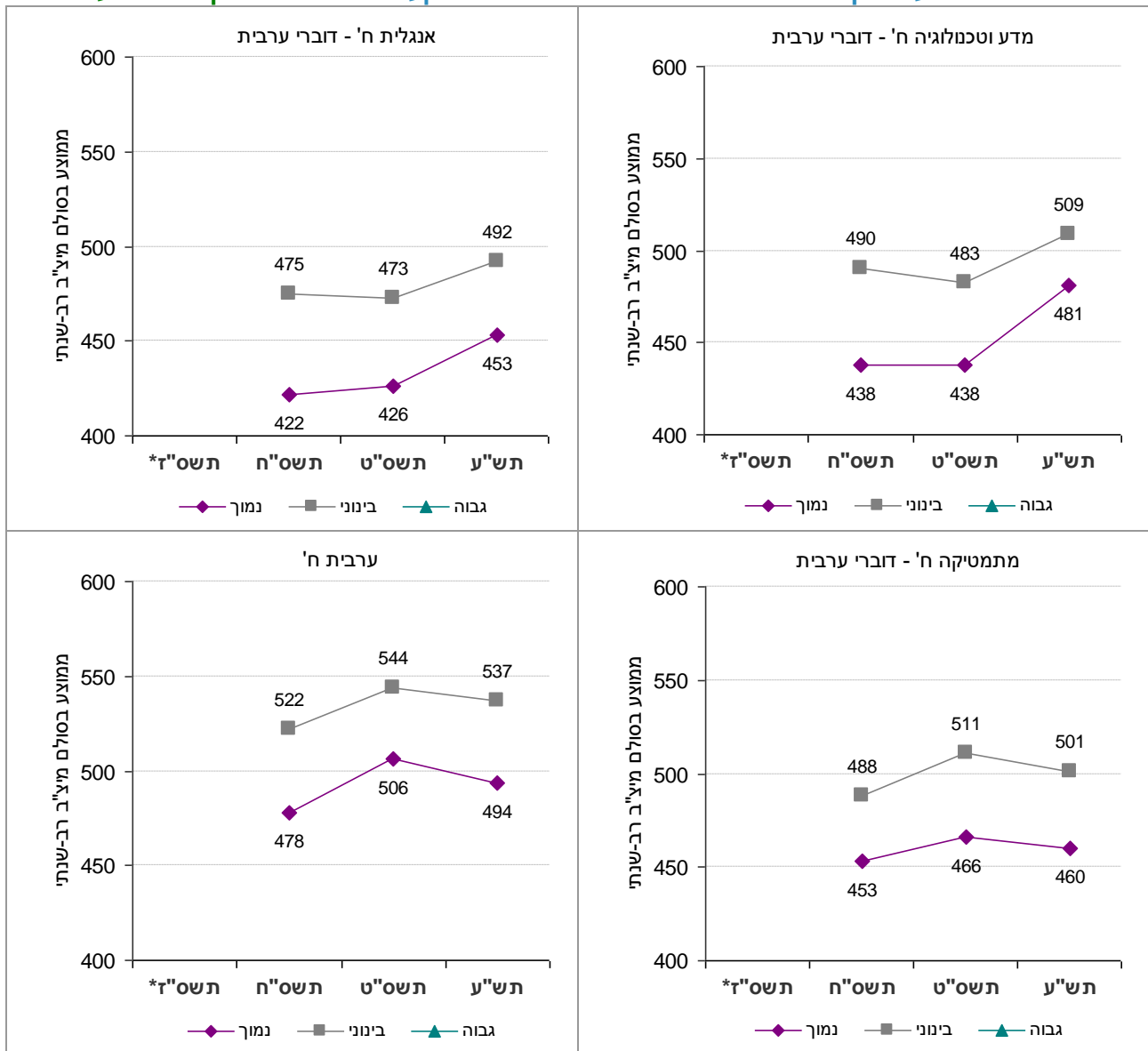

הערה: בשל מספרם הקטן של תלמידים מרקע חברתי-כלכלי גבוה במגזר דוברי הערבית, נתוניהם אינם מוצגים בתרשים.

עיון בנתונים שבתרשים שלעיל ובתרשים 13 מעלה כי:

- הישגי התלמידים במבחני המיצ"ב לכיתות ה' בבתי ספר דוברי ערבית מצביעים על **פערים ניכרים** בין הישגי תלמידים מרקע חברתי-כלכלי בינוני לבין הישגי תלמידים מרקע חברתי-כלכלי נמוך.
- בשנה"ל תש"ע הפערים בהישגים לטובת תלמידים מרקע חברתי-כלכלי בינוני בהשוואה לעמיתיהם מרקע חברתי-כלכלי נמוך הם 27 נקודות במדע וטכנולוגיה, 31 נקודות במתמטיקה, 38 נקודות באנגלית, ו- 39 נקודות בערבית.
- במבחן **במדע וטכנולוגיה**, מסתמנת החל מתשס"ח מגמה של **צמצום** הפערים בהישגי התלמידים.
- במבחנים **באנגלית, במתמטיקה ובערבית** אין שינוי של ממש בפערים בארבע השנים.

תרשים 17: ממוצעי הציון הכולל במבחני המיצ"ב בכיתות ח' לפי רקע חברתי-כלכלי – בקרב דוברי ערבית

הערה: בשל מספרם הקטן של תלמידים מרקע חברתי-כלכלי גבוה במגזר דוברי הערבית, נתוניהם אינם מוצגים בתרשים. *בשל שיעורי ההשתתפות הנמוכים במבחנים לכיתות ח' בשנת תשע"ז (עקב שביתות ועיצומים מצד ארגון המורים העל-יסודיים) לא התאפשר לכלול את שנת תשע"ז בהשוואה בין השנים בשכבת גיל זו.

עיון בנתונים שבתרשים שלעיל ובתרשים 13 מעלה כי:

- הישגי התלמידים במבחני המיצ"ב לכיתות ח' בבתי ספר דוברי ערבית מצביעים על פערים עקביים וניכרים בין תלמידים מרקע חברתי-כלכלי בינוני לבין תלמידים מרקע חברתי-כלכלי נמוך.
- בקרב דוברי הערבית הפערים בכיתות ח' דומים בגודלם לפערים בכיתות ה'. בשנה"ל תש"ע הפערים בהישגים לטובת תלמידים מרקע חברתי-כלכלי בינוני לעומת עמיתיהם מרקע חברתי-כלכלי נמוך הם 28 נקודות במדע וטכנולוגיה, 39 נקודות באנגלית, 41 נקודות במתמטיקה, ו-43 נקודות בערבית.
- במבחנים במדע וטכנולוגיה ובאנגלית מסתמנת מגמה של צמצום הפערים בהישגים לאורך שלוש השנים. הפער בהישגים במדע וטכנולוגיה הצטמצם בתש"ע במידה ניכרת בעקבות עלייה חריגה (43 נקודות) בציוניהם של תלמידים מרקע חברתי-כלכלי נמוך.
- לעומת זאת, במבחנים במתמטיקה ובערבית הפערים בהישגי התלמידים יציבים על פני השנים.

סיכום נתוני הפערים בהישגיהם של תלמידים מרקע חברתי-כלכלי שונה במבחני המיצ"ב בשנים תשס"ז-תש"ע

בכל המקצועות ובכל השנים נמצאו פערים ניכרים בהישגיהם של תלמידים מרמות שונות של רקע חברתי-כלכלי: ככל שהרקע החברתי-כלכלי גבוה יותר, כך ההישגים גבוהים יותר.

בקרב דוברי עברית:

בכיתות ה'

- בשנה"ל תש"ע הפערים בהישגי תלמידים מרקע חברתי-כלכלי גבוה לעומת הישגי תלמידים מרקע נמוך נעו בתש"ע בין 50 נקודות במדע וטכנולוגיה ל-67 נקודות בעברית.
- במבחנים במדע וטכנולוגיה, במתמטיקה ובעברית אין שינויים של ממש על פני השנים תשס"ז-תש"ע בגודל הפערים. מאידך, במבחן באנגלית ניכרת התרחבות של הפער בין הישגי תלמידים מרקע חברתי-כלכלי גבוה לבין הישגי שאר התלמידים לאורך השנים.

בכיתות ח'

- בכיתות ח' מתרחבים הפערים בהשוואה לכיתות ה'. בשנה"ל תש"ע הפערים בהישגי תלמידים מרקע חברתי-כלכלי גבוה לעומת הישגי תלמידים מרקע נמוך נעו בין 72 נקודות באנגלית ל-104 נקודות במתמטיקה.
- במבחנים במדע וטכנולוגיה ובאנגלית הפערים בין הישגי תלמידים מרקע חברתי-כלכלי נמוך לבין תלמידים מרקע בינוני הצטמצמו בתש"ע בהשוואה לשנים קודמות.
- במבחן בעברית ניכרת יציבות על פני השנים בפערים בין הישגי תלמידים מרמות שונות של רקע חברתי-כלכלי.
- במבחן במתמטיקה נרשמה בתש"ע התרחבות הפער בין הישגי תלמידים מרקע חברתי-כלכלי גבוה לבין הישגי שאר התלמידים, זאת בעקבות עלייה בהישגי התלמידים מרקע חברתי-כלכלי גבוה לעומת יציבות בהישגי שאר התלמידים.

בקרב דוברי ערבית:

בכיתות ה'

- בשנה"ל תש"ע הפערים בהישגים לטובת תלמידים מרקע חברתי-כלכלי בינוני בהשוואה לתלמידים מרקע נמוך נעו בין 27 נקודות במדע וטכנולוגיה, ל-39 נקודות בערבית.
- במבחן במדע וטכנולוגיה, מצטיירת החל מתשס"ח מגמה של צמצום הפער בהישגי התלמידים, ואילו במבחנים באנגלית, במתמטיקה ובעברית אין שינוי של ממש בפערים בארבע השנים.

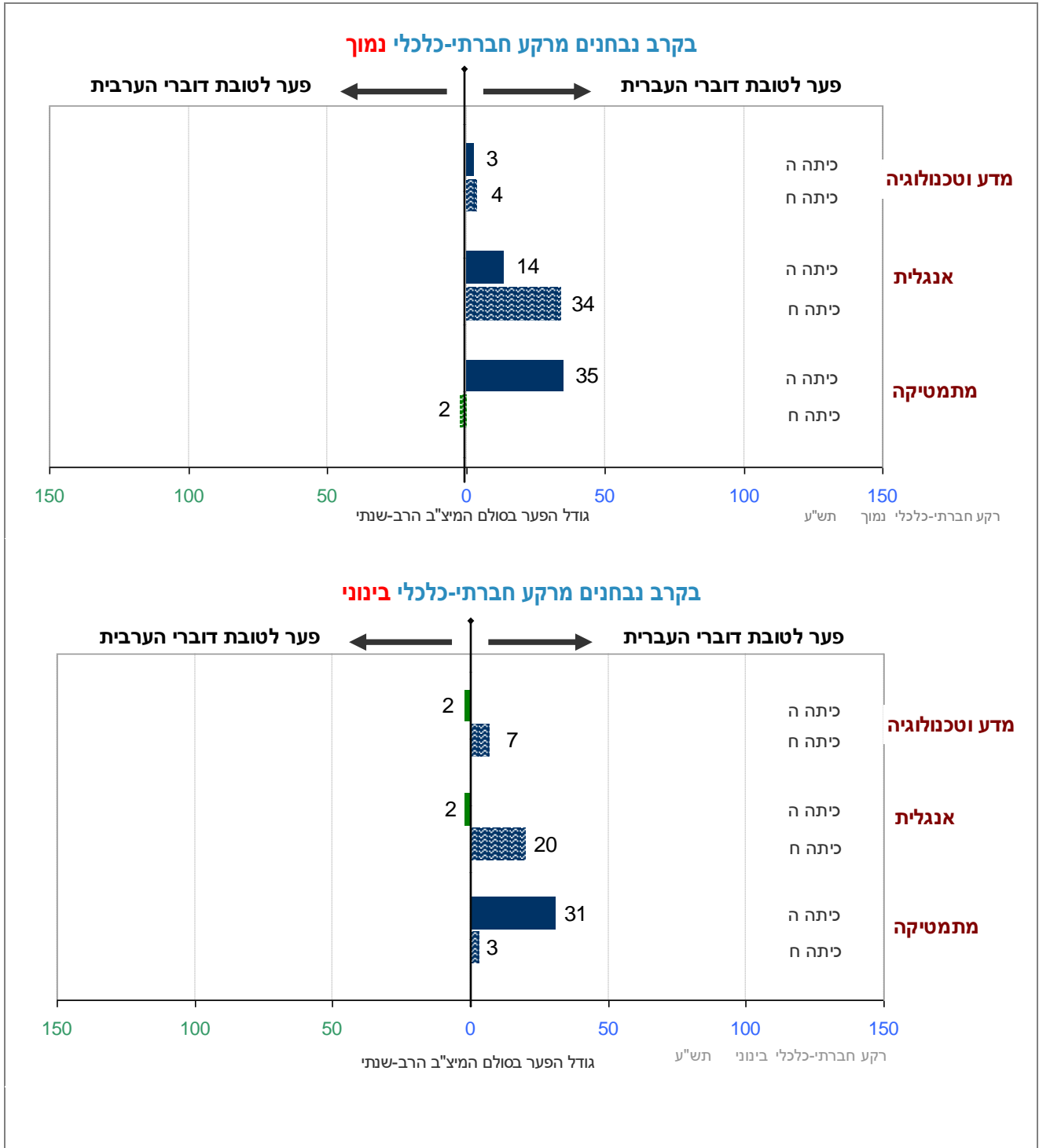
בכיתות ח'

- בקרב דוברי הערבית הפערים בכיתות ח' דומים בגודלם לפערים בכיתות ה'. בשנה"ל תש"ע הפערים בהישגים לטובת תלמידים מרקע חברתי-כלכלי בינוני בהשוואה לתלמידים מרקע נמוך נעו בין 28 נקודות במדע וטכנולוגיה, ל-43 נקודות בערבית.
- במבחנים במדע וטכנולוגיה ובאנגלית מסתמנת מגמה של צמצום הפערים בהישגים לאורך שלוש השנים. הפער בהישגים במדע וטכנולוגיה הצטמצם בתש"ע במידה ניכרת בעקבות עלייה חריגה (43 נקודות) בציוניהם של תלמידים מרקע חברתי-כלכלי נמוך.
- לעומת זאת, במבחנים במתמטיקה ובערבית הפערים בהישגי התלמידים יציבים על פני השנים.

פערים בהישגים בין דוברי עברית לדוברי ערבית מרקע חברתי-כלכלי דומה

הניתוח הבא נועד לבחון האם אפשר לייחס את הפערים בין הישגיהם של דוברי עברית להישגיהם של דוברי ערבית, שהוצגו בפרק הקודם, לרקע החברתי-כלכלי של הנבחנים. בתרשים הבא מוצגים **בנפרד** הפערים בין הישגי תלמידים דוברי עברית לבין הישגי תלמידים דוברי ערבית מרקע חברתי-כלכלי **נמוך**, והפערים בין הישגי תלמידים דוברי עברית לבין הישגי תלמידים דוברי ערבית מרקע חברתי-כלכלי **בינוני**, במבחני המיצ"ב תש"ע לכיתות ה' ולכיתות ח' במדע וטכנולוגיה, אנגלית ומתמטיקה.

תרשים 18: פערים בהישגים בין דוברי עברית לדוברי ערבית במבחני המיצ"ב תש"ע

עיון בתרשימים שלעיל מעלה כי:

- כאשר מביאים בחשבון את הרקע החברתי-כלכלי של התלמידים, במרבית המבחנים הפערים בין הישגיהם של דוברי עברית להישגיהם של דוברי ערבית מצטמצמים במידה ניכרת ובמקצתם אף נעלמים.
- תמונת מצב זו אינה משתקפת בממוצעים של כלל התלמידים במגזרי השפה. ממוצעים אלו הצביעו על פערים גדולים יותר בהישגים לטובת דוברי עברית (ר' תרשים 11 בעמוד 22), זאת בשל ההבדלים בפרופיל החברתי-כלכלי המאפיין את תלמידי כל אחד מהמגזרים.

בקרב נבחנים מרקע חברתי-כלכלי נמוך:

- לא נמצאה מגמה אחידה בדפוס הפערים בין הישגיהם של דוברי עברית להישגיהם של דוברי ערבית מרקע חברתי-כלכלי נמוך.
- במקצוע מדע וטכנולוגיה בשתי דרגות הכיתה (ה' ו-ח'), וכן במתמטיקה בכיתות ח' לא נמצאו פערים של ממש בין הישגיהם של דוברי עברית להישגיהם של דוברי ערבית מרקע חברתי-כלכלי נמוך.
- באנגלית בכיתות ה' ו-ח', וכן במתמטיקה בכיתות ה', נותרו פערים לא מבוטלים לטובת דוברי עברית: באנגלית בכיתות ה' הפער עומד על 14 נקודות, ובאנגלית בכיתות ח' ובמתמטיקה בכיתות ה' הוא עומד על כ-35 נקודות.

בקרב נבחנים מרקע חברתי-כלכלי בינוני:

- גם כאן לא נמצאה מגמה אחידה בדפוס הפערים בין הישגיהם של דוברי עברית להישגיהם של דוברי ערבית מרקע חברתי-כלכלי בינוני.
- במקצועות מדע וטכנולוגיה ואנגלית בכיתות ה' וכן במתמטיקה בכיתות ח' לא נמצאו פערים של ממש בין הישגיהם של דוברי עברית להישגיהם של דוברי ערבית מרקע חברתי-כלכלי בינוני.
- לעומת זאת, בכיתות ח' במדע וטכנולוגיה ואנגלית ובכיתות ה' במתמטיקה נותרו פערים בהישגים לטובת דוברי העברית: במדע וטכנולוגיה בכיתות ח' נרשם פער קל של 7 נקודות לטובת דוברי עברית. באנגלית בכיתות ח' נרשם פער של 20 נקודות, ואילו במתמטיקה בכיתות ה' נותר פער ניכר של 31 נקודות לטובת דוברי עברית. פערים אלו באנגלית ח' ובמתמטיקה ה' קטנים במקצת מהפערים המקבילים בקרב תלמידים מרקע חברתי-כלכלי נמוך.

פערים בהישגיהם של בנים ובנות

בלוחות ובתרשימים שלהלן מוצגים נתוני ההישגים (ממוצעים וסטיות תקן) וכן פערים בהישגים בין בנים לבנות במבחני המיצ"ב תש"ע לכיתות ה' ו-ח' במדע וטכנולוגיה, אנגלית ומתמטיקה בסולם המיצ"ב הרב-שנתי. הנתונים מדווחים בעבור כלל בתי הספר ובחלוקה לדוברי עברית ולדוברי ערבית. בעבור בתי ספר במגזרי שפה שונים מוצגים גם נתוני ההישגים במבחני מיצ"ב בשפת-אם (עברית וערבית בהתאמה) לכיתות ה' ולכיתות ח'. יש לציין כי אין להסיק מניתוחים אלו על קשרי סיבה-תוצאה בין משתנה המגדר לבין ההישגים.

הערה: בלוחות שבנספח 2 מוצגים נתונים מקבילים בעבור ההישגים במיצ"ב בשנים תשס"ז-תש"ע.

כלל בתי הספר

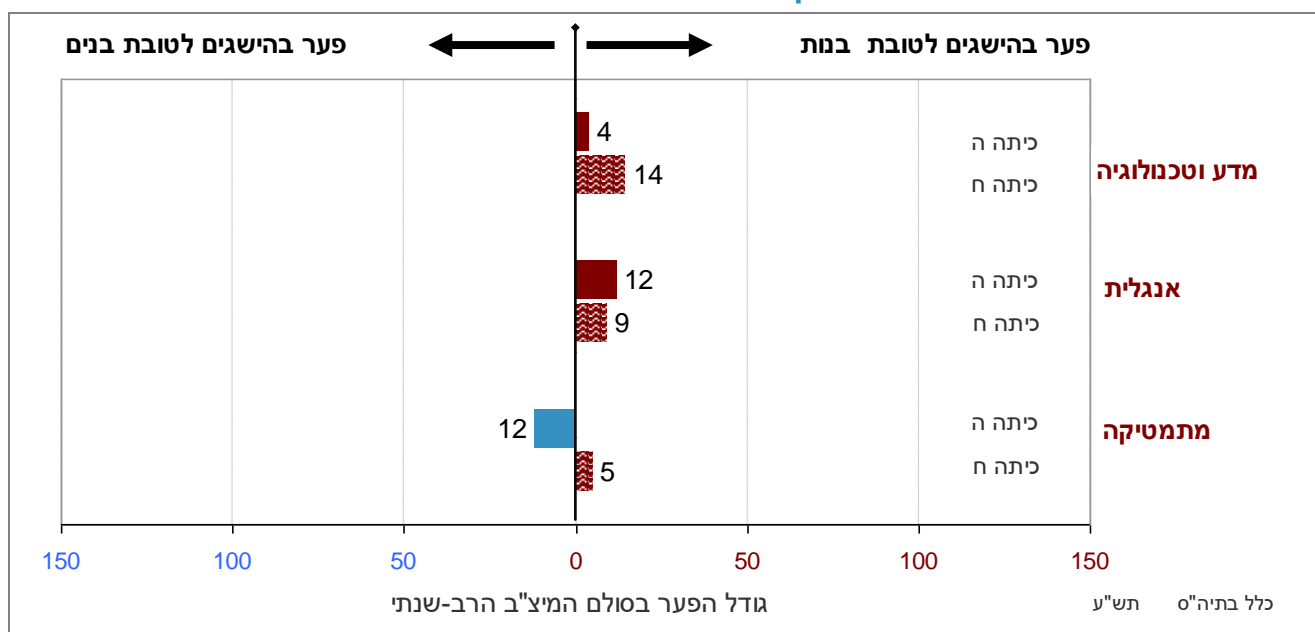
בלוח ובתרשים שלאחריו מוצגים הישגי הבנים בהשוואה להישגי הבנות וגודל הפערים ביניהם במבחני המיצ"ב תש"ע במקצועות המיצ"ב השונים בכלל בתי הספר בארץ.

לוח 13: ממוצעים, סטיות תקן ופערים בהישגי בנות ובנים במבחני המיצ"ב תש"ע - כלל בתי הספר

פערים בין בנות ובנים* הפער בסולם מיצ"ב רב-שנתי	בנים			בנות			כלל התלמידים			כלל בתי הספר
	ס"ת	ממוצע	N	ס"ת	ממוצע	N	ס"ת	ממוצע	N	
מדע וטכנולוגיה										
4	90	522	9,327	82	526	9,838	86	524	19,165	ה'
14	104	515	9,080	95	529	9,792	100	522	18,872	ח'
אנגלית										
12	104	502	9,293	94	514	10,055	99	508	19,348	ה'
9	101	508	9,298	92	517	9,971	97	513	19,269	ח'
מתמטיקה										
-12	96	535	10,577	90	523	10,463	93	529	21,040	ה'
5	103	508	9,261	98	513	10,040	101	511	19,304	ח'

* לצורך חישוב הפערים הופחתו נתוני הבנים מנתוני הבנות.

תרשים 19: פערים בהישגים בין בנים לבנות במבחני המיצ"ב תש"ע - כלל בתי הספר

עיון בלוח ובתרשים מעלה כי:

- בשנה"ל תש"ע, בקרב כלל הנבחנים, הפערים בין הישגי הבנים להישגי הבנות קטנים יחסית, זאת בדומה לממצאים בשנים קודמות.
- במבחנים במדע וטכנולוגיה לכיתה ח' ובאנגלית לכיתות ה' ו-ח' היו הישגי הבנות גבוהים במעט בתש"ע מהישגי הבנים. הפערים נעים מ-9 עד 14 נקודות בסולם הרב-שנתי.
- במבחן במתמטיקה לכיתה ה' היו הישגי הבנים גבוהים במעט מהישגי הבנות - 12 נקודות בסולם הרב-שנתי.
- במבחנים במדע וטכנולוגיה לכיתה ה' ובמתמטיקה לכיתה ח' לא נמצא הבדל של ממש בין הישגי הבנות במתמטיקה לבין הישגי הבנים.

בתי ספר דוברי עברית

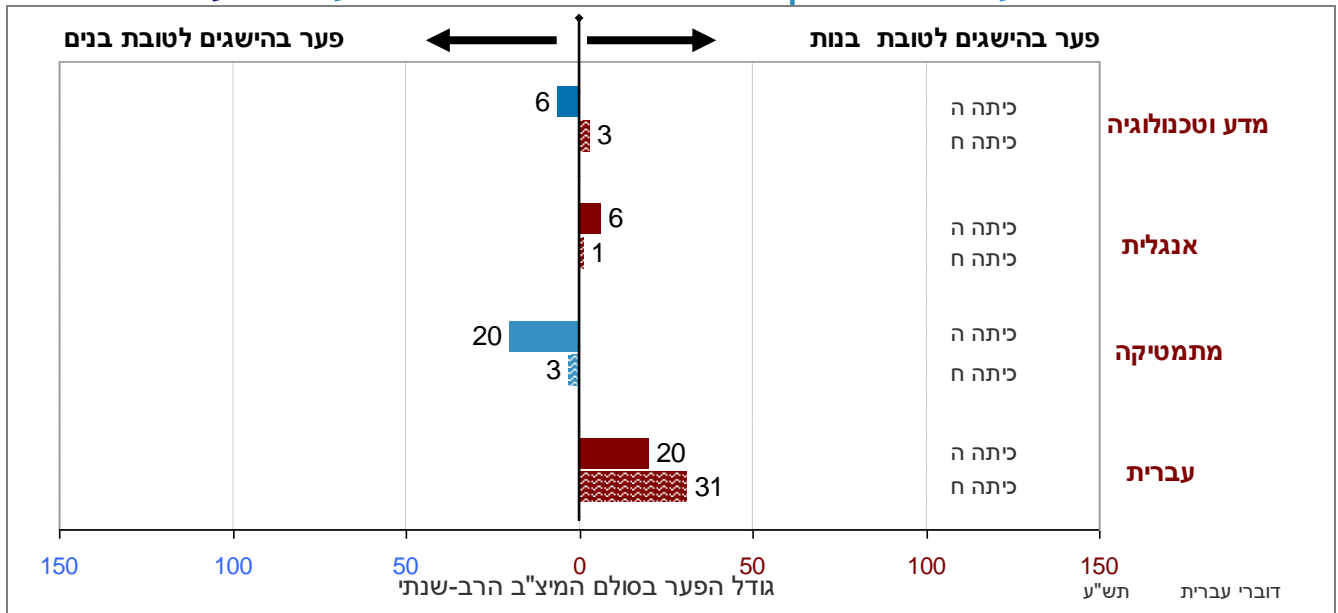
בלוח ובתרשים שלאחריו מוצגים הישגי הבנים בהשוואה להישגי הבנות וגודל הפערים ביניהם במבחני המיצ"ב תש"ע במקצועות המיצ"ב השונים בבתי ספר דוברי עברית.

לוח 14: ממוצעים, סטיות תקן ופערים בהישגי בנים ובנות במבחני המיצ"ב תש"ע - דוברי עברית

פערים בין בנות ובנים* הפער בסולם מיצ"ב רב-שנתי	בנים			בנות			כלל התלמידים			דוברי עברית כיתות
	ס"ת	ממוצע	N	ס"ת	ממוצע	N	ס"ת	ממוצע	N	
מדע וטכנולוגיה										
-6	79	535	6,545	76	529	6,834	77	532	13,379	ה'
3	97	532	6,681	93	535	7,101	95	534	13,782	ח'
אנגלית										
6	99	516	6,476	90	522	6,960	95	519	13,436	ה'
1	94	530	6,836	90	531	7,253	92	530	14,089	ח'
מתמטיקה										
-20	85	558	7,168	82	538	6,996	84	548	14,164	ה'
-3	102	525	6,535	100	522	6,863	101	523	13,399	ח'
עברית										
20	85	511	7,093	76	531	7,044	82	521	14,138	ה'
31	97	522	6,592	84	553	6,853	92	538	13,445	ח'

* לצורך חישוב הפערים הופחתו נתוני הבנים מנתוני הבנות.

תרשים 20: פערים בהישגים בין בנים לבנות במבחני המיצ"ב תש"ע - דוברי עברית

עיון בלוח ובתרשים מעלה כי בקרב דוברי העברית:

- במקצוע שפת-אם עברית בכיתות ה' ו-ח' היו הישגי הבנות גבוהים במידה ניכרת מהישגי הבנים: 20 ו-31 נקודות בסולם הרב-שנתי, בהתאמה.
- במקצוע מתמטיקה לכיתות ה' היו הישגי הבנים גבוהים מהישגי הבנות - 20 נקודות בסולם הרב-שנתי. לעומת זאת, במתמטיקה בכיתות ח' היו הישגי הבנות והבנים כמעט זהים.
- באנגלית ובמדע וטכנולוגיה לכיתות ה' נמצאו פערים קלים: 6 נקודות באנגלית לטובת הבנות, ו-6 נקודות במדע וטכנולוגיה לטובת הבנים.
- באנגלית ובמדע וטכנולוגיה לכיתות ח' לא נמצא הבדל של ממש בין הישגי הבנים להישגי הבנות.
- תמונת הממצאים בשנה"ל תש"ע בקרב דוברי העברית דומה לתמונה שהתקבלה בשנים קודמות.

בתי ספר דוברי ערבית

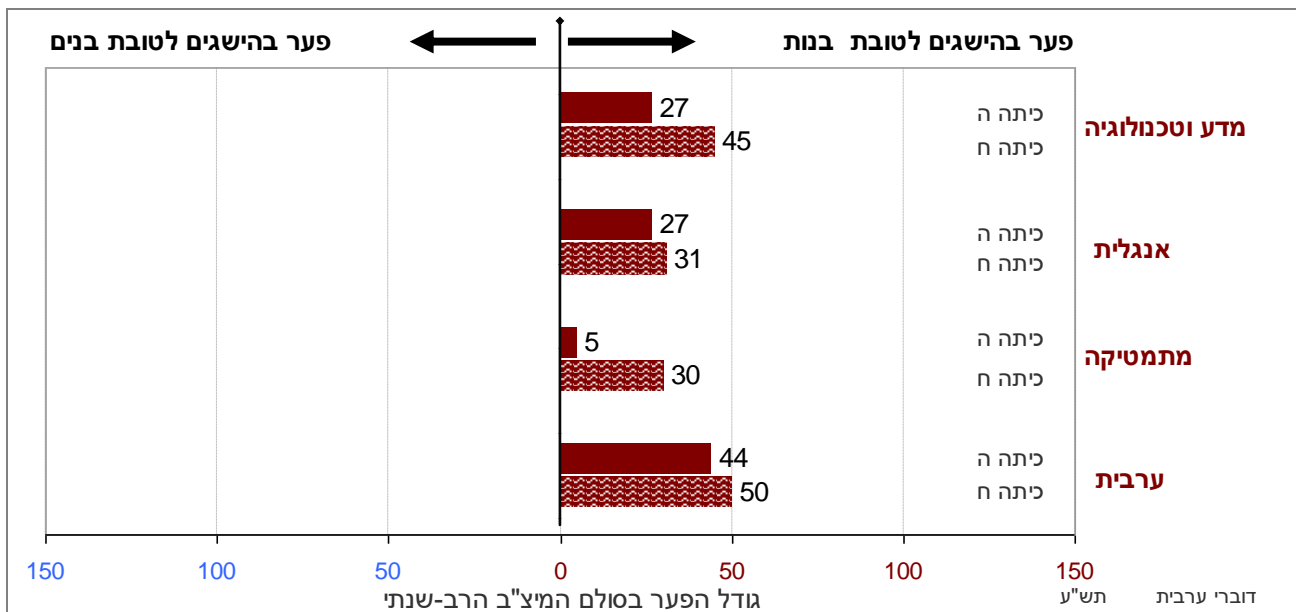
בלוח ובתרשים שלאחריו מוצגים הישגי הבנים בהשוואה להישגי הבנות וגודל הפערים ביניהם במבחני המיצ"ב תש"ע במקצועות המיצ"ב השונים בבתי ספר דוברי ערבית.

לוח 15: ממוצעים, סטיות תקן ופערים בהישגי בנים ובנות במבחני המיצ"ב תש"ע - דוברי ערבית

פערים בין בנות ובנים* הפער בסולם מיצ"ב רב-שנתי	בנים			בנות			כלל התלמידים			דוברי ערבית כיתות
	ס"ת	ממוצע	N	ס"ת	ממוצע	N	ס"ת	ממוצע	N	
מדע וטכנולוגיה										
27	105	492	2,782	95	519	3,004	101	506	5,786	ה'
45	107	470	2,399	98	515	2,691	105	494	5,090	ח'
אנגלית										
27	108	467	2,817	98	494	3,095	103	481	5,912	ה'
31	97	454	2,462	90	485	2,718	95	470	5,180	ח'
מתמטיקה										
5	100	484	3,409	99	489	3,467	99	487	6,876	ה'
30	92	463	2,726	91	493	3,177	92	479	5,905	ח'
ערבית										
44	98	516	3,392	87	560	3,490	95	539	6,882	ה'
50	93	486	2,786	76	536	3,243	88	513	6,031	ח'

* לצורך חישוב הפערים הופחתו נתוני הבנים מנתוני הבנות.

תרשים 21: פערים בהישגים בין בנים ובנות במבחני המיצ"ב תש"ע - דוברי ערבית

עיון בלוח ובתרשים מעלה כי בקרב דוברי הערבית:

- הישגי הבנות גבוהים מהישגי הבנים באופן עקבי בכל שכבות הגיל ובכל מקצועות המיצ"ב, לרבות במקצוע המתמטיקה, וזאת בשונה מתמונת הפערים בקרב דוברי העברית.
- הפער הגדול ביותר לטובת בנות דוברות ערבית נמצא במקצוע שפת-אם ערבית בכיתות ח'-50 נקודות בסולם המיצ"ב הרב-שנתי.
- הפער הקטן ביותר לטובת הבנות נרשם במתמטיקה בכיתות ה' - 5 נקודות בלבד בסולם המיצ"ב הרב-שנתי.
- תמונת הממצאים בשנה"ל תש"ע בקרב דוברי הערבית תואמת לתמונה שהתקבלה בשנים קודמות.

סיכום נתוני הפערים בין בנים ובנות במבחני המיצ"ב בתש"ע

- בקרב דוברי העברית: הישגי הבנות גבוהים במידה ניכרת מהישגי הבנים במבחני שפת אם לכיתות ה' ו-ח' (20 נקודות ו-31 נקודות, בהתאמה), ואילו במתמטיקה לכיתות ה' הישגי הבנים גבוהים מהישגי הבנות בכיתות ה' (20 נקודות). לעומת זאת, במדע וטכנולוגיה ובאנגלית בכיתות ה' נמצאו פערים קלים (6 נקודות במדע וטכנולוגיה לטובת הבנים ו-6 נקודות באנגלית לטובת הבנות). במתמטיקה, באנגלית ובמדע וטכנולוגיה לכיתות ח' לא נמצאו פערים של ממש בין הישגי בנים והישגי בנות.
- במגזר דוברי הערבית: הישגי הבנות גבוהים מהישגי הבנים בכל המקצועות ובכל שכבות הגיל. הפערים הגדולים ביותר מתקבלים במבחנים בשפת-אם ובמדע וטכנולוגיה בכיתות ח' (50 נקודות), והקטנים ביותר - במבחן במתמטיקה בכיתות ה' (5 נקודות).
- בשני מגזרי השפה נמצאו פערים גדולים בהישגים לטובת הבנות במבחנים בשפת-האם, ואילו הפערים הקטנים ביותר, או אף היפוך כיוונו של הפערים, נמצא במבחן במתמטיקה בכיתות ה'.
- תמונת הממצאים בשנה"ל תש"ע תואמת לתמונה שהתקבלה בשנים קודמות.

הישגים במבחני המיצ"ב תש"ע
בשפת-אם בכיתות ב'

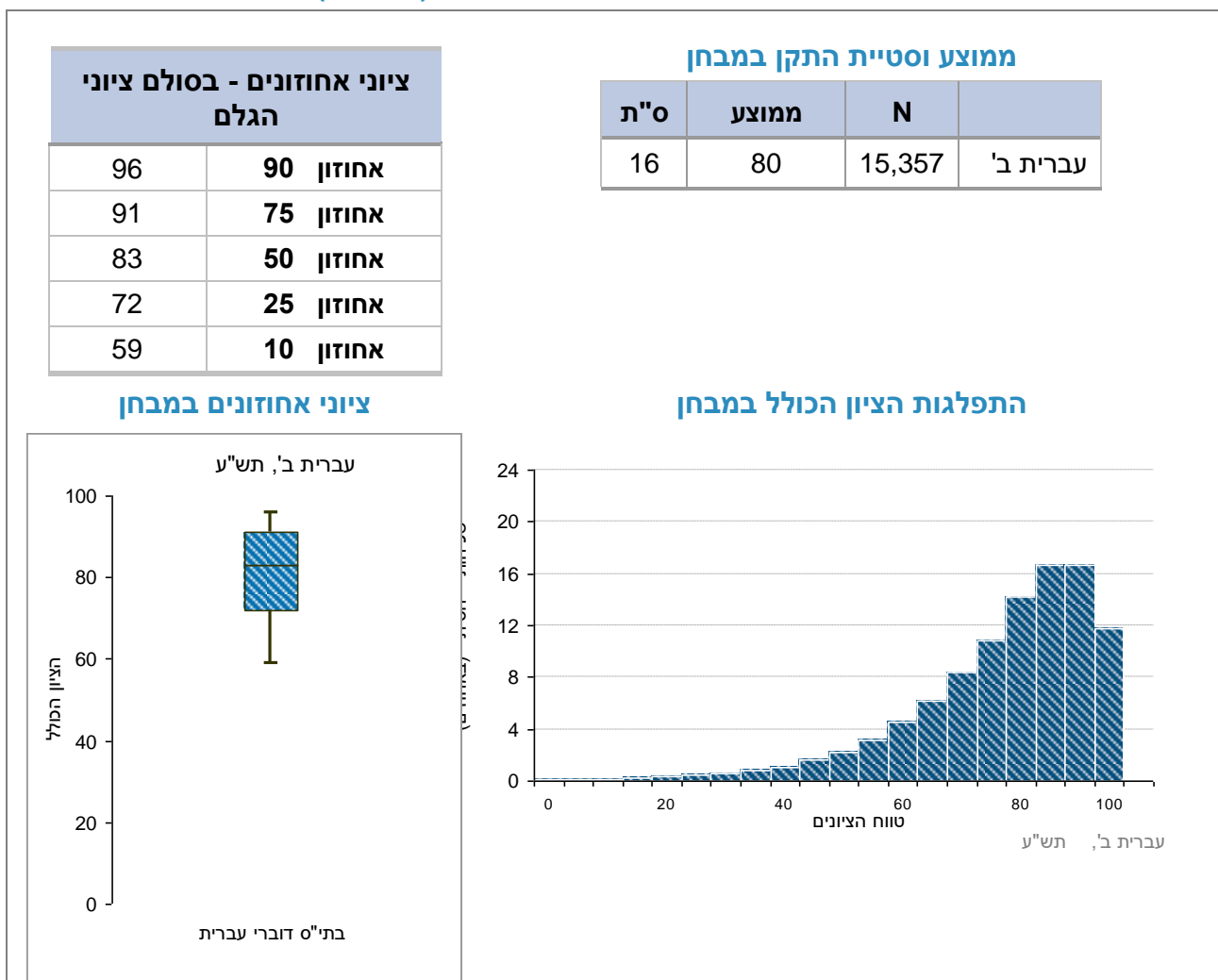
הישגים במבחני המיצ"ב בשפת-אם לכיתות ב' תש"ע

המבחן בעברית בכיתות ב'

המבחן בשפת-אם עברית בכיתות ב' נועד להעריך את רמת השליטה של התלמידים בתחום החינוך הלשוני על סמך תכנית הלימודים בעברית לבית הספר היסודי. המבחן הועבר לבתי ספר דוברי עברית בלבד. הנושאים במבחן היו: שליטה בצופן האלפביתי, הבנת הנקרא, הבעה בכתב וידע לשוני. נושא הבנת הנקרא נבדק באמצעות מספר משימות, חלקן עסקו בהבנה של משפטים ואחרות בהבנה של טקסטים משתי סוגות: טקסט מידע וסיפור. שאלות ההבנה במבחן בדקו שלושה ממדי הבנה: הבנת המשמעות הגלויה בטקסט; הבנת המשתמע מתוך הטקסט; יישום, הערכה וביקורת.

בתרשים שלהלן מוצגים נתוני ההישגים (ממוצעים וסטיות תקן, התפלגות הציונים וציוני אחוזונים) במבחן המיצ"ב תש"ע בעברית לכיתות ב'. כל הנתונים המדווחים בפרק זה מבוססים במונחי סולם ציוני הגלם (100-0)⁵.

תרשים 22: עברית לכיתות ב' בסולם ציוני הגלם (100 - 0) מיצ"ב תש"ע

עיון בנתונים מעלה כי:

- נמצא שיעור גדול של תלמידים שהישגיהם נמצאים בחלקו העליון של סולם ציוני הגלם. כרבע מכלל הנבחנים במבחן זה השיגו ציון הגבוה מ-91.
- פיזור הציונים במבחן זה קטן יחסית.

כיצד לקרוא את התרשים? ר' נספח 1.1

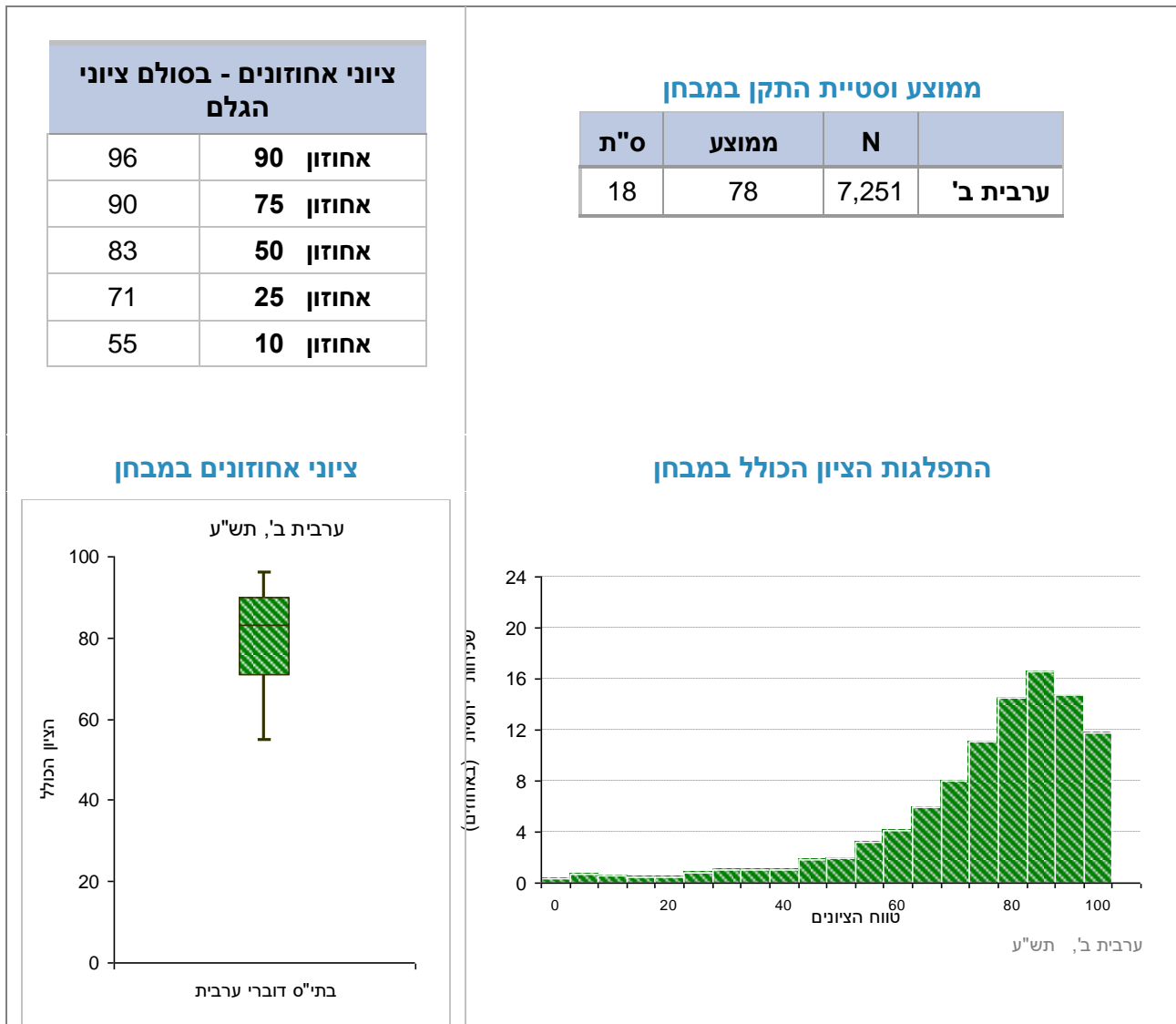
⁵ במבחנים בשפת-אם לכיתות ב' לא נעשה הליך כיוול בין שנים, ועל כן, הנתונים מדווחים במונחי סולם ציוני הגלם 100-0 ואינם כוללים השוואה רב-שנתית. במבחן זה נעשה הליך "הצבת תקנים". פירוט נוסף על אודות יישומו של הליך זה במבחן בשפת-אם עברית - ר' בהמשך הפרק.

המבחן בערבית בכיתות ב'

המבחן בשפת-אם ערבית לכיתות ב' נועד להעריך את רמת השליטה של התלמידים בתחום החינוך הלשוני, על סמך תכנית הלימודים בערבית לבית הספר היסודי. המבחן הועבר לבתי ספר דוברי ערבית בלבד. **הנושאים במבחן** היו: שליטה בצופן האלפביתי, הבנת הנקרא, הבעה בכתב וידע לשוני. נושא הבנת הנקרא נבדק באמצעות מספר משימות, קצתן עסקו בהבנה של משפטים ואחרות בהבנה של טקסטים משתי סוגות: טקסט מידעי וטקסט סיפורי. שאלות ההבנה במבחן בדקו את **ממדי ההבנה** הבאים: הבנת המשמעות הגלויה בטקסט, הבנת המשתמע מתוך הטקסט ויישום, הערכה וביקורת.

בתרשים שלהלן מוצגים נתוני ההישגים (ממוצעים וסטיות תקן, וציוני אחוזונים) במבחן מיצ"ב תש"ע בערבית לכיתות ב'. כל הנתונים המדווחים להלן מבוססים במונחי **סולם ציוני הגלם (0-100)**.⁶

תרשים 23: ערבית לכיתות ב' בסולם ציוני הגלם (0 - 100) מיצ"ב תש"ע

עיון בנתונים מעלה כי:

- נמצא שיעור גדול של תלמידים שהישגיהם נמצאים בחלקו העליון של סולם ציוני הגלם. כרבע מכלל הנבחנים במבחן זה השיגו ציון הגבוה מ-90.
- פיזור הציונים במבחן זה קטן יחסית.

כיצד לקרוא את התרשים? ר' נספח 1.1

⁶ במבחנים בשפת-אם לכיתות ב' לא נעשה הליך כיוול בין שנים, ועל כן, הנתונים מדווחים במונחי סולם ציוני הגלם 0-100 ואינם כוללים השוואה רב-שנתית. במבחן זה נערך הליך "הצבת תקנים". פירוט נוסף על אודות יישומו של הליך זה במבחן בשפת-אם עברית - ר' בעמוד הבא.

הליך "קביעת תקנים" במבחנים בשפת-אם בעברית ובערבית בכיתות ב'

על מנת לסייע בפירוש תוצאות המבחן בשפת-אם לכיתות ב', הונהג זו השנה השנייה הליך של "קביעת תקנים" (Standard Setting). הליך קביעת התקנים הוא הליך המקובל במדידה חינוכית ומיושם במערכות מבחנים רחבי היקף שונים ברחבי העולם (כולל המבחנים הבינלאומיים כדוגמת PISA, TIMSS ו-PIRLS).

בהליך כזה נקבעות נקודות חתך אחדות על גבי סולם הציונים, ועל פיהן מוגדרות רמות שליטה שונות בתחום הנמדד. קביעת נקודות החתך מתבצעת על-ידי מומחים בתחום הדעת, והיא מבוססת על ניסיונם ועל תפיסותיהם בנוגע לביצוע אופייני או מצופה של תלמידים, ועל נתונים אמפיריים שנאספו על אודות ביצועיהם של התלמידים בכל שאלה במבחן.

בשנת הלימודים תש"ע בוצע הליך קביעת תקנים בעבור המבחן בשפת-אם עברית לכיתות ב', ולראשונה גם בעבור המבחן בערבית לכיתות ב'.

חשוב לציין כי רמות השליטה במבחן המיצ"ב בעברית ובערבית לכיתות ב' אינן זהות. על כן אין להשוות בין שיעור התלמידים בכל אחת מן הרמות בשני מבחנים אלו. כזכור, המבחנים בעברית ובערבית מפותחים באורח בלתי תלוי זה בזה, על-פי תוכניות לימודים ויעדים לימודיים שונים, במתן דגשים שונים ובהתייחסות לייחודי שבכל שפה. המבחנים פותחו על-ידי צוותי פיתוח נפרדים ועצמאיים, ולכן בוועדות היגוי נפרדות זו מזו. כך גם לגבי הליך קביעת התקנים: נקודות החתך ורמות השליטה המדווחים להלן פותחו בנפרד ובאורח בלתי תלוי בשני המבחנים הללו על-ידי צוותים שונים וועדות מומחים שונות.

קביעת התקנים במבחן בעברית בכיתות ב':

הליך קביעת התקנים התבסס על פריטי הבנת הנקרא ועל פריטי ידע לשוני. לא נכללו פריטי פענוח מילים, מטלת ההכתבה ומטלת ההבעה בכתב. בהליך זה קבעו ועדות מומחים להוראת השפה העברית בכיתות ב' שלוש רמות שליטה בהבנת הנקרא וידע לשוני: (1) רמה נמוכה; (2) רמה בינונית; ו- (3) רמה טובה ומעלה. תלמיד ברמה נתונה צפוי להתמודד בהצלחה עם שאלות המבחן אשר מתאימות לרמה זו, אך יתקשה להתמודד עם שאלות המאפיינות רמות שליטה גבוהות יותר.

מאחר שהמבחנים משתנים מידי שנה, חשוב לציין כי רמות השליטה במבחן המיצ"ב בעברית לכיתות ב' תשס"ט אינן זהות לאלו שנקבעו בתש"ע. על כן אין להשוות בין שיעור התלמידים בכל אחת מן הרמות בשתי שנים אלו.

בלוח הבא מוצג שיעור התלמידים בכל רמת שליטה בעבור משימות הבנת הנקרא וידע לשוני במיצ"ב בעברית ב' תש"ע. בנוסף מוצגות פעולות קוגניטיביות שתלמידים ברמת שליטה נתונה הצליחו בדרך כלל לבצע במבחן זה.

לוח 16: המבחן בעברית לכיתות ב' - מיצ"ב תש"ע (הבנת הנקרא וידע לשוני)-טיטה

רמת השליטה	שיעור התלמידים	הנושא	תיאור הפעולות שבהן הצליחו התלמידים ברמות השליטה השונות
נמוכה	8%	הבנת הנקרא: שאלות בזיקה ליחידות שיח קטנות (משפט עד פסקה)	להבין הוראות פשוטות הכתובות במשפט נתון ולבצע פעולות על-פי הוראות אלו. להתאים להקשר נתון מילות תוכן ומילות תפקוד נתונות תוך התחשבות בהיבטים סמנטיים, תחביריים ומורפולוגיים. להפיק באופן חלקי מילות תוכן ומילות תפקוד (שאינן נתונות) ולהתאימן להקשר נתון תוך התחשבות בהיבטים סמנטיים, תחביריים ומורפולוגיים.
		הבנת הנקרא: שאלות בזיקה ליחידות שיח גדולות (טקסט סיפור וטקסט מידע)	לאתר פרטי מידע גלויים ומפורשים בטקסט, כאשר המידע הנדרש הוא מקומי (ברמת משפט או ברמה של שניים-שלושה משפטים צמודים) וכאשר יש שימוש באותן המילים בשאלה ובטקסט.
		ידע לשוני	לזהות באופן חלקי מילים בעלות שורש משותף מתוך רשימה נתונה.
בינונית	18%	הבנת הנקרא: שאלות בזיקה ליחידות שיח גדולות (טקסט סיפור וטקסט מידע)	התלמידים הצליחו בד"כ לבצע את הפעולות בהן הצליחו תלמידים ברמת השליטה הנמוכה, ובנוסף הצליחו בד"כ:
		הבנת הנקרא: שאלות בזיקה ליחידות שיח קטנות (משפט עד פסקה)	להפיק באופן מלא מילות תוכן ומילות תפקוד (שאינן נתונות) ולהתאימן להקשר נתון תוך התחשבות בהיבטים סמנטיים, תחביריים ומורפולוגיים.
		הבנת הנקרא: שאלות בזיקה ליחידות שיח גדולות (טקסט סיפור וטקסט מידע)	להסיק מסקנות על המשתמע מתוך הכתוב במשפט או פסקה קצרה, (כאשר השאלות מנוסחות במילים אחרות מאלו המופיעות בטקסט).
טובה (ומעלה)	74%	הבנת הנקרא: שאלות בזיקה ליחידות שיח גדולות (טקסט סיפור וטקסט מידע)	לזהות באופן מלא מילים בעלות שורש משותף מתוך רשימה נתונה. לסדר באופן חלקי מילים על-פי סדר אלף-בית חיצוני ופנימי. ליצור משפטים פשוטים מבחינה תחבירית מתוך סדרת מילים נתונות.
		הבנת הנקרא: שאלות בזיקה ליחידות שיח גדולות (טקסט סיפור וטקסט מידע)	התלמידים הצליחו בד"כ לבצע את הפעולות בהן הצליחו תלמידים ברמות השליטה הנמוכה והבינונית, ובנוסף הצליחו בד"כ:
		הבנת הנקרא: שאלות בזיקה ליחידות שיח גדולות (טקסט סיפור וטקסט מידע)	להסיק מסקנות בזיקה לטקסט השלם תוך התייחסות למסרים ולרעיונות מרכזיים שאינם מפורשים בו. לבצע אינטגרציה של מידע הן בתוך הטקסט והן בין המידע המופיע בטקסט לבין ידע העולם שמחוץ לטקסט (אינטרטקסטואליות). להבין משמעות של מילים מתוך רמזים לשוניים (כגון, שורש) ורמזי הקשר.
טובה (ומעלה)	74%	ידע לשוני	לסדר באופן מלא מילים על-פי סדר אלף-בית חיצוני ופנימי. ליצור משפטים מורכבים מבחינה תחבירית מתוך סדרת מילים נתונות.

קביעת התקנים במבחן בערבית בכיתות ב':

במבחן זה הליך קביעת התקנים התבסס על פריטי פענוח המילים, פריטי הבנת הנקרא ופריטי הידע הלשוני. מטלת ההכתבה ומטלת ההבעה בכתב לא נכללו בהליך זה. בהליך זה קבעו ועדות מומחים להוראת השפה הערבית בכיתות ב' שלוש רמות שליטה בפענוח מילים, הבנת הנקרא וידע לשוני: (1) רמה נמוכה; (2) רמה בינונית; ו- (3) רמה טובה ומעלה.

תלמיד ברמה נתונה צפוי להתמודד בהצלחה עם שאלות המבחן אשר מתאימות לרמה זו, אך יתקשה להתמודד עם שאלות המאפיינות רמות שליטה גבוהות יותר.

בלוח הבא מוצג שיעור התלמידים בכל רמת שליטה בעבור משימות פענוח מילים/משפטים, הבנת הנקרא וידע לשוני במיצ"ב בערבית ב' תש"ע. בנוסף מוצגות דוגמאות לפעולות שהצליחו התלמידים ברמות שליטה שונות לבצע במבחן זה.

לוח 17: ערבית לכיתה ב' - מיצ"ב תש"ע (פענוח מילים ומשפטים, הבנת הנקרא וידע לשוני) – טיוטה

רמת השליטה	שיעור התלמידים	הנושא	תיאור הפעולות שבהן הצליחו התלמידים ברמות השליטה השונות
נמוכה	11%	פענוח מילים ומשפטים	לפענח מילים ומשפטים על-ידי התאמתם לתמונה נתונה (מטלת זיהוי).
		הבנת הנקרא	להשלים את המשפט על-ידי מלות תוכן בהתאם לאיור מצורף (מטלת הפקה). להשלים את המשפט על-ידי מלות תוכן ומלות פונקציה מתוך ההקשר במשפט בעל מבנה תחבירי פשוט בעזרת מחסן מילים. (מטלת זיהוי). לאתר פרטי מידע גלויים בתוך הטקסט כאשר המידע הוא מקומי ברמת המשפט או ברמה של מספר משפטים רצופים (מטלת זיהוי). להסיק מסקנות המצריכות קישור בין שני פרטי מידע המופיעים ברצף בטקסט (מטלת זיהוי).
		ידע לשוני	להתאים בין שמות לפעלים שכיחים לפי גוף, מין, זמן ומספר ברמת מורכבות נמוכה (משפט קצר, פועל שכיח) (מטלת זיהוי).
בינונית	20%	התלמידים הצליחו בד"כ לבצע את הפעולות בהן הצליחו תלמידים ברמת השליטה הנמוכה, ובנוסף הצליחו בד"כ:	להשלים מלות תוכן מתוך ההקשר במשפט בעל מבנה תחבירי מורכב בעזרת מחסן מילים (מטלת זיהוי). לאתר פרטי מידע גלויים במשפט או בפסקה בתוך הטקסט כאשר המידע הוא ברמת מורכבות בינונית ונדרשת תשומת לב מיוחדת לפרטים (מטלת זיהוי). לאתר פרטי מידע גלויים במשפט או פסקה בתוך הטקסט כאשר המשפטים הם בעלי מבנה תחבירי פשוט (מטלת הפקה). לפרש מילים לא שכיחות על פי ההקשר במשפט (מטלת זיהוי). להסיק מסקנות המצריכות קישור בין שני פרטי מידע שאינם מופיעים ברצף (מטלת זיהוי).
		ידע לשוני	להתאים בין שמות לפעלים לפי גוף, מין, זמן ומספר ברמת מורכבות בינונית: משפט ארוך, פועל לא שכיח (מטלת זיהוי). להפיק פועל על-ידי התאם בין שמות לפעלים לפי גוף, מין, זמן ומספר ברמת מורכבות בינונית: משפט ארוך ופועל לא שכיח (מטלת הפקה). להפיק צורת רבים משם עצם ביחיד (מטלת הפקה).
		התלמידים הצליחו בד"כ לבצע את הפעולות בהן הצליחו תלמידים ברמת השליטה הנמוכה והבינונית, ובנוסף הצליחו בד"כ:	לאתר פרטי מידע גלויים במשפט או בפסקה בעלי מבנה תחבירי מורכב, שכוללים מילים לא שכיחות כאשר נדרשת תשומת לב מיוחדת לפרטים (מטלת זיהוי). לאתר פרטי מידע גלויים במשפט או בפסקה בתוך הטקסט ברמת מורכבות גבוהה: מבנה תחבירי מורכב ובתשובה התלמיד נדרש לארגן את פרטי המידע בשני סעיפים נפרדים (מטלת הפקה). להבין מספר מצומצם של אירועים מפורשים בטקסט ולסדר אותם לפי הרצף בסיפור (מטלת זיהוי). להסיק מסקנות מתוך הטקסט הדורשות אינטגרציה בין מידע המופיע בטקסט לבין ידע העולם שמחוץ לטקסט (מטלת הפקה). לנסח השערה אודות התנהגות אחת הדמויות בסיפור וזאת בהסתמך על המידע בטקסט (מטלת הפקה). לזהות את מוסר ההשכל הסמוי בטקסט (מטלת זיהוי). ליישם מידע מהטקסט בסיטואציה נתונה: להשתמש במידע שבטקסט וליישם אותו בסיטואציות אחרות (מטלת הפקה).
טובה (ומעלה)	69%	הבנת הנקרא	להשלים מילים או פסקאות בעל מבנה תחבירי מורכב, שכוללים מילים לא שכיחות כאשר נדרשת תשומת לב מיוחדת לפרטים (מטלת זיהוי). לאתר פרטי מידע גלויים במשפט או בפסקה בתוך הטקסט ברמת מורכבות גבוהה: מבנה תחבירי מורכב ובתשובה התלמיד נדרש לארגן את פרטי המידע בשני סעיפים נפרדים (מטלת הפקה). להבין מספר מצומצם של אירועים מפורשים בטקסט ולסדר אותם לפי הרצף בסיפור (מטלת זיהוי). להסיק מסקנות מתוך הטקסט הדורשות אינטגרציה בין מידע המופיע בטקסט לבין ידע העולם שמחוץ לטקסט (מטלת הפקה). לנסח השערה אודות התנהגות אחת הדמויות בסיפור וזאת בהסתמך על המידע בטקסט (מטלת הפקה). לזהות את מוסר ההשכל הסמוי בטקסט (מטלת זיהוי). ליישם מידע מהטקסט בסיטואציה נתונה: להשתמש במידע שבטקסט וליישם אותו בסיטואציות אחרות (מטלת הפקה).

פערים בהישגים בשפת-אם בכיתות ב' לפי הרקע החברתי-כלכלי

לשם ניתוח הפערים בהישגיהם של נבחנים מרמות שונות של רקע חברתי-כלכלי חולקו הנבחנים לשלוש קבוצות לפי הרקע החברתי-כלכלי של כל אחד מהם - נמוך, בינוני וגבוה (להסבר על חישוב המדד ר' עמוד 24). בלוח הבא מוצגים ההישגים בפרק הבנת הנקרא במבחנים בשפת-אם עברית וערבית לכיתות ב' בתש"ע בחלוקה לפי רמות הרקע החברתי-כלכלי של הנבחנים. בהמשך מוצגים בתרשים הפערים בהישגיהם של נבחנים מרקע חברתי-כלכלי שונה בשנים תשס"ח-תש"ע (להסבר על אופן קריאת התרשים ר' עמ' 24). ניתוח הפערים מתבסס על הציונים בהבנת הנקרא, שכן בתש"ע נעשה שינוי במטלת ההכתבה - שינוי שאינו מאפשר להשוות את הפערים בציון הכולל בתש"ע לפערים שהתקבלו בשנים קודמות. בנוסף, על מנת לאפשר השוואה תקפה של גודל הפערים בשנים השונות ובשני מגזרי השפה (עברית/ערבית) מוצגים הפערים במונחי סטיית תקן.

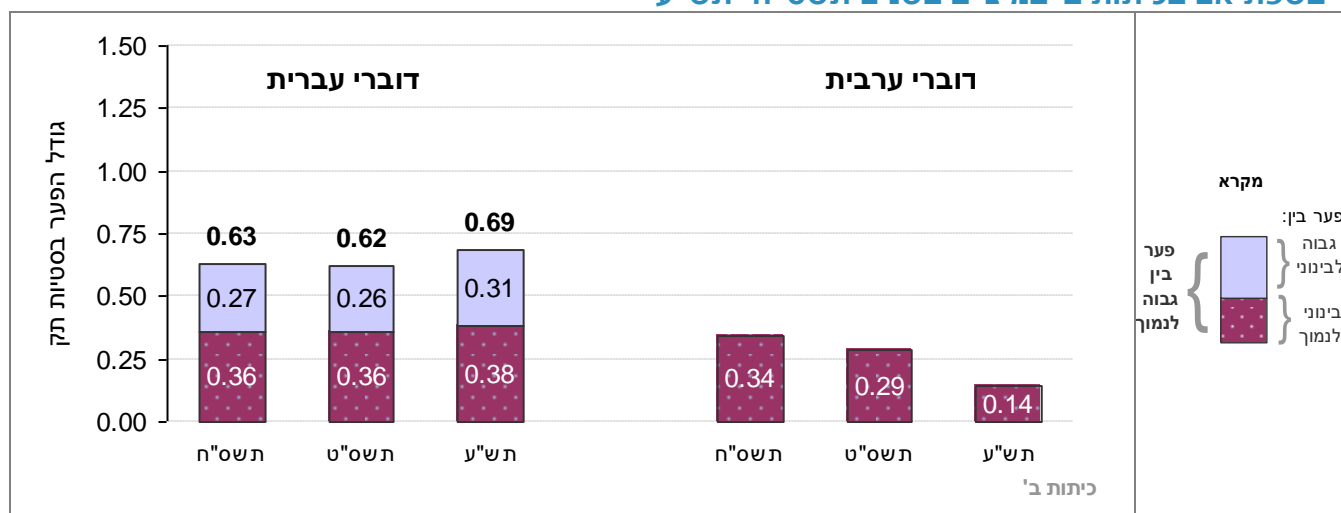
בפירוש הממצאים בהשוואה בין המבחן בעברית לבין המבחן בערבית יש לזכור כי מדובר בשני מבחנים שונים אשר פותחו בידי צוותים נפרדים, על פי תוכנית הלימודים הייחודית לכל שפת-אם, ומתוך הגדרה נפרדת של המצופה בכל שפה.

לוח 18: הישגים בהבנת הנקרא בשפת-אם בכיתות ב' במיצ"ב תש"ע - לפי הרקע החברתי-כלכלי

בסולם ציוני הגלם			רמת הרקע החברתי-כלכלי	
ס"ת	מוצע	N		
21	71	1,761	נמוך	עברית ב'
17	78	5,459	בינוני	
15	83	8,004	גבוה	
21	79	4,333	נמוך	ערבית ב'
18	82	2,517	בינוני	

הערה: בשל מספרם הקטן של תלמידים מרקע חברתי-כלכלי גבוה במגזר דוברי הערבית, נתוניהם אינם מוצגים בלוח.

תרשים 24: פערים בהישגים בהבנת הנקרא בקרב נבחנים מרמות שונות של רקע חברתי-כלכלי בשפת-אם בכיתות ב' במיצ"ב בשנים תשס"ח-תש"ע*

* בכיתות ב' בשנת תשס"ז לא נערך מבחן בשפת-אם ערבית ואילו המבחן בשפת-אם עברית נערך לראשונה. על כן, נתוני שנה זו אינם מדווחים בתרשים שלעיל.

עיון בנתונים מעלה כי:

- בכל שלוש השנים, כבר בכיתות ב', קיים פער בהישגים בהבנת הנקרא לטובת תלמידים מרקע חברתי-כלכלי גבוה יותר - ככל שהרקע החברתי-כלכלי גבוה יותר כך ההישגים טובים יותר.
- בקרב דוברי עברית נמצא פער עקבי בהישגים בהבנת הנקרא של תלמידים מרקע חברתי-כלכלי נמוך לעומת הישגיהם של תלמידים מרקע חברתי-כלכלי גבוה. בתש"ע הפער עמד על 0.69 סטיות תקן (עלייה קלה מאד בהשוואה לשנים קודמות).
- בקרב דוברי הערבית מסתמנת מגמה של ירידה בפערים בין ההישגים בהבנת הנקרא של תלמידים מרקע חברתי-כלכלי בינוני לבין הישגיהם של תלמידים מרקע חברתי-כלכלי נמוך. בתש"ע הפער עמד על 0.14 סטיות תקן.

פערים בהישגי בנים ובנות במבחן בשפת-אם בכיתות ב'

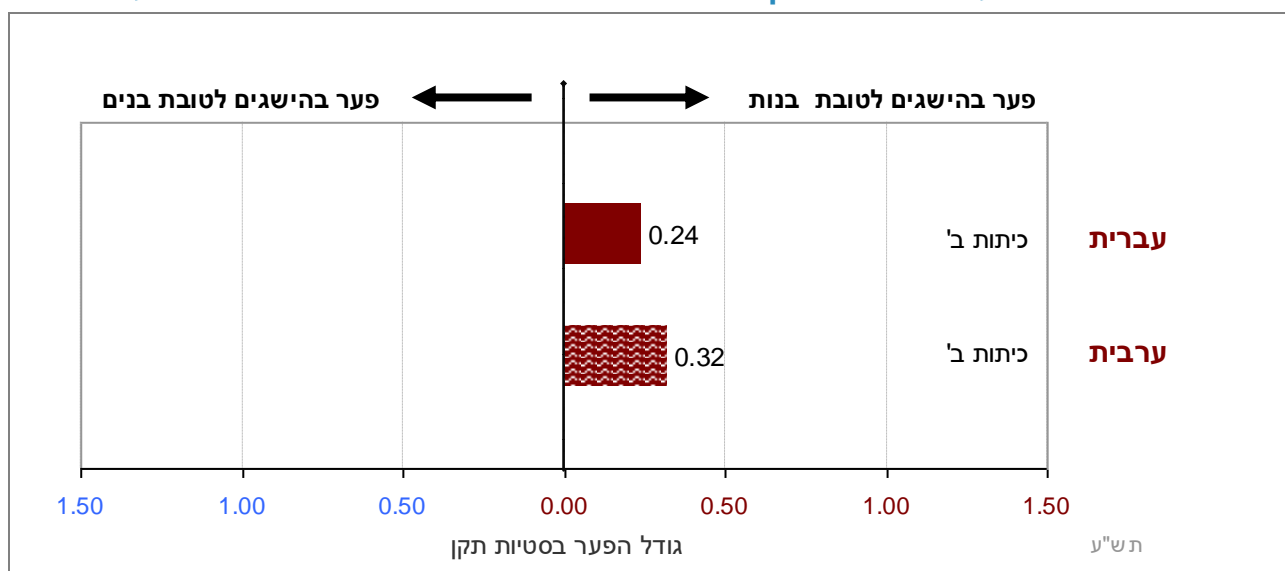
בלוח ובתרשים שלהלן מוצגים נתוני ההישגים (ממוצעים וסטיות תקן) וכן הפערים בהישגים בין בנים ובנות במבחנים בשפת-אם (עברית/ערבית) בכיתות ב' במי"ב תש"ע. הפערים מוצגים במונחי סטיית תקן כדי לאפשר השוואה תקפה בין גודל הפערים בקרב דוברי העברית לבין גודלם בקרב דוברי ערבית.

לוח 19: ממוצעים, סטיות תקן ופערים בהישגי בנים ובנות במבחנים בשפת-אם לכיתות ב' תש"ע

פערים בין בנות ובנים*	בנים			בנות			כלל התלמידים		
	הפער בסטיות תקן	ס"ת	ממוצע	N	ס"ת	ממוצע	N	ס"ת	ממוצע
0.24	16	78	7,648	14	82	7,709	16	80	15,357
0.32	19	75	3,587	17	81	3,664	18	78	7,251

* לצורך חישוב הפערים הופחתו נתוני הבנים מנתוני הבנות.

תרשים 25: פערים בהישגים בין בנים ובנות במבחנים בשפת-אם לכיתות ב' תש"ע

עיון בנתונים מעלה כי:

- בדומה לממצאים שהתקבלו בכיתות ה' ו-ח' הישגי הבנות במבחנים בשפת-אם בכיתה ב' גבוהים מהישגי הבנים.
- הפער לטובת הבנות בקרב דוברי העברית עומד על 0.24 סטיות תקן.
- בקרב דוברי הערבית הפער לטובת הבנות גדול יותר והוא עומד על 0.32 סטיות תקן.
- תמונת הממצאים בשנה"ל תש"ע בקרב דוברי העברית דומה לתמונה שהתקבלה בשנים קודמות.

נספח 1: הישגים במבחני המיצ"ב תש"ע בסולם רב-שנתי - נתונים נוספים

נספח 1.1: סיכום נתוני התפלגות הציונים במבחני המיצ"ב בסולם רב-שנתי

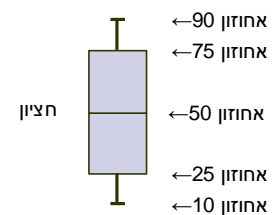
בתרשימים הבאים מוצג מידע נוסף על דפוסי התפלגות הציונים ועל מיקומם על פני סולם המיצ"ב הרב-שנתי בעבור כל אחד ממבחני המיצ"ב. בתרשימים אלה מוצגות דיאגרמות קופסה (Box Plot) של התפלגות הציון הכולל בסולם המיצ"ב הרב-שנתי בכל אחד ממבחני המיצ"ב בכלל בתי הספר שנבחנו ובחלוקה לפי מגזר שפה: דוברי עברית ודוברי ערבית בנפרד.

בלוחות הנלווים לתרשימים מוצגים ציוני האחוזונים של התפלגויות הציונים בסולם המיצ"ב הרב-שנתי.

כיצד לקרוא את התרשים?

כל "קופסה" מתארת את התפלגות ציוני התלמידים בקבוצת נבחנים בסולם המיצ"ב הרב-שנתי. אורך ה"קופסה" מייצג את הטווח הבינרבעוני (תחום הציונים של מחצית התלמידים בהתפלגות ההישגים שציוניהם ממוקמים בין ציון אחוזון 25 לציון אחוזון 75 בהתפלגות הציונים בקבוצת הנבחנים).

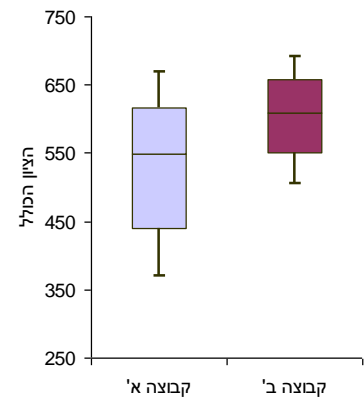
המרחק בין קצות הקווים השחורים היוצאים מקצה הקופסה מייצג את טווח הציונים שהתקבל בקרב 80% התלמידים שציוניהם ממוקמים בין האחוזון 10 לאחוזון 90 בהתפלגות הציונים בקבוצה.

מה אפשר ללמוד מהתרשים? הסבר ודוגמה להאחשה

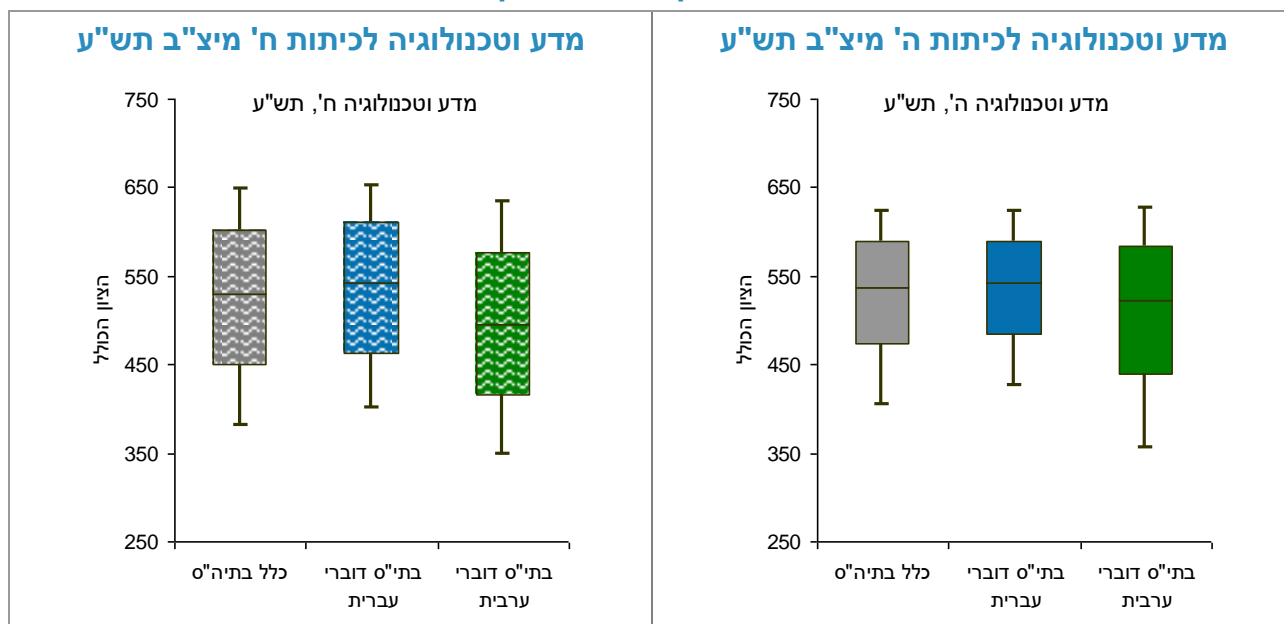
אורך ה"קופסה" של קבוצת נבחנים כלשהי מלמד על מידת הפיזור בציונים בקבוצה זו. בדוגמה שלפנינו ניתן לראות כי הפיזור בקבוצה א' גדול מהפיזור בציונים בקבוצה ב' שנבחנה באותו המבחן.

מיקום ה"קופסה" ביחס לציר הציון הכולל (ציר ה-Y) מלמד גם על האזור בסולם הציונים הרב-שנתי שבו ממוקמת עיקרה של התפלגות הציונים בקבוצה זו. ככל שה"קופסה" נמצאת גבוה יותר, כך הציונים של קבוצה זו משתרעים על פני ערכים גבוהים יותר בסולם הציונים. בדוגמה שלפנינו ניתן לראות כי ציוניהם של התלמידים בקבוצה ב' גבוהים יותר בהשוואה לציוניהם של התלמידים בקבוצה א' שנבחנו באותו המבחן.

התפלגות ציוני המבחנים במדע וטכנולוגיה, מיצ"ב תש"ע

תרשים 26: התפלגות הציון הכולל במבחן במדע וטכנולוגיה

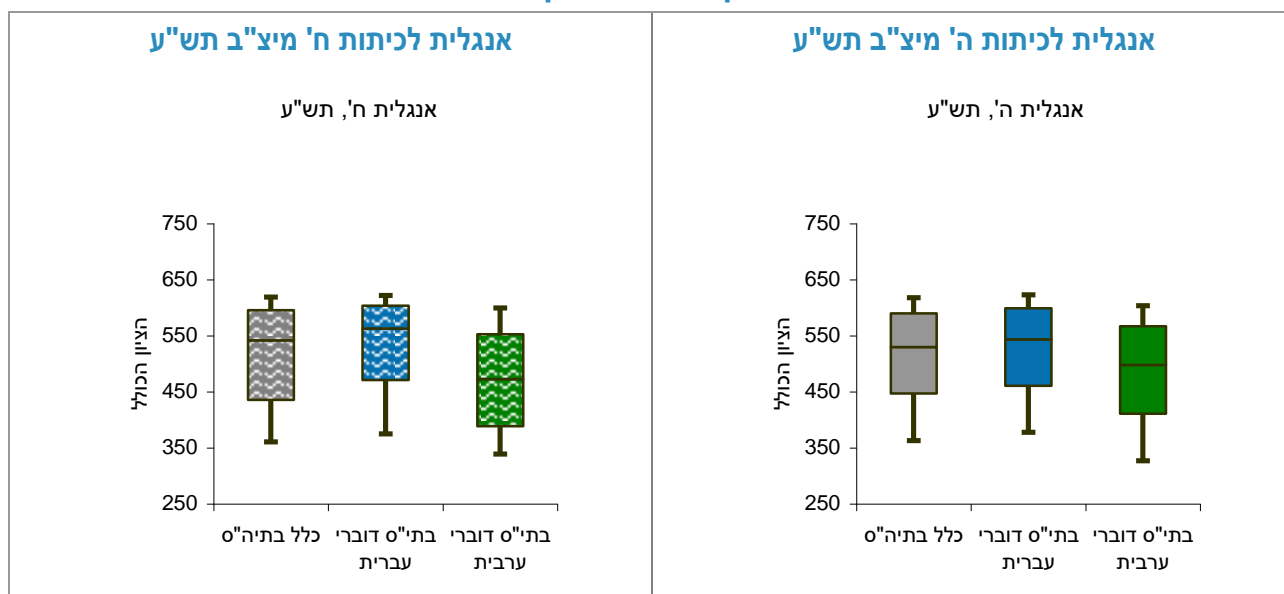
לוח 20: ציוני אחוזונים במבחן במדע וטכנולוגיה מיצ"ב תש"ע

כיתות ח' בסולם רב-שנתי			
דוברי ערבית	דוברי ערבית	כלל בתי"ס	
634	653	649	90 אחוזון
577	610	602	75 אחוזון
496	542	529	50 אחוזון
415	464	450	25 אחוזון
349	401	382	10 אחוזון

כיתות ה' בסולם רב-שנתי			
דוברי ערבית	דוברי ערבית	כלל בתי"ס	
627	623	623	90 אחוזון
584	589	589	75 אחוזון
522	542	537	50 אחוזון
439	484	473	25 אחוזון
357	426	405	10 אחוזון

התפלגות ציוני המבחנים באנגלית, מיצ"ב תש"ע

תרשים 27: התפלגות הציון הכולל במבחן באנגלית מיצ"ב תש"ע

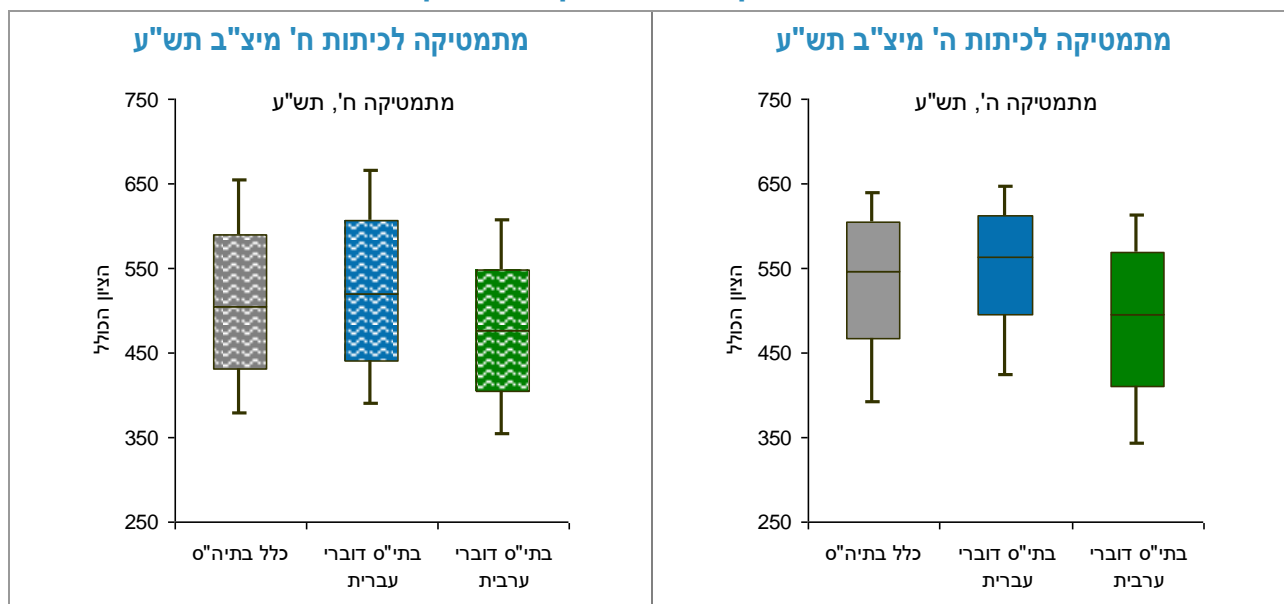
לוח 21: ציוני אחוזונים במבחן באנגלית מיצ"ב תש"ע

כיתות ח' בסולם רב-שנתי			
דוברי ערבית	דוברי עברית	כלל בתי"ס	
600	622	619	90 אחוזון
553	604	596	75 אחוזון
473	563	542	50 אחוזון
389	471	436	25 אחוזון
339	375	361	10 אחוזון

כיתות ה' בסולם רב-שנתי			
דוברי ערבית	דוברי עברית	כלל בתי"ס	
604	623	618	90 אחוזון
567	599	590	75 אחוזון
498	544	530	50 אחוזון
411	461	447	25 אחוזון
327	378	363	10 אחוזון

התפלגות ציוני המבחנים במתמטיקה, מיצ"ב תש"ע

תרשים 28: התפלגות הציון הכולל במבחן במתמטיקה מיצ"ב תש"ע

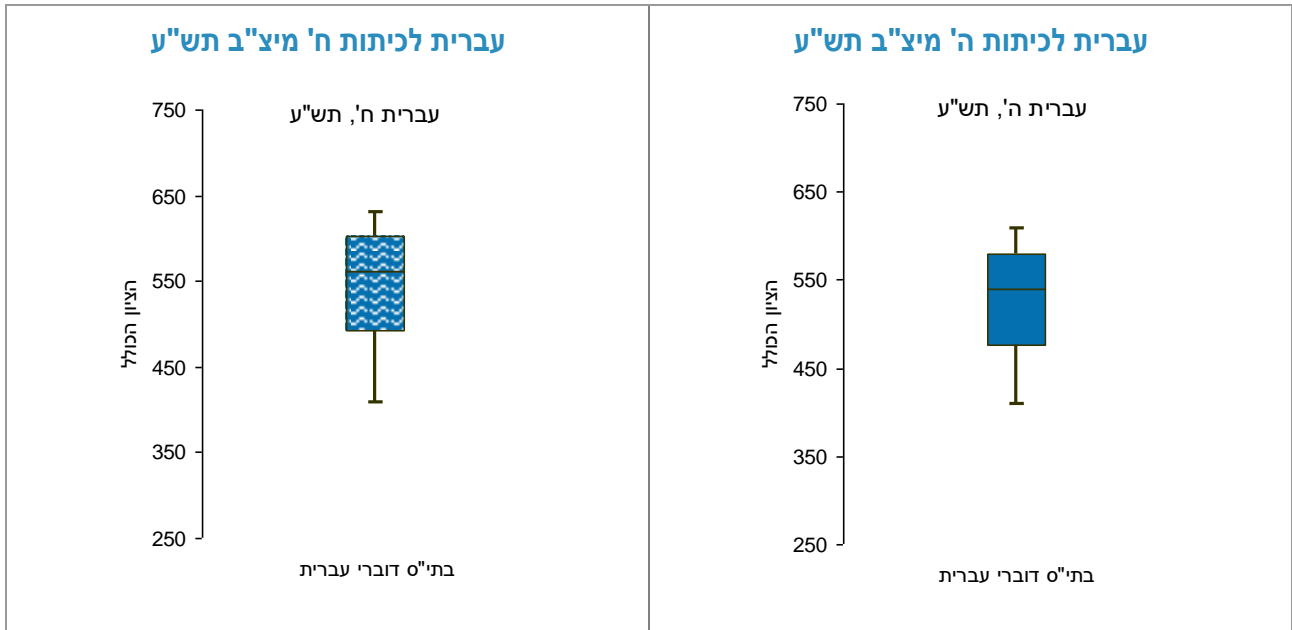
לוח 22: ציוני אחוזונים במבחן במתמטיקה מיצ"ב תש"ע

כיתות ח' בסולם רב-שנתי			
דוברי ערבית	דוברי עברית	כלל בתי"ס	
607	666	654	90 אחוזון
548	607	590	75 אחוזון
477	519	504	50 אחוזון
404	441	432	25 אחוזון
354	389	378	10 אחוזון

כיתות ה' בסולם רב-שנתי			
דוברי ערבית	דוברי עברית	כלל בתי"ס	
613	646	638	90 אחוזון
568	613	605	75 אחוזון
496	564	546	50 אחוזון
411	496	467	25 אחוזון
343	424	392	10 אחוזון

התפלגות ציוני המבחנים בעברית, מיצ"ב תש"ע

תרשים 29: התפלגות הציון הכולל במבחן בעברית מיצ"ב תש"ע

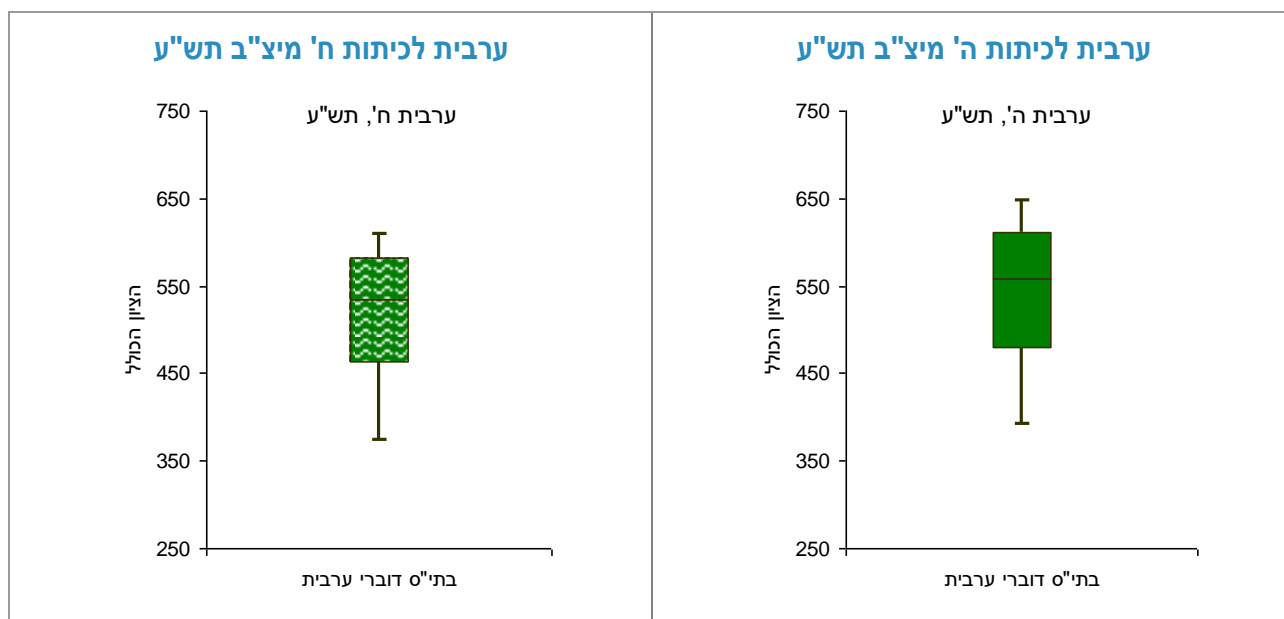
לוח 23: ציוני אחוזונים במבחן בעברית מיצ"ב תש"ע

כיתות ח' בסולם רב-שנתי	
דוברי עברית	
630	אחוזון 90
603	אחוזון 75
562	אחוזון 50
493	אחוזון 25
408	אחוזון 10

כיתות ה' בסולם רב-שנתי	
דוברי עברית	
609	אחוזון 90
580	אחוזון 75
539	אחוזון 50
476	אחוזון 25
410	אחוזון 10

התפלגות ציוני המבחנים בערבית, מיצ"ב תש"ע

תרשים 30: התפלגות הציון הכולל במבחן בערבית מיצ"ב תש"ע

לוח 24: ציוני אחוזונים במבחן בערבית מיצ"ב תש"ע

כיתות ח' בסולם רב-שנתי	
דוברי ערבית	
610	אחוזון 90
582	אחוזון 75
535	אחוזון 50
463	אחוזון 25
374	אחוזון 10

כיתות ה' בסולם רב-שנתי	
דוברי ערבית	
648	אחוזון 90
611	אחוזון 75
559	אחוזון 50
480	אחוזון 25
393	אחוזון 10

נספח 1.2: מקדמי מתאם (פירסון) בין רמת הרקע החברתי-כלכלי של הנבחים ובין הישגיהם במבחני מיצ"ב תש"ע

עוצמות הקשר הסטטיסטי שבין הרקע החברתי-כלכלי של התלמידים (לפי עשירון הטיפוח 1-10) ובין הישגיהם במבחני המיצ"ב תש"ע מדווחות בלוח הבא במונחי מקדם המתאם של פירסון. המתאמים מדווחים בעבור כלל בתי הספר שנבחנו וכן בעבור דוברי עברית ודוברי ערבית בנפרד.

לוח 25: מקדמי מתאמי פירסון בין הרקע החברתי-כלכלי של התלמידים והישגיהם במבחני תש"ע

דוברי ערבית	דוברי עברית	כלל בתי"ס	המבחן
r	r	r	
0.18	0.26	0.26	מדע וטכנולוגיה לכיתות ה'
0.24	0.33	0.35	מדע וטכנולוגיה לכיתות ח'
0.22	0.26	0.30	אנגלית לכיתות ה'
0.32	0.33	0.41	אנגלית לכיתות ח'
0.25	0.29	0.38	מתמטיקה לכיתות ה'
0.31	0.39	0.42	מתמטיקה לכיתות ח'
	0.32		עברית לכיתות ה'
	0.38		עברית לכיתות ח'
0.28			ערבית לכיתות ה'
0.28			ערבית לכיתות ח'

מקדם מתאם פירסון

מקדם המתאם של פירסון הוא מדד לקשר לינארי (קורלציה) בין שתי קבוצות של מספרים. כאשר מדובר בעיבוד נתונים סטטיסטי, ההתייחסות בדרך כלל היא לקשר בין שני משתנים. ערכי המדד נעים בין (-1) לבין (+1) והוא מסומן באות r .

חישוב מדד חברתי-כלכלי כרמת התלמיד ר' הסבר לציל מצמוד 24

נספח 2: פערים בהישגים במבחני המיצ"ב בשנים תשס"ז-תש"ע – לפי רקע חברתי-כלכלי ולפי מגדר

בלוחות הבאים מוצגים נתוני ההישגים (ממוצעים וסטיות תקון) בחלוקה לפי רמות רקע חברתי-כלכלי ולפי מגדר וכן מוצגים הפערים בהישגיהם של תלמידים מקבוצות אלו במבחני המיצ"ב לכיתות ה' ולכיתות ח' בשנים תשס"ז-תשס"ט במדע וטכנולוגיה, אנגלית ומתמטיקה. הנתונים שלהלן מדווחים בסולם המיצ"ב הרב-שנתי, בעבור כלל בתי הספר וכן בחלוקה לדוברי עברית ולדוברי ערבית. בעבור בתי הספר בכל אחד ממגזרי השפה מוצגים גם נתוני ההישגים במבחני מיצ"ב בשפת-אם (עברית וערבית בהתאמה).

לוח 26: הישגים במבחן במדע וטכנולוגיה לכיתות ה' בשנים תשס"ז-תש"ע - לפי מאפייני רקע - בסולם מיצ"ב רב-שנתי

דוברי ערבית*			דוברי עברית			כלל התלמידים			מדע וטכנולוגיה לכיתות ה'		
ס"ת	ממוצע	N	ס"ת	ממוצע	N	ס"ת	ממוצע	N			
118	454	5,502	87	521	13,182	102	501	18,684	סך הכול	תשס"ז	
רקע חברתי-כלכלי											
118	434	3,034	97	496	2,552	114	462	5,586	נמוך		
112	476	2,240	87	519	4,767	98	505	7,007	בינוני		
-	-	-	80	535	5,768	80	534	5,948	גבוה		
מגדר											
112	467	2,869	85	521	6,684	98	505	9,553	בנות		
122	439	2,622	89	521	6,490	106	498	9,112	בנים		
111	444	6,941	84	524	14,466	100	500	21,407	סך הכול		
רקע חברתי-כלכלי											
112	414	3,550	90	495	2,480	111	449	6,030	נמוך		
97	473	2,764	84	514	5,202	91	502	7,966	בינוני		
-	-	-	76	544	6,694	77	542	7,293	גבוה		
מגדר											
108	460	3,622	82	526	7,257	96	506	10,879	בנות		
112	427	3,317	87	522	7,208	104	494	10,525	בנים		
106	496	5,857	80	536	14,787	91	524	20,644	סך הכול		
רקע חברתי-כלכלי											
109	479	3,791	88	504	1,778	103	487	5,569	נמוך		
93	524	1,816	80	528	5,414	84	527	7,230	בינוני		
-	-	-	73	554	7,468	73	553	7,670	גבוה		
מגדר											
99	514	2,940	77	538	7,451	85	531	10,391	בנות		
109	477	2,912	84	535	7,332	96	517	10,244	בנים		
101	506	5,786	77	532	13,379	86	524	19,165	סך הכול		
רקע חברתי-כלכלי											
103	497	3,860	85	500	2,095	98	498	5,955	נמוך		
94	524	1,682	78	522	5,670	82	523	7,352	בינוני		
-	-	-	69	550	5,544	70	550	5,771	גבוה		
מגדר											
95	519	3,004	76	529	6,834	82	526	9,838	בנות		
105	492	2,782	79	535	6,545	90	522	9,327	בנים		

*בשל מספרם הקטן של תלמידים מרקע חברתי-כלכלי גבוה במגזר דוברי הערבית נתוניהם אינם מדווחים.

לוח 27: הישגים במבחן במדע וטכנולוגיה לכיתות ח' בשנים תשס"ח-תש"ע לפי מאפייני רקע - בסולם מיצ"ב רב-שנתי

דוברי ערבית*			דוברי עברית			כלל התלמידים			מדע וטכנולוגיה לכיתות ח'	
ס"ת	ממוצע	N	ס"ת	ממוצע	N	ס"ת	ממוצע	N	סך הכול	
107	466	5,920	94	513	12,948	100	500	18,868	סך הכול	תשס"ח
									רקע חברתי-כלכלי	
107	438	2,631	96	468	1,958	103	452	4,589	נמוך	
100	490	2,674	93	504	5,128	95	500	7,802	בינוני	
-	-	-	86	537	5,758	86	537	6,268	גבוה	
									מגדר	
103	485	3,174	89	517	6,691	95	507	9,865	בנות	
107	444	2,745	98	510	6,255	105	492	9,000	בנים	
106	459	5,087	99	525	13,501	106	506	18,588	סך הכול	תשס"ט
									רקע חברתי-כלכלי	
104	438	2,755	102	461	1,524	104	446	4,279	נמוך	
104	483	2,113	98	514	5,308	101	505	7,421	בינוני	
-	-	-	90	552	6,535	90	550	6,701	גבוה	
									מגדר	
97	484	2,681	94	527	6,827	97	514	9,508	בנות	
108	430	2,399	104	524	6,673	113	497	9,072	בנים	
105	494	5,090	95	534	13,782	100	522	18,872	סך הכול	תש"ע
									רקע חברתי-כלכלי	
104	481	3,039	97	485	2,011	101	483	5,050	נמוך	
103	509	1,799	93	516	5,687	96	514	7,486	בינוני	
-	-	-	86	563	6,020	86	562	6,248	גבוה	
									מגדר	
98	515	2,691	93	535	7,101	95	529	9,792	בנות	
107	470	2,399	97	532	6,681	104	515	9,080	בנים	

*בשל מספרם הקטן של תלמידים מרקע חברתי-כלכלי גבוה במגזר דוברי הערבית נתוניהם אינם מדווחים. הערה: בשל שיעורי ההשתתפות הנמוכים במבחנים לכיתות ח' בשנת תשס"ז (עקב שביתות ועיצומים מצד ארגון המורים העל-יסודיים) לא התאפשר לכלול את שנת תשס"ז בשכבת גיל זו.

לוח 28: הישגים במבחן באנגלית לכיתות ה' בשנים תשס"ז - תש"ע לפי מאפייני רקע - בסולם מיצ"ב רב-שנתי

דוברי ערבית*			דוברי עברית			כלל התלמידים			אנגלית לכיתות ה'		
ס"ת	ממוצע	N	ס"ת	ממוצע	N	ס"ת	ממוצע	N			
106	471	5,532	100	499	12,925	103	491	18,457	סך הכול	תשס"ז	
רקע חברתי-כלכלי											
107	454	3,070	110	475	2,475	109	464	5,545	נמוך		
99	491	2,236	100	495	4,643	100	493	6,879	בינוני		
-	-	-	94	511	5,719	93	512	5,896	גבוה		
מגדר											
99	489	2,883	96	503	6,538	97	499	9,421	בנות		
109	453	2,634	104	494	6,371	107	482	9,005	בנים		
107	478	6,926	96	509	14,408	100	500	21,334	סך הכול	תשס"ח	
רקע חברתי-כלכלי											
112	451	3,524	102	486	2,443	109	466	5,967	נמוך		
90	505	2,762	100	495	5,177	97	498	7,939	בינוני		
-	-	-	84	530	6,670	83	531	7,272	גבוה		
מגדר											
100	492	3,602	93	510	7,282	95	505	10,884	בנות		
112	464	3,320	98	508	7,125	105	495	10,445	בנים		
104	483	6,099	97	517	14,986	100	507	21,085	סך הכול	תשס"ט	
רקע חברתי-כלכלי											
107	467	3,956	106	481	1,816	107	471	5,772	נמוך		
91	510	1,863	99	505	5,457	97	506	7,320	בינוני		
-	-	-	86	539	7,589	86	539	7,788	גבוה		
מגדר											
96	501	3,082	94	519	7,576	95	514	10,658	בנות		
109	466	2,999	100	516	7,408	105	501	10,407	בנים		
103	481	5,912	95	519	13,436	99	508	19,348	סך הכול	תש"ע	
רקע חברתי-כלכלי											
105	468	3,917	105	482	2,101	105	472	6,018	נמוך		
95	506	1,736	99	504	5,670	98	504	7,406	בינוני		
-	-	-	81	542	5,591	81	543	5,834	גבוה		
מגדר											
98	494	3,095	90	522	6,960	94	514	10,055	בנות		
108	467	2,817	99	516	6,476	104	502	9,293	בנים		

*בשל מספרם הקטן של תלמידים מרקע חברתי-כלכלי גבוה במגזר דוברי הערבית נתוניהם אינם מדווחים.

לוח 29: הישגים במבחן באנגלית לכיתות ח' בשנים תשס"ח-תש"ע לפי מאפייני רקע- בסולם מיצ"ב רב-שנתי

דוברי ערבית*			דוברי עברית			כלל התלמידים			אנגלית לכיתות ח'		
ס"ת	ממוצע	N	ס"ת	ממוצע	N	ס"ת	ממוצע	N			
86	452	5,853	99	519	13,142	100	500	18,995	סך הכול	תשס"ח	
רקע חברתי-כלכלי											
76	422	2,581	100	463	2,004	90	440	4,585	נמוך		
83	475	2,659	98	500	5,166	95	492	7,825	בינוני		
-	-	-	84	554	5,854	83	553	6,364	גבוה		
מגדר											
84	466	3,144	97	521	6,834	96	505	9,978	בנות		
87	436	2,706	101	516	6,302	103	495	9,008	בנים		
87	449	5,329	95	531	13,754	100	507	19,083	סך הכול	תשס"ט	
רקע חברתי-כלכלי											
76	426	2,910	97	462	1,536	86	438	4,446	נמוך		
89	473	2,188	97	515	5,425	96	502	7,613	בינוני		
-	-	-	79	563	6,630	79	562	6,810	גבוה		
מגדר											
84	465	2,819	93	533	6,937	96	512	9,756	בנות		
86	432	2,503	97	529	6,814	104	501	9,317	בנים		
95	470	5,180	92	530	14,089	97	513	19,269	סך הכול	תש"ע	
רקע חברתי-כלכלי											
91	453	3,085	102	487	2,041	96	465	5,126	נמוך		
94	492	1,838	96	512	5,831	96	506	7,669	בינוני		
-	-	-	74	559	6,137	74	559	6,372	גבוה		
מגדר											
90	485	2,718	90	531	7,253	92	517	9,971	בנות		
97	454	2,462	94	530	6,836	101	508	9,298	בנים		

*בשל מספרם הקטן של תלמידים מרקע חברתי-כלכלי גבוה במגזר דוברי הערבית נתוניהם אינם מדווחים. הערה: בשל שיעורי ההשתתפות הנמוכים במבחנים לכיתות ח' בשנת תשס"ז (כתוצאה משביתות ועיצומים מצד ארגון המורים העל-יסודיים) לא ניתן היה לכלול בשכבת גיל זו את שנת תשס"ז.

לוח 30: הישגים במבחן במתמטיקה לכיתות ה' בשנים תשס"ז - תש"ע לפי מאפייני רקע - בסולם מיצ"ב רב-שנתי

דוברי ערבית*			דוברי עברית			כלל התלמידים			מתמטיקה לכיתות ה'		
ס"ת	ממוצע	N	ס"ת	ממוצע	N	ס"ת	ממוצע	N			
96	445	5,642	93	508	14,184	98	490	19,826	סך הכול	תשס"ז	
רקע חברתי-כלכלי											
96	434	3,566	95	471	2,163	97	449	5,729	נמוך		
95	460	1,716	93	499	4,868	95	488	6,584	בינוני		
-	-	-	86	531	7,073	87	528	7,382	גבוה		
מגדר											
94	452	2,915	92	500	7,193	95	485	10,108	בנות		
98	438	2,717	94	518	6,987	102	494	9,704	בנים		
97	450	5,941	93	521	13,884	100	500	19,825	סך הכול	תשס"ח	
רקע חברתי-כלכלי											
97	433	3,420	97	483	2,570	100	453	5,990	נמוך		
93	472	2,235	93	513	5,744	95	501	7,979	בינוני		
-	-	-	85	544	5,459	86	543	5,704	גבוה		
מגדר											
95	456	3,105	92	514	7,216	97	496	10,321	בנות		
100	444	2,824	94	529	6,667	103	504	9,491	בנים		
95	465	6,039	93	526	13,642	98	508	19,681	סך הכול	תשס"ט	
רקע חברתי-כלכלי											
92	451	4,102	99	478	2,307	95	461	6,409	נמוך		
96	489	1,701	92	520	5,318	94	513	7,019	בינוני		
-	-	-	85	548	5,914	86	546	6,113	גבוה		
מגדר											
93	469	3,133	92	515	6,932	94	501	10,065	בנות		
97	461	2,898	94	537	6,709	101	514	9,607	בנים		
99	487	6,876	84	548	14,164	93	529	21,040	סך הכול	תש"ע	
רקע חברתי-כלכלי											
101	474	4,162	90	509	1,833	98	485	5,995	נמוך		
94	505	2,340	85	536	5,199	88	527	7,539	בינוני		
-	-	-	75	569	7,051	76	568	7,408	גבוה		
מגדר											
99	489	3,467	82	538	6,996	90	523	10,463	בנות		
100	484	3,409	85	558	7,168	96	535	10,577	בנים		

*בשל מספרם הקטן של תלמידים מרקע חברתי-כלכלי גבוה במגזר דוברי הערבית נתוניהם אינם מדווחים.

לוח 31: הישגים במבחן במתמטיקה לכיתות ח' בשנים תשס"ח-תש"ע לפי מאפייני רקע - בסולם מיצ"ב רב-שנתי

דוברי ערבית*			דוברי עברית			כלל התלמידים			מתמטיקה לכיתות ח'	
ס"ת	ממוצע	N	ס"ת	ממוצע	N	ס"ת	ממוצע	N		
89	471	4,758	102	512	13,475	100	500	18,233	סך הכול	תשס"ח
רקע חברתי-כלכלי										
83	453	2,400	89	460	2,054	86	456	4,454	נמוך	
92	488	2,133	98	496	5,371	96	493	7,504	בינוני	
-	-	-	98	544	5,947	98	544	6,146	גבוה	
מגדר										
89	487	2,509	100	513	7,065	98	506	9,574	בנות	
86	453	2,243	103	509	6,406	102	493	8,649	בנים	
94	488	5,124	100	520	13,221	99	510	18,345	סך הכול	תשס"ט
רקע חברתי-כלכלי										
90	466	2,964	90	459	1,765	90	464	4,729	נמוך	
91	511	2,018	96	503	4,913	95	506	6,931	בינוני	
-	-	-	94	552	6,411	94	552	6,520	גבוה	
מגדר										
93	497	2,748	97	520	6,799	96	513	9,547	בנות	
94	477	2,366	104	519	6,421	103	508	8,787	בנים	
92	479	5,905	101	523	13,399	101	511	19,304	סך הכול	תש"ע
רקע חברתי-כלכלי										
89	460	2,820	91	458	1,688	90	459	4,508	נמוך	
90	501	2,768	96	504	5,536	94	503	8,304	בינוני	
-	-	-	92	562	6,074	92	562	6,364	גבוה	
מגדר										
91	493	3,177	100	522	6,863	98	513	10,040	בנות	
92	463	2,726	102	525	6,535	103	508	9,261	בנים	

* בשל מספרם הקטן של תלמידים מרקע חברתי-כלכלי גבוה במגזר דוברי הערבית נתוניהם אינם מדווחים. הערה: בשל שיעורי ההשתתפות הנמוכים במבחנים לכיתות ח' בשנת תשס"ז (עקב שביתות ועיצומים מצד ארגון המורים העל-יסודיים) לא התאפשר לכלול את שנת תשס"ז בשכבת גיל זו.

לוח 32: הישגים במבחן בעברית לכיתות ה' בשנים תשס"ז-תש"ע לפי מאפייני רקע - בסולם מיצ"ב רב-שנתי

דוברי עברית			עברית לכיתות ה'	
ס"ת	ממוצע	N		
106	492	13,899	סך הכול	תשס"ז
			רקע חברתי-כלכלי	
123	451	2,086	נמוך	
105	485	4,753	בינוני	
91	514	6,988	גבוה	
			מגדר	
98	509	7,091	בנות	
111	475	6,808	בנים	
100	500	13,904	סך הכול	תשס"ח
			רקע חברתי-כלכלי	
117	461	2,606	נמוך	
101	492	5,788	בינוני	
83	523	5,423	גבוה	
			מגדר	
91	516	7,267	בנות	
106	483	6,635	בנים	
91	513	13,653	סך הכול	תשס"ט
			רקע חברתי-כלכלי	
114	465	2,335	נמוך	
89	509	5,344	בינוני	
76	534	5,878	גבוה	
			מגדר	
84	529	6,957	בנות	
96	497	6,695	בנים	
82	521	14,138	סך הכול	תש"ע
			רקע חברתי-כלכלי	
92	476	1,842	נמוך	
82	510	5,178	בינוני	
70	543	7,045	גבוה	
			מגדר	
76	531	7,044	בנות	
85	511	7,093	בנים	

לוח 33: הישגים במבחן בעברית לכיתות ח' בשנים תשס"ח-תש"ע לפי מאפייני רקע - בסולם מיצ"ב רב-שנתי

דוברי עברית			עברית לכיתות ח'	
ס"ת	ממוצע	N		
100	500	13,933	סך הכול	תשס"ח
			רקע חברתי-כלכלי	
110	444	2,170	נמוך	
100	488	5,560	בינוני	
82	532	6,105	גבוה	
			מגדר	
93	515	7,291	בנות	
105	484	6,642	בנים	
98	535	13,376	סך הכול	תשס"ט
			רקע חברתי-כלכלי	
114	477	1,813	נמוך	
98	524	4,976	בינוני	
82	562	6,467	גבוה	
			מגדר	
89	553	6,962	בנות	
104	516	6,414	בנים	
92	538	13,445	סך הכול	תש"ע
			רקע חברתי-כלכלי	
112	474	1,715	נמוך	
90	526	5,568	בינוני	
71	568	6,069	גבוה	
			מגדר	
84	553	6,853	בנות	
97	522	6,592	בנים	

הערה: בשל שיעורי ההשתתפות הנמוכים במבחנים לכיתות ח' בשנת תשס"ז (עקב שביתות ועיצומים מצד ארגון המורים העל-יסודיים) לא התאפשר לכלול את שנת תשס"ז בשכבת גיל זו.

לוח 34: הישגים במבחן בערבית לכיתות ה' בשנים תשס"ז-תשס"ט לפי מאפייני רקע- בסולם מיצ"ב רב-שנתי

דוברי ערבית			ערבית לכיתות ה'	
ס"ת	ממוצע	N		
103	496	5,597	סך הכול	תשס"ז
			רקע חברתי-כלכלי	
104	478	3,521	נמוך	
97	520	1,724	בינוני	
-	-	-	גבוה	
			מגדר	
93	520	2,893	בנות	
106	471	2,688	בנים	
100	500	6,097	סך הכול	תשס"ח
			רקע חברתי-כלכלי	
104	478	3,559	נמוך	
85	529	2,255	בינוני	
-	-	-	גבוה	
			מגדר	
90	524	3,190	בנות	
104	474	2,900	בנים	
95	533	6,058	סך הכול	תשס"ט
			רקע חברתי-כלכלי	
97	519	4,083	נמוך	
85	559	1,716	בינוני	
-	-	-	גבוה	
			מגדר	
86	556	3,166	בנות	
98	509	2,884	בנים	
95	539	6,882	סך הכול	תש"ע
			רקע חברתי-כלכלי	
98	524	4,164	נמוך	
84	563	2,349	בינוני	
-	-	-	גבוה	
			מגדר	
87	560	3,490	בנות	
98	516	3,392	בנים	

*בשל מספרם הקטן של תלמידים מרקע חברתי-כלכלי גבוה במגזר דוברי הערבית נתוניהם אינם מדווחים.

לוח 35: הישגים במבחן בערבית לכיתות ח' בשנים תשס"ח-תש"ע לפי מאפייני רקע - בסולם מיצ"ב רב-שנתי

דוברי ערבית			ערבית לכיתות ח'	
ס"ת	ממוצע	N		
100	500	4,971	סך הכול	תשס"ח
			רקע חברתי-כלכלי	
103	478	2,565	נמוך	
90	522	2,174	בינוני	
-	-	-	גבוה	
			מגדר	
85	531	2,597	בנות	
103	466	2,372	בנים	
80	523	5,374	סך הכול	תשס"ט
			רקע חברתי-כלכלי	
85	506	3,064	נמוך	
68	544	2,124	בינוני	
-	-	-	גבוה	
			מגדר	
68	544	2,892	בנות	
86	499	2,478	בנים	
88	513	6,031	סך הכול	תש"ע
			רקע חברתי-כלכלי	
91	494	2,920	נמוך	
77	537	2,786	בינוני	
-	-	-	גבוה	
			מגדר	
76	536	3,243	בנות	
93	486	2,786	בנים	

*בשל מספרם הקטן של תלמידים מרקע חברתי-כלכלי גבוה במגזר דוברי הערבית נתוניהם אינם מדווחים. הערה: בשל שיעורי ההשתתפות הנמוכים במבחנים לכיתות ח' בשנת תשס"ז (עקב שביתות ועיצומים מצד ארגון המורים העל-יסודיים) לא התאפשר לכלול את שנת תשס"ז בשכבת גיל זו.

נספח 3: פירוט המעבר מציוני גלם לציונים בסולם רב-שנתי במבחני המיצ"ב תש"ע

לוח 36: ממוצעים וסטיות תקן של ההישגים במבחני המיצ"ב לכיתות ה' ולכיתות ח' תש"ע בסולם ציוני הגלם ובסולם רב-שנתי

דוברי ערבית				דוברי עברית						כלל בתיה"ס					
סולם רב-שנתי		סולם ציוני הגלם		N	סולם רב-שנתי		סולם ציוני הגלם		N	סולם רב-שנתי		סולם ציוני הגלם		N	
מוצע	ס"ת	מוצע	ס"ת		ס"ת	מוצע	ס"ת	מוצע		ס"ת	מוצע	ס"ת	מוצע		ס"ת
מדע וטכנולוגיה															
101	506	20	61	5,786	77	532	15	66	13,379	86	524	17	65	19,165	ה'
105	494	22	52	5,090	95	534	20	60	13,782	100	522	21	57	18,872	ח'
אנגלית															
103	481	22	67	5,912	95	519	21	76	13,436	99	508	21	73	19,348	ה'
95	470	27	53	5,180	92	530	26	71	14,089	97	513	28	66	19,269	ח'
מתמטיקה															
99	487	23	53	6,876	84	548	20	67	14,164	93	529	22	63	21,040	ה'
92	479	23	39	5,905	101	523	25	50	13,399	101	511	25	47	19,304	ח'
עברית															
					82	521	18	72	14,138						ה'
					92	538	19	71	13,445						ח'
ערבית															
95	539	22	63	6,882											ה'
88	513	23	65	6,031											ח'

נספח 4: תרשימים להמחשת המרת ציוני הגלם לסולם מיצ"ב רב-שנתי וכיול ציוני תשס"ז, תשס"ט ותש"ע לשנת הבסיס- תשס"ח

תרשים 31: המחשת ההמרה של ציוני הגלם לסולם מיצ"ב רב-שנתי

